evrensel

4 Mart 2023 Cumartesi ◆ Sayı: 152

ekmek ve gül

/ekmekvegul @ekmekvegul posta@ekmekvegul.net /EkmekveGül

İÇİNDEKİLER

Deprem, devlet ve siyaset.....3
Nuray Öztürk
İşte bunlar hep kapitalizm.....5
Fulya Alikoç
Hayatımızı çalanlara hakkımız helal değil!.....7
Berivan Balkay
Dayanışma zincirinin bir parçası olduğunu bilmenin güveni.....8
Filiz Güven
Yeniden geleceğiz, yeniden kuracağız, yeniden kent olacağız.....9
Buket Elif Çelik
Kendi ellerimizle kazdık enkazı, devlet yoktu.....9
İÇİMİZDEN BİRİ.....10
İki çift terlik alabilen birini komşusuna ayırıyor.11
Burcu Yaman
Çöken hastaneler, enkazda kalan sağlık hizmeti...11
Ferdane Çakır
'Devletten beklentimiz çok, devleti gördüğümüz yok!'.....12
Helin Turgut
Yanımızda kimlerin olmadığını unutmayacağız...13
Selda Arslan
Boynumuzda düdük taşımak zorunda mıyız?.....13
Cemre Kavuker
Çizilen sınırları, biçilen kaderleri dayanışmayla aşacağız.....14
Laçin Barış
#KızKardeşlikKöprüsüyle hayatı yeniden kuruyoruz.....16
Felaketin ortasında iki sınıf.....18
Satı Burunucu
'Dayanışma için fabrikada iş bölümü bile yaptık'.....20
Adile Doğan
'Bir yevmiyem kız kardeşlerim için!.....20
Mine Çelik
'Halk seferber oldu, devlet ortada yok'.....21
Günseli Uğur
YAZAKİ işçisi soruyor.....21
Depremzede kadınları kim güvende hissettirecek?.....22
Ebru Çelik
Kaybetmekten korkacağımız yarınlar için.....22
Çocuk istismarını meşrulaştırmayı aklınızdan bile geçirmeyin!.....22
Gökyüzü hepimize umut olsun.....23
İsyan Özkan
Kadından kadına uzanan ellerle yeniden kurulan hayat.....23
Nasılsaracağızbuyaraları?.....24
Evimiz, sığındığımız, güvendiğimiz.....25
Filiz Gür
Halkımızın acısı birleşen ellerle karşınızda duracak.....26
Elif Sancı
İktidar OHAL, halk 'dayanışma' dedi.....26
Adalet Ayten
Genç kadınlar için online eğitim ne demek?.....27
İrem Taçyıldız
Genç kadınların kutsal aile ve kararnamelerle imtihanı.....28
Aile evinde baskı altına alınmamak için de yüz yüze eğitim.....29
Cemre Kavuker
İzmir depremini yaşayan sağlık işçileri depremzedeler için yan yana.....29
SAĞLIK.....30
Yaşamak istiyorsak yapılacak şey ortada.....31
Burcu Gülaçtı

Harcına kız kardeşliği, dayanışmayı, örgütlülüğü koyduğumuz bir dünya ...

Yaşamak için en temel ihtiyaçlarımızın başında geliyor ekmek ve su. Hemen sonrasında ise barınma en temel ihtiyacımız. Başımızı sokacağımız bir çatımızın olması, gecenin karanlığına, sokağın ıssızlığına, soğuğun etimizi kemirmesine karşı o çatı altında güven duygusunu hissetmek önemli. Hele biz kadınlar için… Mutsuz olduğumuz, şiddete mahkûm edildiğimiz evlerin duvarlarını yıkıp kendimizi içinde huzurlu hissedeceğimiz yuvalar kurmak da yine bizim en büyük becerimiz, cesaretimiz, gücümüz.

Son bir aydır yaşadıklarımızla ise binbir hayalle kurduğumuz, sevinci, neşeyi, umudu, kimi zaman üzüntüleri, acıyı taşıdığımız o evlerin yerle yeksan olduğunu gördük. Sevdiklerimiz, yakınlarımız, anılarımız, fotoğraflarımız, iyisiyle kötüsüyle tüm yaşanmışlıklarımız enkaz altında kaldı. Koca devlet kaldı da enkaz altında, kalanları çıkarmak, olanları ayağa kaldırmak, yaraları sarmak, kardeşlik elini uzatmak bizlere düştü. Olsundu, yıkılanı yeniden kurmaya hep alışık değil miyiz biz?

Biz kendi ellerimizle enkazları kazıp çıkmaya çalışırken 21 yıldır bu ülkeyi yönetenler ise rüyasından ancak uyandı. Onca uyarıya rağmen adım adım bizi sürükledikleri felaket "kader planı"ydı, devlet hemen her şeye yetişmişti, "Devlet nerede?" diyenler, yardıma koşanlar alçak, haysiyetsizdi, binlerce insan ölmemiş, milyonlarca insan etkilenmemiş gibi tüm ihmaller, eksikler bir helallikle tatlıya bağlanırdı. Bizleri sömürenler, enkaz altında bırakanlar mezarlarımızı yeniden kazabilmek için emeğimizi "bağış"lamıştı gülerek, kan paramızı ödemişti.

Bunları hepimiz biliyor, her gün yaşıyor, okuyor, izliyoruz. Ancak bu süreçte gördüğümüz bir şey daha var ki dayanışmanın gücü, iyileştiriciliği. Sokağından mahallesine, fabrikasından, okuluna gencinden yaşlısına çocuğuna kadar dayanışmanın bir parçası olan, tüm düşmanlık politikalarına rağmen işçisiyle emekçisiyle kardeşiz diyen bir halk var. Ve bu halk düşmanlık tohumlarına karşı birliğin, örgütlülüğün, mücadelenin tohumlarını ekiyor bugün.

Emekçilere karşı sermayenin yanında olduğunu her fırsatta bize gösteren iktidara/iktidarlara karşı kendi iktidarımızı kurmak için fırsat sunuyor bize bu dayanışma. Bursa'dan, Eskişehir'den, İzmir'den Malatya'ya, Antep'e, Maraş'a, Hatay'a kız kardeşliğin köprüsünü kuruyor dayanışmamız. Güvenle birbirimize yakınlaştırıyor, omuz omuza vermemizin, hayatı birlikte yeniden kurmamızın olanaklarını yaratıyor.

Ekmek ve Gül'ün mart sayısında da bu olanakları konuştuğumuz, her neredeysek orada dayanışmayanın ucundan tutup bir parçası olduğumuz, yaşadıklarımızla neler hissettiğimiz, nasıl iyileşip iyileştireceğimiz ve geleceğe dair tüm kaygılarımızı dillendirdiğimiz yazılarımızla karşınıza çıkıyoruz. Sesimizi duyurabildiğimiz her yerde duyurmaya, bu örgütlü gücün bir parçası olmaya, birlikte ayağa kalkmaya, şehirlerimizi yeniden birlikte kurmaya, birlikte değişmeye çağırıyoruz her birinizi.

8 Mart'a giderken yeniden hatırlatalım birbirimize, işçi, emekçi kadınların mücadelesinden doğan bu günde daha da büyüyen dayanışmamızla yeni bir dünya kuralım kendimize. Yıkıp yeniden yaptığımız, her bir tuğlasını kendimiz ördüğümüz, harcına kız kardeşliği, dayanışmayı, örgütlülüğü koyduğumuz bir dünya. Yıkalım bu dünyayı, yeni baştan kuralım…

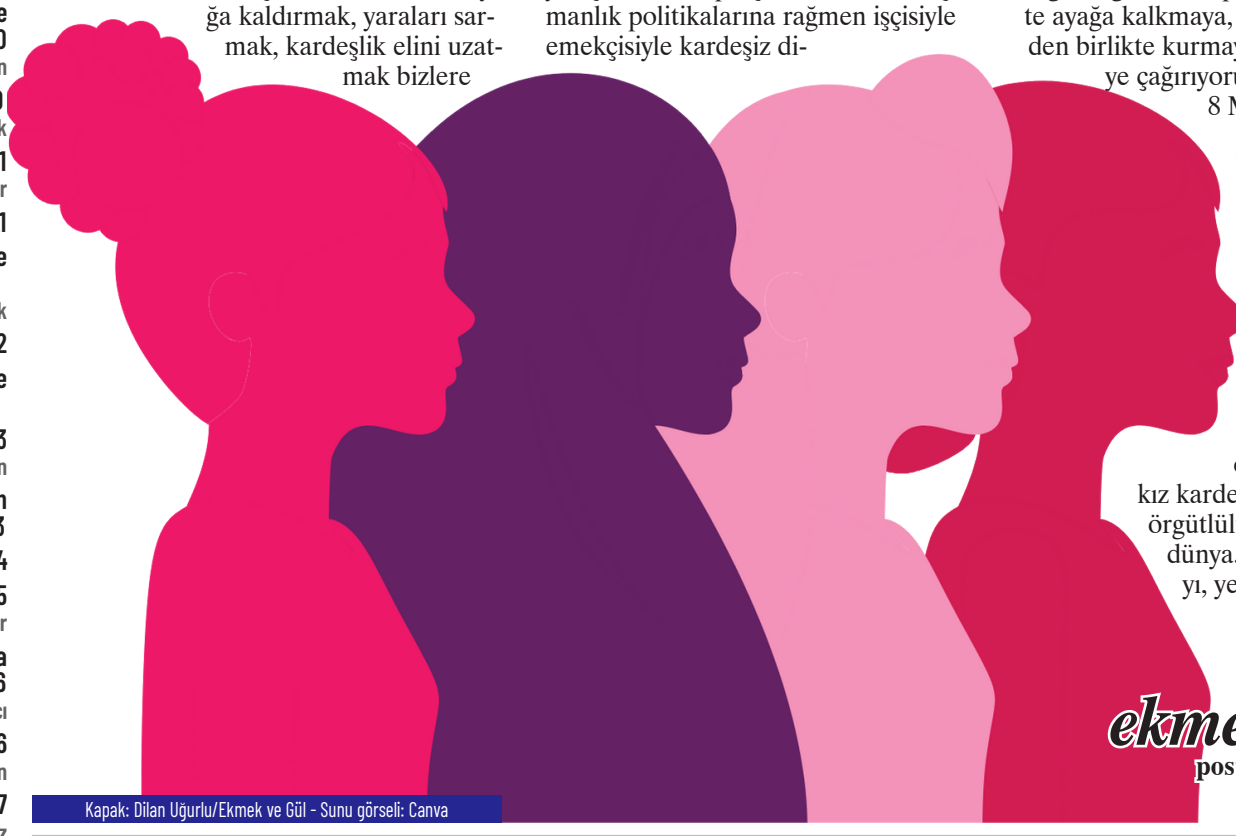

Kapak: Dilan Uğurlu/Ekmek ve Gül - Sunu görseli: Canva

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

evrensel

Günlük **EVRENSEL** Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.
Türü: Yaygın süreli Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.
Adına Sahibi: Kürşat Yılmaz
Genel Yayın Yönetmeni: Fatih Polat
Sorumlu Yazışleri Müdürü: Görkem Kınacı

Yönetim Yeri: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkçı İş Merkezi No: 2 K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım AŞ **İstanbul Baskı:** Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62 **Adana Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA **Ankara Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Saray Osmangazi Mh. Sütçü İmam Sk. 2108 Sk. No: 33 Pursaklar/ANKARA **İzmir Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik,Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Metal İşleri San. Sit. 2. Cadde No.93 Kısıkköy, Menderes/İzmir

Deprem, devlet ve siyaset

Nuray ÖZTÜRK

“Devlet, sınıf karşıtlıklarının uzlaşmazlığının bir ürünü ve tezahürüdür” der Lenin, Devlet ve Devrim kitabında.

Bugün “Devlet nerede?” diye haklı bir isyan içinde olanların sorduğu soruya cevabı bulmak için anahtar bir cümledir bu söz.

Öncesini bir yana bırakırsak son 21 yılda AKP, devleti yönetmek için tek başına iktidara geldiği günden bugüne inşaat odaklı bir büyüme stratejisiyle kentlerdeki yapılaşmayı rant odaklı ele aldı. Marmara depremiyle dönemin iktidarını eleştirerek iktidara gelenler, çıkardıkları Yapı Denetim Yasası ile kamu görevi olan denetim faaliyetini özel şirketlerin eline teslim etti. Güvenli yapılar yerine daha çok rant getiren bir yapılaşma modeli benimsendi. Beklenen deprem riski ve bilim insanlarının bütün uyarıları görmezden gelinerek, en riskli alanlara en olmaz yöntemlerle inşa edildi binalar. Yoksullar kent merkezlerinden kentin dışına itilirken depreme karşı güçlendirme adı altında yapılan kentsel dönüşümle zenginlere rant alanı açıldı. Sulukule’de, Başıbüyük’te itiraz edenlerin önüne asker, polis ne varsa yığıldı. İşte devlet buradaydı!

“Riskli alan” ilan edilen mahallelerde yapılacak kentsel dönüşüm projeleri eğer ranta yol açmıyorsa sümen altı edildi. Olası depremde devlet pratiğini ortaya koyabilmesi için gerekli kamu binalarının dahi olumsuz çıkan deprem dayanıklılık raporları, rant sağlamıyorsa göz ardı edildi. Sonuç hastaneler, yollar, hava limanları, şehirler yıkıldı. İşte devlet buradaydı!

OY İÇİN İMAR AFFI ÇIKARAN DEVLET ORADAYDI

Oy kaygısıyla imar barışı adı altında kaçak ya da imara aykırı yapılara ardı ardına af getirildi. On binlerce insan ölüme mahkûm edildi. Halkın yararını gözeten bilim insanları, meslek kuruluşları, odalar; ırkçı ve ayrımcı sözlerle yaftalanarak hedefe kondu. Başkanları tutuklandı, gözaltına alındı. İşte devlet buradaydı!

Deprem gibi doğal afetlerde halkın barınma, gıda, sağlık ihtiyaçlarını karşılamak üzere 155 yıl önce kurulmuş olan Kızılay, neoliberal politikaların bir parçası olarak tek tek parçalara ayrılarak şirketleştirildi. Çadır üretimi için kurulan şirketse elindeki çadırları dağıtmak yerine para karşılığı başka bir yardım kuruluşuna sattı. Sonuç olarak son yaşanan depremde de görüldüğü üzere siyasi ve ekonomik ranta dönüşmeyen hiçbir yardım hayata geçirilmedi. 11 kenti ve en az 13 milyon insanı canından cananından, yerinden yurdundan, varından yoğundan, dününden bugününden koparan bu devlet pratiğinin ta kendisiydi.

Bu yazının yazıldığı sırada açıklanan son resmi rakamlara göre 44 bin 375 insanın ölümüyle sonuçlanan, can kayıplarının bunun çok daha ötesinde olduğunu bildiğimiz bir doğa olayını insanlık felaketine dönüştüren burjuva yönetme biçiminin en geri haliyle devlet tam da oradaydı.

TALİHSİZLİK VE LİYAKAT, İKİ BURJUVA İTTİFAK

Önce yıkılan yıkılsın, ölen ölsündü. Nasıl olsa depremi sermaye birikiminin bir parçasına dönüştürecek rant alanı açıldıktan sonra iş makineleri de yola çıkardı. Öyle de oldu, enkazdan yükselen “Yardım edin!” sesleri dinmeye yüz tuttuğunda, inşaata başlamak için endam etti iş makineleri, kepçeler, vinçler…

En azından yakınlarının bir mezarı olsun isteyenlerin feryadını ve halk sağlığını hiçe sayarak buyur etmişti haşmetli, her işi ve devleti bir şirket CEO’su gibi tek elden yöneten “şahsım”… Öyle ya, televizyon ekranlarından milyon milyon paralar saçan sermayenin beklentisi sadece vergide indirim, teşvik olmasa gerekti!

Tam da bu yönetme biçiminin bir parçası olarak bilinçli bir kaosla AFAD’ın kendisinin bir afete dönüştüğünü izledik televizyon ekranlarından. “Ulaşamadığımız yer kalmadı” açıklamaları yapılırken, halk elleriyle çıkarıyordu yakınlarını yıkıntıların arasından. Depremin üzerinden iki gün geçmesine rağmen ulaşılamamış enkazlardan mesaj atarken insanlar, itibardan tasarruf olmaz diyenler, isyan eden halkın sesini kısmak için internette bant daraltma kararı aldı.

Devleti yöneten AKP işte bütün otoriterliğiyle karşımızdaydı! Depremin ikinci günü henüz deprem bölgesine bile ulaşılamamışken AKP Sözcüsü Ömer Çelik, “Cumhur ittifakı olarak sahadayız” sözüyle bu süreci nasıl yöneteceklerinin de sinyalini verdi. Ve “asrın felaketi” “kader planı”, talihsizlik açıklamaları devreye sokuldu.

Burjuva muhalefet ittifakında ise “reis”ten ilk telefonu alan Meral Akşener’in “devletçilik” refleksiyle “iktidarın muhalefeti” hizasına çekildi. Kılıçdaroğlu’nun sahada gördüğü tablonun vahametinin de etkisiyle “Siyaset üstü bir yerde hizalanmayı reddediyorum” şeklinde olumlu çıkışı, belediyeleri seferber etmesi, çok geçmeden seçim siyasetinin de bir parçası olarak halkın tepkisini hizalamaya çalışan, ‘Bekleyin biz çözeceğiz’ siyasetine geri döndü.

Millet ittifakı tarafından arama kurtarmadan yardımların ulaştırılmasına varana kadar yaşananlar “liyakatsizlik” olarak açıklanırken, gerçekte ise neoliberal politikaların sonucu olarak tüm kamu kuruluşlarının çöküşüydü yaşanan.

Bölgeden tahliye ettikleri depremzedeleri, illere göre ayırdıkları için yardım bile vermeyen iktidar, ana muhalefet ile kapışmalarını bölge dışı illerde de sürdürdü. Mesele dayanışma değil “oy”du çünkü.

DEVLET, BASKI VE YASAKLARDA

Yıkılan yolları, köprüleri, havalimanlarını yapanlar, yaptıranlar “Devlet nerede?” diyen halkı azarladı, not etti, tehdit etti… Halkın isyanını yasaklarla susturamayanlar, hiç vakit kaybetmeksizin OHAL ilan edenler, kamu şirketlerinden özel şirketlere “Elinizde ne var ne yoksa, iş makinesinden insan kaynağına, derhal deprem bölgesine!” diye emir vermedi.

Stadyumlardan “Hükümet istifa!” sloganı atan binlerce insana “İşimizi bırakıp getirmeyin bizi oraya” diye aba altından sopa gösterdi. Arsızca. Boş kağıtlara hayali bir şehir planıyla rantın hesabını yapıyorlardı o sıra…

Kadın düşmanı politikalarıyla çok yakından tanıdığımız aynı iktidar, AFAD’ın ihtiyaç listelerinde dahi kadına yer vermedi. Her fırsatta “en az 3 çocuk” isteyenler afet bölgesinde, gebe ve emziren kadınları kaderine ➡

terk etti. Kader planı diye insanların inançlarını sömürerek bir doğa olayını nasıl felakete dönüştürdüklerini gizlemeye çalıştı. Tıpkı Soma'da Ermenek'te Bartın'da maden faciasında ölen maden işçilerine madenci eşlerine dedikleri gibi.

Kindar ve dindar nesil hayali gerçekleşmediği için depremzedeleri yerleştirme bahanesiyle ilk elden gençliği eve kapatacak eğitime ara kararları alınırken, Kızılay soygununa tepki için sokağa çıkanların önüne polis dikti… Halkı korkutmak, sindirmek için toplumun örgütlü kesimlerini hedefe koyan burjuva iktidar diğer yandan tepkileri dindiremeyince halkın dini duygularını, inanç ve değerlerini istismar ederek felakete dönüştürdükleri depremin yıkımını kadere bağlamaya devam etti. Daha ikinci günde arama kurtarma çalışmaları bile başlamamışken, depremzedelere ilk elden 10 bin lira kan parası teklif eden, devlet nerede diye soran halkı şerefsiz, ahlaksız, namussuz diye azarlayanlar aradan geçen 20 günde helallik istedi.

Neresinden tutsan elinde kalacak bir yönetme biçimiyle karşımızdaydı devlet!

Ez cümle kapitalist düzende sermaye için var olduğunu bütün ekonomi politiğiyle ortaya koyan AKP iktidarı ve yanı sıra dizilenlerin temsil ettiği burjuva devlet en keskin, otoriter biçiminin de verdiği pratikle işte böyle var oldu.

DAYANIŞMAYLA AYAKTAYIZ ÖRGÜTLÜ MÜCADELEYLE DEĞİŞTİRECEĞİZ

Sermayenin egemenliği altındaki devlet ve iktidarı-muhalefetiyle iki burjuva ittifakı deprem karşısında böyle konumlanırken halk ise yardımlar için seferber oldu.

Devletin hiçbir kurumunun ulaşmadığı deprem bölgelerinde sağ kalanlar soğuktan donmasınlar diye evindeki iki battaniyeden birini paylaşan işçi ve emekçiler ulaşıyordu deprem bölgesine.

Trilyonluk firmaların kapsında vinçler yatarken, işçiler yılların emeğiyle sahip olduğu hitlisini kapıp arama kurtarma çalışmalarına katılmak üzere yollara düşüyordu.

AFAD'ın yardım listelerinde bile adı geçmeyen kadınlar, kadın örgütleri seferber oldu kız kardeşlerinin ihtiyaçlarını gidermek için. Sağlık Bakanı daha arz-ı endam etmeden Tabip Odası, Eczacılar Birliği harekete geçmişti bile bölgenin sağlık ihtiyacını karşılamak için. AFAD adına tek tek el koyuldu yardımlara!

Ve gördük ki halkın topladığı yardım malzemeleri, halka ulaştırılmak yerine şirketlere satıldı ihraç edilmek üzere…

Kızılay halktan topladığı yardımlarla halka çadır dağıtamazken, emekçiler ise evlerini açtı depremzedelere, evde bulunan fazla eşyalarıyla ev kurdu, devlet hâlâ yoktu. Bölgede kalan kadınların sağlık ve hijyen ihtiyacını karşılamak için büyük bir dayanışma ağı kurdu kadınlar bulundukları yerlerde. O sırada Aile Bakanlığı kaybolan ve tarikatlara teslim edilen çocukların hesabını soranlara akla ziyan açıklamalar yapıyordu. Bütçesiyle Milli Eğitim Bakanlığı'nı ikiye katlayan Diyanet, cenazeler kefensiz gömülürken, istismarı meşru kılmak için "Evlat edinilen çocukla evlenilir" fetvaları vermekle meşguldü!

Yüzlercesini örnek verebileceğimiz bu iki sınıf tavrı, birisi ekonomik ve siyasi rant, kâr, sömürü çarkının dönmesi için çabaladı. Diğeri kurtarma, hayatta kalanlara yardım, dayanışma için bunca güçsüzlüğüne, bunca örgütsüzlüğüne, bunca yoksulluğuna rağmen "Yarın ne yiyeceğim?" diye düşünmeden ekmeğini koydu orta yere. Yarım paket pedini, sırtından çıkardığı montunu, çocuğunun oyuncağını…

Üzerimize karabasan gibi çöken Maraş ve Hatay depremlerinde aydınlık olan, ayakta kalan tek şey, halkın, işçi ve emekçilerin, kadınların dayanışması oldu. Ve ayakta kalan dayanışma sardı gerçekten yaraları.

Yaşadıklarımız iktidarıyla, muhalefetiyle tarif olunduğu gibi ne bir "talihsizlik" ne de bir "liyakatsizliğin" eseridir.

Kapitalist düzende iktidarı ve tüm muhalefetiyle sürdürülen siyasal propagandaya karşı kendi sınıf siyaseti etrafında birleşmiş, örgütlü bir mücadele ancak bugün iyice otoriterleşmiş, yozlaşmış ve bürokratikleşmiş tek adamın elinde tam bir şirket gibi yönetilen bu devlete afeti önleyici tedbirler aldırabilir ya da bir afet anında halk için harekete geçirebilir.

Halkın gösterdiği bu muazzam dayanışma ancak örgütlü olduğunda ve örgütlü mücadeleye dönüştüğünde gerçekten yaraları sarabilir.

Kız kardeşlik köprüsüyle kurmaya çalıştığımız dayanışma ağıyla, yaralarımızı sarmak için birbirine doğru uzanan o el, eşit, özgür, insanca bir yaşam adına değiştirmek için de kenetlendiğinde işte o zaman yaralarımızı gerçekten saracak ve bu yaşananları unutmanın yollarını bulacağız!

Bize bilimin ışığında eşitliği esas alan, gerçekten laik, demokratik, halkın katılımıyla, halk egemenliğinde ölmeden, sömürülmeden, birbirimize düşürülmeden, insanca yaşayabileceğimiz bir ülke gerek, buna hizmet edecek bir devlet gerek!

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü mücadelemiz buna vesile olsun.

O güne kadar unutursak kalbimiz kurusun!

İşte bunlar hep kapitalizm

Fotoğraf: Elif Görgü/Ekmek ve Gül

Fulya ALİKOÇ

6 Şubat 2023 gününden bu yana yaşadığımız yoğun kıvamlı bir hayat dersi. Sulandırmaya çalışıyorlar! İktidar tarafı talihsizlik diyor, muhalefet tarafı liyakatsizlik; tek adam ve Cumhur İttifakı "kader planı" diyor, Millet İttifakı "devlette ciddiyet eksikliği" diye teşhis koyuyor. Yaşadığımız son 20 yıla hükümet eden taraf "kalkınma, ihya, inşa" adını koyuyor, muhalefet eden taraf "yolsuzluk, beceriksizlik, kadrolaşma." Oysa bu depremin, namı diğer yüzyılın felaketinin röntgenini çeksek elimizdeki resim başka, birkaç yüz yıllık bir sömürü.

Kapital, Türkçesiyle sermaye. Kapitalizm denen bir düzen; sermaye düzeni. Röntgen filmindeki resim bu. Eğer bu resmi iyi göremezsek sadece bu düzenin dümeni kimin elinde olacak o kadarını seçebiliriz. Gün gelir, seçim ertelemeleriyle ya da tümden iptal etmeleriyle o hakkı bile elimizden almaya kalkabilirler. Tarihte yaşanmadı değil, gelecekte de yaşanmaz diye bir kesinlik yok. Bu yüzden bu musibeti iyi tanımalıyız; adı deprem değil, kader değil, beceriksizlik değil, adı kapitalizm.

Bir yandan bu iktidardan kurtulmaya çalışırken, onu da aşan, gerekirse o reisle değil de bu reisle yürüyecek olan kapitalizmi de yıkma mücadelesi vermek gerek.

ÜRETİM ARAÇLARININ MÜLKİYETİ KİMİN?

Deprem anından itibaren yaşadıklarımızı bir hatırlayalım. 75 ila 100 bin arası bina yıkıldı ya da yıkılmış kadar ağır hasar aldı. Altında canlar kaldı. Belki birkaç kişi elle ya da hemen oracıkta bulunuveren kazma küreklerle kurtarıldı. Ama yüz binlercesi daha molozların altında. İlk 48 saat hayati, arama kurtarma uzmanları "altın saatler" diyor. Ne diye bağırdı insanlar? Vinç, kepçe ve türlü ekskavatör ve iş makinası. Nerede? Yok! Devletin iş makineleri nerede? Bilen, söyleyen yok!

Türkiye'de iş makineleri sektörünün yüzde 95'ini temsil eden İş Makinaları Distribütörleri ve İmalatçıları Birliğine (İMDER) göre 2021 yılında iç pazarda 8 bin iş makinesi bulunduğu tahmin ediliyor. Ucuz dövizle bol inşaat döneminin sonu sayılabilecek 2013 yılında bu sayı 13 bini aşmış. Türkiye Makine Federasyonuna göre iş makineleri, parça ve aksamlarıyla ağırlıklı olarak Ankara ve Kocaeli'de üretiliyor.

Ne mevcut binlerce iş makinesi deprem sahasına aktarılıyor ne de ilerleyen günlerde üretilen binlercesi. 7 Şubat günü, son 20 yılın zengini ve bu enkazın müteahhitleri lütfediyor. Kalyon Holding; 10 vinç, 40 ekskavatör, 34 yükleyici ve bunlara yardımcı ekipman göndermiş. Cengiz Holding; 5 vinç, 20 ekskavatör, 2 yükleyici. Rönesans Holding kalem kalem belirtmemiş, tüm ana ve yardımcı ekipmanlarıyla birlikte 100 küsur makine gönderdiğini söylemiş.

Bu makineler can kurtarmaya mı gitti, hafriyat ihalesine mi, orası da belli değil ya. Sayıları tekrarlayalım. 75 ila 100 bin bina yerle bir oldu. Türkiye'nin en hızlı büyüyen inşaat şirketleri 5'er, 10'ar iş makinesi gönderiyor en fazla. Bol keseden hesap yapalım; 100 tanesi ortalama 10 makine göndermiş olsa taş çatlasa 1000 ediyor. Diğer binlercesi nerede? Devam eden inşaatlarda, madenlerde, santrallerde, limanlarda. Kim için? Ne için? Patronların kârı için. Yüz binlerce insan enkaz altında can çekişirken bile çarklar kâr için dönüyor, insan hayatı için değil.

ÜRETİM ARAÇLARI BİZİM OLSAYDI…

Bu makinelerin her biri bir üretim aracı. Tıpkı fabrika binaları gibi, sanayide kullanılan diğer makineler gibi. Bu üretim araçları, kime aitse onun kârı için çalışıyor. İşte kapitalizmin dayandığı bir temel bu: üretim araçlarının özel mülkiyeti. Bu doğa kanunu değil. Toplumsal bir gerçeklik. Yani değiştirilebilir. Üretim araçları tüm topluma ait hale getirilebilir. Düşünelim, üretim araçlarının mülkiyeti kolektif olsaydı, yani biz milyonlarca emekçinin denetiminde olsaydı… Muhtemelen binlerce iş makinesi ve on binlerce iş gücü deprem sahasına derhal gönderilir, arama kurtarma çalışmaları daha ilk saatlerden başlardı. Can kaybımız katbekat azalırdı. Diğer illerdeki fabrikalar yetmediği yerde iş makineleri ve jeneratör gibi yardımcı ekipmanı deprem bölgesine iletilmek üzere üretirdi. Tekstil fabrikalarında makineler battaniye, mont ve kışlık kıyafet üretimine girişir, bantlar depremzede kadın ve çocuklara ped, bez ve dezenfektan yetiştirmek üzere hızlanırdı.

ÇARKLAR NE İÇİN DÖNÜYOR: KÂR MI, İNSAN İHTİYACI MI?

Aslında bir bakıma bunlar hep olmadı mı? Deprem oldu diye çalıştığımız bantların hızı düştü mü? Makineler kapandı mı? Üretim durdu mu? Hayır! Hepsi çalıştı, hepimiz çalıştık. Biz işçiler ve üretim araçları üretmeye devam ettik. O araçların sahipleri kâr etsin diye. O zaman insan hayatı ile karşıtlık içinde duran kâr nedir, nasıl elde edilir?

Her şeyden önce, yüz binlerce insan enkaz altındayken bile işçilerin geceli gündüzlü çalıştırılmasıyla elde edildiğini gördük. Ürettiklerimizin toplamında elde edilen değeri bir düşünelim, bir de bizim ücretimizi. Ürettiğimiz bir otomobilin değeri, mesela. Bizim aldığımız ücret, onun kaçta kaçına tekabül ediyor? Ya da bizim ücretimiz günde yüzlercesine dokunduğumuz kaç tişörte denk geliyor? Aslında patronların çoğu tüm işçilerin ücretini belki dakikalar, en fazla saatler içerisinde çıkarıyor. Geri kalanın bir kısmı yeni üretim araçlarının alınmasına, yenilenmesine ya da bakım onarımına, bir kısmı ham maddeye gidiyor. Onlar da düşüldükten sonra geri kalan tamamen onun; artı-değer. Bu artı-değerin birazını bankaya faiz olarak, bir kısmı varsa fabrika arsası ya da binasının sahibine kira (rant) olarak bölüştürüldükten sonra kalan kısmı kâr.

Yani özünde kârın kaynağı işçinin ücret karşılığında patrona sunduğu emek gücü. Ücret artarsa artı-değer oranı, dolaylı olarak da kâr azalır. Çalışılmayan her dakika, her saniye kâr için bir tehdittir. Üretim araçları onun sahibi olan patron için değil de insanların ihtiyacı için çalışırsa kâr olamaz.

Ama mesela enkazlardan gelen insan uğultusu kesilmeye yüz tuttuğunda bir deprem sahasında iş makineleri pıtrak gibi çoğalır. Çünkü orada artık →

toprak üzerinde bir rant olanağı vardır.

TOPRAK, ARSA, İNŞAAT: KAPİTALİST RANT

Toprak, insan türünün bu gezegendeki ilk, tek ve son evi. Öyle ya, ürettiğimiz devasa araçlarla uçsak da yüzsek de havada ya da suda yaşayamıyoruz. Biz yaşamı karada, toprak üzerinde kurabiliyoruz.

Toprak, bilinçli bir insan faaliyeti olarak üretimin hem ilk nesnesi hem de ilk aracı. On bini yılı aşkındır onu işliyor, onun üzerinde emek vererek yetiştirdiklerimizle, onun aracılığıyla karnımızı doyuruyoruz. Gerektiğinde yüzlerce metre derinlerine iniyor, maden çıkarıyoruz. Onun sayesinde ısınıyor, ondan çıkardığımız metallere biçim veriyoruz. Oturduğumuz binaların harcı, taşı, demiri ondan üretiliyor.

Yaşadığımız gezegen üzerinde toprakla tüm bunları yapabilen tek türüz. Yapamadığımız tek şey onu çoğaltmak. Bu gezegen üzerindeki kara parçalarını çoğaltamıyoruz, yeni bir kıta, yeni bir ada ekleyemiyoruz. Toprağı biz üretmiyoruz, üretemiyoruz. Buna rağmen bir fiyatı var, yani bir alım-satım nesnesi. Ama diğer tüm alım-satım nesnelerinden farklı olarak bir yerden bir yere taşınamaz, market raflarında gezdirilemez. Bu yüzden ona sahip olan kişinin toprak üzerinde mutlak bir tekeli vardır.

İşte kapitalizm bu sınırları da zorlar. Bir yandan toprak üzerinde özel mülkiyeti olan büyük toprak sahipleri ile iş tutar. Onların arazileri üzerine tarım ve hayvancılık işletmeleri kurar ya da bazen maden ocakları. Hangisinin kâr oranı yüksekse. Kapitalist, işçinin ücretini ezerek elde ettiği artı-değerden hiçbir şey yapmadığı halde sadece toprağın mülkü ona ait diye toprak sahibine de rant verir.

Kapitalizm bazen de inşaat için zorlar toprağın sınırlarını. Kendi başına bir değeri olmayan toprak binlerce iş makinesini kullanan on binlerce işçinin emeği sayesinde üzerine dikilen binalarla değer kazanır. İnşaat yapılan alan arttıkça yapılmayan bölgelerdeki arsa rantı da artar. Kapitalizmin, her ne kadar başka gezegenden kara parçaları alıp bizim gezegene monte edemese de bizimkindeki denizlere beton dolgu yaparak, nehir ve gölleri kurutarak çılgın projelerle araziyi genişletme uğraşı hep bundandır.

Bu aynı zamanda bir bölüşüm kavgasıdır. Toprak sınırlı; arazi tarıma mı tahsil edilecek, maden ocağına mı, organize sanayi bölgesi mi kurulacak üzerine yoksa arsaya mı dönüşecek? Toprak, neye göre bölüştürülecek? Bütün bir toplumun ortak ihtiyaçlarına göre mi? Yani şu kadar nüfusa bu kadar gıda için falanca kadar tarım arazisi, enerji ihtiyacının karşılanması için filanca yere şu kadar tesis arazisi, herkesin insanca barınabilmesi için gerekli şunca konut için de bu kadar yüzölçümü gerekir… diye mi bölüştürülüyor toprak?

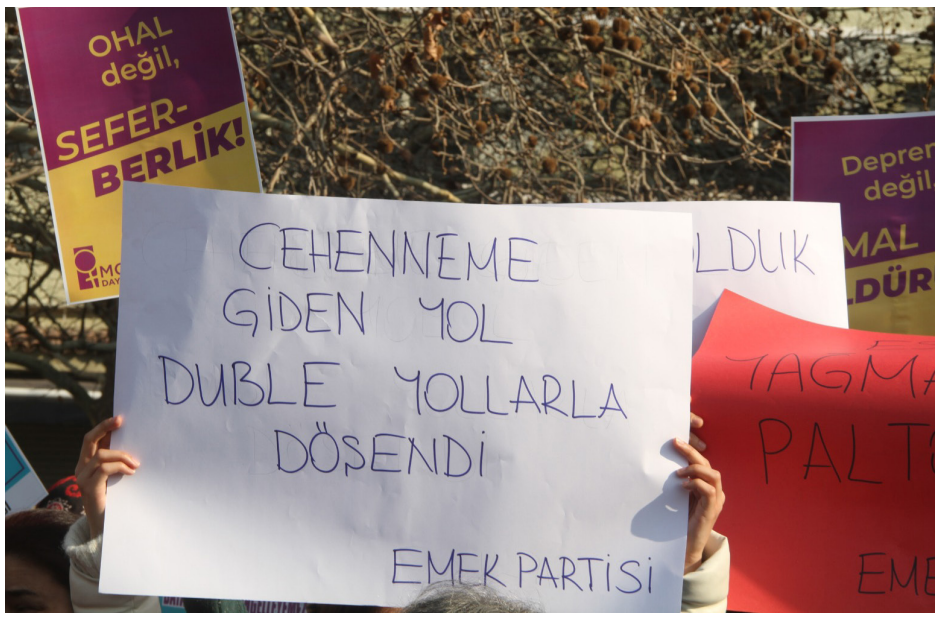

Depremde, toprak üzerine inşa edilen ne varsa altında kalarak acı bir şekilde gördük ki hayır. Bu sermaye düzeninde, bölüşümü toplumun ortak ihtiyaçları belirlemiyor. Öyle olsaydı dere yataklarına bina dikilmez, göller kurutulup üzerine duble yollar döşenmez, tarıma elverişli toprak üzerine havalimanı yapılmaz, kesilen ormanlık arazilerin üzerine sanayi bölgeleri kurulmazdı.

TAHSİLDAR DEVLET: ZENGİNLİĞİN İŞÇİ SINIFINDAN KAPİTALİSTLERE AKTARIMI

Bölüşümün neye göre yapıldığı aşikâr: Kapitalistlerin kârını ve ister tarım için ister inşaat için kullanılsın toprak üzerindeki rantı garantiye alacak şekilde. Peki bu bölüşümü kim yönetiyor? Kim ihaleler açıyor, teşvikler yağdırıyor? Devlet! İşte Cumhur ve Millet İttifakının kavgası, bu sermaye düzeninin dümenine geçme kavgası.

Ülkenin her yerinde ister fabrikada ister tarlada ister bürolarda çalışıyor olalım. Hepimizin, tüm toplumun ürettiği devasa bir artı-değer var. Devlet, bunun büyük bir kısmını vergi olarak elinde topluyor. Diğer bir deyişle vergi zenginliğin emek gücünü satarak geçinen on milyonlarca emekçiden alınıp sermayedarlara aktarılmasının yöntemlerinden biri.

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

Devlet bunu iki şekilde yapıyor. Birincisi tüm tüketim mal ve hizmetlerini satın alırken verilen KDV, ÖTV tarzı dolaylı vergiler. Örneğin; bu deprem döneminde devlet tarafından deprem bölgesine sağlanmadığı için yurttaşların dayanışma ile satın aldığı tüm gıda, hijyen ve giyim ürünlerinden hem kapitalistler gelir elde etti hem de devlet büyük bir dolaylı vergi geliri elde etmiş oldu. Ya da 99 Depremi'nden bu yana toplanan deprem vergisini düşünelim. Bakanın açıklamasıyla duble yollara, toplu konutlara, inşaata, dolayısıyla toprak (arsa) rantına ve inşaat şirketlerinin kârına dönüşen vergimiz, deprem vergisi bu türden dolaylı bir vergi.

İkinci türü dolaysız, yani doğrudan vergi. Gelir vergisi. İşçinin eline geçmeden el konulan, kapitalistin yıllık olarak ödediği. Ya da işin gerçeğini konuşacak olursak ödemediği. Vergi indirimi ve affı yollarıyla işçinin ürettiği zenginliğe el konulması biçimi. Depremde gözümüzün önünde yaptıkları hokus pokus: Bir gece bağışlanan on milyonların ertesi sabah vergi affıyla borçtan silinmesi. Üstelik evi barkı yıkılmış, hatta ölmüş insanların bile bankalara olan ihtiyaç, ev ya da araç kredileri silinmiyorken.

BU DÜZENİ YIKMAK GEREK!

Üretim araçlarının özel mülkiyeti, artı-değer sömürüsü, mal ve hizmet üretiminin kâr odaklı yapılışı ve toprağın rant odaklı peşkeş çekilmesi. Tüm bunlar sadece son yirmi yılın politikaları değil, yüz yıllarda iş başında olan kapitalizm böyle bir sistem. AKP de bir dönem bu çarkın yöneteni oldu. Sermaye sınıfına ülke tarihinde en iyi hizmeti sunan hükümet, emekçileri enkaz altında bıraktı.

Bir yandan bu iktidardan kurtulmaya çalışırken, onu da aşan, gerekirse o reisle değil de bu reisle yürüyecek olan kapitalizmi de yıkma mücadelesi vermek gerek. Bir patron devletinin doğal bir afeti nasıl sosyal bir felakete dönüştürdüğünü izledik. Bize; üretim araçlarının tüm topluma ait olduğu, sömürünün ortadan kalktığı, üretimin ihtiyaca göre düzenlendiği, toprağın talanla değil doğayla uyumlu işlendiği, söz, yetki ve kararın bizde olduğu bir işçi devleti gerek!

2023 yılında 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü bu mücadelenin bir uğrağıdır, öyle olmalıdır. Yaşatmak için ördüğümüz dayanışmayı kendi dünyamızı kurma mücadelesine dönüştürelim!

Dayanışmayla ayaktayız, örgütlenerek değiştirelim!

Hayatımızı çalanlara hakkımız helal değil!

Berivan BALKAY
Esenyurt-İstanbul

Fotoğraf: Elif Görgü/Ekmek ve Gül

6 Şubat'ta 10 ili birden yerle bir eden deprem hepimizin gündemini ve hayatı sorgulayışını bir anda değiştirdi. Depremin hemen akabinde oluşan kaos, devletin günlerce bölgeye bir gram yardım ulaştırmaması, organize olamaması, binlerce insanın enkaz altında kalıp kurtarılmayı beklemesi, devlet yetkililerinin bölgeye gidip vatandaşına karşı sorumluluklarını yerine getirmektense televizyonlara çıkıp "kader" telkinlerinde bulunmasının hiçbir karşılığı ve doğruluğu olmadığını hâlâ bugün dahi görmeye devam ediyoruz.

Depremin 2. günü ulaştığımız İskenderun'da gördük ki yaralılara, depremzedelere, enkaz altında kalanlara ilk 3-4 gün hiç ama hiçbir el uzanmadı. Bölgeye ulaştığımız günün sabahında ilkyardım tırı gelmiş, insanlar 3 gün boyunca ne yemiş ne içmiş nasıl 3 koca günü geçirmiş meçhul! Adeta bombardımana uğramış bir savaş kentine dönen şehirde insanlar kaldırımlarda, enkaz olmuş evlerinin önünde hayata bir gün daha tutunmaya çalışıyordu. Kadınlar kucaklarında bebekleri ya da elleriyle sarıp sarmaladıkları çocuklarını bir an olsun bırakmıyor, yaşadığı deprem korkusunu yer yer bir kenara bırakıp o gün karnını nasıl doyurur, tuvaleti nasıl bulur, çocuklarını nasıl uyutur derdine düşmüş durumdaydı. İlk hafta bittiğinde makine değmemiş enkazların altından gelen imdat çığlıkları, dışarıda yardım bekleyenlerin feryatları resmen şehrin ağıdı haline gelmişti. Yine kadınlar için daha fazla güvenlik kaygısı baş göstermişti. Peki tüm bu kaos yaşanırken, bunca insan battaniyelere sarılı bir şekilde toprağa konulurken, geride kalanlar bir yudum su, bir konserve için o savaş geçirmiş gibi olan şehrin psikolojisiyle saatlerce beklerken devlet yetkilileri ne yapıyordu ve bu "kılını kıpırdatmama hali" bölgede nasıl görülüyordu? Onu da anlatalım ki bugünkü hafızamız, yarınki mücadelemiz ve bir sonraki adımımız için tarihe kalsın.

HİÇ UNUTULMAMASI GEREKEN BİR HAYKIRIŞ: NEREDE BU DEVLET?

"Bu asrın felaketi" diyen ancak bu toprakların üzerine gelen en büyük felaketin kendileri olduğu gerçeğini gizlemeye çalışan yetkililer, günlerce oradaki insanları aç ve susuz bıraktı, başlarını sokacak çadırları günlerce göndermedi -ki hâlâ çoğu yerde çadır sorunu devam etmekte- sağlık ihtiyaçlarına dair aksiyon almadı, enkazlara yapılması gereken profesyonel müdahaleleri organize etmedi, "Nerede bu devlet?" diye soranlara hemen ekranlardan sopasını gösterdi, OHAL ilan etti, insanların battaniyelerle, perdeler ve çarşafların içinde sırayla yan yana gömülmesini görmedi. Bu bir yetememe ya da yönetememe değil, tam da böyle yönetmek istemenin bir sonucu olarak gözler önüne serildi bir kez daha.

Peki ya dişini tırnağına takıp evinden birkaç parça malzeme toplayan halk ne yaptı? Onu da söyleyelim, çünkü esas bizim yolumuzun çizgisi de burada başlıyor. Halk topladığı ne varsa ilk elden deprem bölgelerine ulaştırmak için yetkililer ne kadar seferber olmadıysa onun tam aksine o kadar seferber oldu. Evindeki sobasını söktü gönderdi, köylerde traktörlerle kapı kapı gezip erzak topladı, işyerlerinde fabrikalarda dayanışma için para toplayıp hızlıca malzemeler temin etmeye çalıştı, mahallelerde komşular koli koli yardımları gece gündüz demeden tırlara yükledi, mesai saati içinde ustabaşından azar yemeyi görmezden gelip her fırsatta telefonuyla uğraşıp, üç beş kişiye daha ulaşıp, bir tane daha fazlasını koymaya çalıştı paketlere. İnşaatlardan, madenlerden, fabrikalarından çıktı ve enkaz altında ya da enkaz önünde kurtarılmayı bekleyen bir yurttaşa can olabilmek için uykusuz, aç can hıraş çalıştı. İşte tam burada gördüğümüz şey dayanışmanın ta kendisi. Tam da "her koyun kendi bacağından" diyenlere tokat gibi cevap verdi bu halk. Kadınlar çantalarındaki pedleri götürdü kız kardeşlerine, bebeklerini emzirdi, çocuklarını uyuttu.

Ve bu kaosun içinde böylesi bir dayanışma sergilenirken Cumhurbaşkanı Erdoğan orada yaşananlara, gerçekleri konuşanlara "namussuz, haysiyetsiz, ahlaksız" dedi, hakaretler savurdu.

MÜCADELEYİ ÖRGÜTLEYEN KIZ KARDEŞLİK KÖPRÜSÜ

Bizler ve bölgeye giden herkes gördü ki orada insanlar o enkazların altında ölüme terk edildi. Ama aynı şekilde bizleri yeniden ve yeniden ayağa kaldıran şey ise dayanışmamız oldu. 6 Şubat'tan bugüne çok zaman geçmedi ama çok büyük bir dayanışma örgütlendi ve örgütlenmeye devam ediyor. Ekmek ve Gül'ün "Kız Kardeşlik Köprüsüyle Hayatı Yeniden Kuruyoruz" kampanyası bugün neredeyse her mahallede her sokakta bir kadının sorumluluk aldığı bir iş haline gelmiş, kız kardeşine destek olmak isteyen kadınları bir araya getirmiş ve kadın kadının yurdudur sözünün altına bir kez daha imza attırmış durumda. Bu köprü yalnızca kadınların birbirine yardım kolileri topladığı bir köprü değil, bu köprü kadınların arasındaki mücadeleyi örgütleyen, yan yanalığın zorunluluğunu bir kez daha gösteren önemli bir dayanak. Dayanışmanın önemini ve bununla hayata tutunmanın biz kadınların hayatında ne kadar önemli bir yer tuttuğunu gösteriyor kız kardeşlik köprüsü. Bu köprü Türkiye ve dünyadan tüm kadınların birer tuğla koyduğu, betonunu kardığı, sıvasını yaptığı bir köprü. AKP'nin rant hırsı için yaptığı ve yaptırdığı köprülere hiç ama hiç benzemiyor. Mücadele ve dayanışma ile kurulduğu için de yıkılması asla mümkün değil, aksine gün geçtikçe daha da büyüyor. Çünkü kadınlar mücadele ediyor, örgütleniyor, öğretiyor ve öğreniyor. Dünden bugüne ilmek ilmek ördüğümüz bu köprü bugün de deprem bölgesindeki kız kardeşlerimize uzanıyor. Gelin hep birlikte bu köprüyü büyütelim, yan yanalığımızdan aldığımız güç ile bize kader diyenlerden hesabımızı soralım. Çünkü değil 1 yıl, verecek bir saniyemiz dahi yok! Bize bu hayatı reva görenlerin hiçbirine hakkımız helal değil, haklarımızı, hayatlarımızı bizden çalanlara soracak hesabımız var. Bunun için her gün yeniden ve yeniden öfkemizi hatırlıyor, mücadelemizi büyütüyoruz.

Dayanışma zincirinin bir parçası olduğunu bilmenin güveni

Filiz GÜVEN
Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği

6 Şubat gecesi sabaha doğru hissetmiş gibi uyku tutmadı, yatağa sığamadım. Uyumak için zorladım kendimi, salonda koltuğa geçerek uyumaya çalıştım. Saat 7.00 gibi oldukça huzursuz bir şekilde elim telefona gitti. Deprem haberi düşmüştü, uykusuzluğun verdiği dikkatsizlikle hafif sarsıntılardan olduğunu düşünerek hazırlanıp işe gitmek üzere çıktım. Çalıştığım firmanın sahipleri ve çalışanların çoğu Hataylı, içeride ustanın eşi ağlıyordu, usta Hatay'da deprem olduğunu ve eşinin ailesinin enkaz altında kaldığını ve bilgi alamadıklarını söyledi. Kadın ne yapacağını bilemiyor, sürekli birilerine ulaşmaya çalışıyordu. Bir süre sonra karı koca ve 1 buçuk yaşındaki çocukları ile Hatay'a gitmek üzere yola çıktılar. Meydana gelen felaketin boyutunu ilerleyen saatlerde anlayabildik. 1992 Erzincan depremini yaşadığım için o korkunun ve paniğin ne demek olduğunu çok iyi biliyordum.

İnsanlar yakınlarını kaybetmiş, kontrolsüzce çığlık çığlığa yardım istiyorlardı. Ailelerine ulaşmak için çırpınan insanların acılarını derinden hissediyor, resmen bedenime kramplar giriyordu. O gün ellerimizde telefonlar zaman zaman ağlamaklı olarak akşamı zor ettik. Aynı gün Esenyalı Kadın Dayanışma Derneğindeki arkadaşlarım dayanışma çağrısı yaparak, destek için harekete geçtiler. Çalıştığım için yanlarında olamadım, ailemi ve mahalledekileri arayarak harekete geçirdim. Toparlayabildiklerimizi derneğe ulaştırdık. Arkadaşların özverili dayanışması karşısında gurur duymamak mümkün değildi. Bir kez daha doğru yerde olduğumdan emin oldum. Havanın soğuk, karlı ve yağmurlu olduğunu duydukça sıcak yerde oturduğumuz için utanıyorduk. "Ben de gitmeliyim, mutlaka yapabileceğim bir şey vardır" diye düşünerek geçiriyordum günleri. Belediyenin başlattığı yardım çağrısını duydum ve soluğu orada aldım.

PATRONUN DAYANIŞMA İSTEĞİNE İŞTEN ATMA TEHDİDİ

Akşamları destek çalışmalarına katılsam da gün içinde işime adapte olamıyordum. Ailesi Maraş'ta olan bir arkadaşım aradı. "Benimle gelir misin?" sorusuna hiç düşünmeden gelirim dedim. O an "İşyerinden izin verirler mi, ailem ne der?" diye hiç düşünmedim. Çocuklarım, annem ve babama uygun bir dille gitmem gerektiğini anlatmaya çalıştım. Sıra işyerinden izin almaya gelmişti. Hataylı olmaları ve yakınlarını kaybetmeleri dolayısıyla felaketi daha derinden hissettiklerini düşünerek olumlu cevap vereceğinden emin bir şekilde patrondan izin istedim. İşinin önemli olduğunu söylediğinde karşımda duranın duyarsız, bencil, sadece kârının ve parasının önemli olduğunu düşünen biri olduğunu gördüm. Seslerimiz yükseldi, vazgeçmeyeceğimi anlayınca, "Git, ama bir daha bu nedenlerle izin istersen kendine iş ara" diye tehdit savurdu. 15 Şubat günü Gaziantep Havaalanından arkadaşımın bir akrabası bizi aldı. Antep merkezde her şey normal görünüyordu, Nurdağı'na doğru yola koyulduk. Güzergahta karşılaştığımız köylerde yıkılan, kayan evler arasında ah vahlarla ilçeye vardığımızda felaketin boyutunun ne derece korkunç olduğunu yakından görebiliyorduk.

O geceyi 7 kadın çadırkentte yan yana yatarak geçirdik. Battaniye ve yatak temin edilmişti. Gü-

nün sabahında yemek dağıtım noktasında herkes ayrı tabldot kahvaltı almıştı. Her birinde neredeyse bir tabak dolusu zeytin, peynir, yumurta ve çikolata vardı. Yarısını bile yiyemedik, zayi oldu. O an ülkedeki ekonomik krizden dolayı ekmek dahi almakta zorlanan aileleri düşünmeden edemedim. Çoğunluğu muhafazakâr kesim olan bölgede AFAD şovu izlenimini uyandırdı bende.

Ayrıca dikkatimi çeken başka bir şey de Suriyelilerin ötekileştirilmesi, onlardan bahsederken olumsuz söylemlerdi. Oysa depremden aynı şekilde etkilenmişlerdi. Aynı gün arkadaşımın akrabasıyla Maraş Hacıbebek köyüne gitmek üzere yola çıktık. Evleri yüksek tepede olan Fatma teyzenin ailesi ile karşılaştığımızda sanki çok eskiden tanışıyormuşuz gibi hissettirdiler. Tüm akrabalar bir araya toplanmıştı. Kendi imkanları ile tahtalar çakılarak kocaman bir çadır yapmışlardı. Dünya tatlısı iki genç anne adayı vardı. Üniversiteye hazırlanan iki de genç kadın vardı. Okumayı çok sevdiklerini, kitap ve fırsat buldukça okuduklarını söylüyorlardı. Gül; çocuğu yaşlısıyla herkesi organize ederek iş bölümü yaptırmayı çok iyi başarıyordu. Şunu anladım ki koşullar ne olursa olsun, herhangi bir yerde dokunarak iyileştirebileceğimiz kız kardeşlerimiz mutlaka var. Yeter ki bizler dayanışma zincirinin birer halkası olmayı isteyelim.

DEPREMZEDE GÜL'DEN MEKTUP VAR!

NE yaptıysak kendi imkanlarımızla Döndükten sonra Gül'den deprem anında yaşadıklarını, sonraki süreçte duygu ve düşüncelerini aktaran bir mektup yazmasını da rica ettim. Beni kırmadı, mektubunu olduğu gibi aktarıyorum:

"Merhaba; 05 Şubat'ı 06 Şubat'a bağlayan o gece hiçbir şey olmadan, her insan gibi sabaha plan kurarak uyumuştuk. Saat 04.17'de büyük bir gürültü ile sallantı olmaya başladı. Ben ise kendimi rüyada hissediyordum. Kardeşimin eşi; "Abla uyan deprem oluyor" demişti. Koşarak evden çıktık ve dışarıda gaz patlamaları başladı, yeniden yer sallanmaya başladı. Patlamaların olduğu yerde alevler gökyüzüne yükseliyordu. Hepimiz araçların içine geçtik. Yağmur yağıyor, sesler durmuyor, kıyamet sahnesi gibi. Su yoktu, üzerimiz ıslak, çocuklar üşüyor. Girmemem gerektiği halde eve girdim ve battaniye, giyecek, mont ne bulduysam alıp çıktım. Karanlık hiç bitmedi, sabah zor oldu, hava aydınlandı. Açlık var, uykusuzluk artmıştı artık. Kadın olarak çok çaresiz kaldık, tuvalet ihtiyaçlarımız vardı, özel gününde olanlar vardı, hamile kadınlar vardı. Çaresizlik ve korku hiç gitmiyordu. Bebekler acıkmıştı, yardımlar iki gün sonra gelmeye başladı. 2 günlük süreçte kendi imkanlarımızla çadır yaptık. Evden çay ve kahvaltı alarak onlarla idare ettik ve afetin 9. gününde çok sevdiğim bir ablam ve arkadaşları geldi. Onların gelmesi bizi o kadar mutlu etmişti ki, hiç tarifi yok. Bizimle iç içe çadırda yattılar ve yemek yediler, bize yardım ettiler. Bebeklerimize sevgi ve ilgiyle baktılar. Yaşadıklarımızı anlatamıyorum ve unutamıyorum. En kötüsü de başkalarından yardım almaktı. Hayat bazen varla yok arasında, Allah bir daha bu ülkeye böyle bir şey yaşatmasın. Selam ve sevgilerimle."

Fotoğraf: Evrensel

Yeniden geleceğiz, yeniden kuracağız, yeniden kent olacağız

Buket Elif ÇELİK
Antakya

6 Şubat 2023, 04.17. Öncesini anlatmadan depremi, o anı, nasıl kurtulduğumu anlatmam çok zor. 20 Ocak tarihinde saçlı deride yumuşak doku kanseri teşhisi konmuş, başımdan aşağı kaynar sular dökülmüştü. Yeni bir ev almıştım, mis gibi bir işim, dünyalar güzeli kızımla muhteşem hayatımın başındaydım aslında. Tanı sonrası ameliyat planları, ilaçlar derken Ankara'da ameliyat olmaya karar verdim ve 6 Şubat 08.30'a Ankara'ya bilet aldım. 4 Şubat akşamı evimdeki saksıya diktiğim 5 yaşındaki kamkat ağacıma dilek ağacı misali dileğimi astım ve sanki evle vedalaşıyormuş gibi ağacımın fotoğrafını çektim, tüm odalarını gezdim. Meğer gerçekten vedalaşıyormuşum.

Kanser olduğumu öğrendiği günden bu yana babam her gece beni aradı. Önceki gece de aradığında ağzımdan çıkıverdi: "Baba yarın sizde kalsam olur mu?" Aslında evimi o kadar çok seviyordum ki bir gece bile ayrı geçirmedim 45 gün boyunca. Sadece 45 gün önce aldığım ev hayal ettiğim evdi, önünden her geçtiğimde "Bura benim olacak" dediğim ev.

5 Şubat akşamı kızımla ailemin evine geçtim. İyi ki geçmişim. Kanser olduğumu öğrendiğimde "Ölürsem kızımın hali ne olacak" korkusu duymuştum, stresten uyuyamıyorum günlerdir. 6 Şubat gecesi babam uyandı, su içti, "Uyumadın mı hâlâ" dedi bana, uyku halindeydim. Sadece 10 dakika sonra korkunç bir ses duyduk. Babam içeriden "Kızım deprem oluyor" diyerek seslendi. Sonrası felaket. 60 saniyelik bir sarsıntı bize 60 saat gibi gelmişti, hissettiklerimi ömrümün sonuna dek unutmayacağım. Bir an önce evden çıkma isteğiyle kapının koluna attım elimi ancak kapı tam 50 dakika açılmadı. Dışarıdan 3 kişi içeriden babam ve ben kıramadık o kapıyı. O evin içinde açılmayan bir kapıyla, elimde kemiğe kadar açılmış yaramla, içindeki ayna kırıklarıyla tam 50 dakika geçirdik, 3 buçuk yaşında bir kız çocuğu 70'li yaşlarındaki anne babamla birlikte… Sonunda yardımlarla evden çıkabildik.

Meğer şehir ne hale gelmiş, sabah olunca anladık her şeyi. Çöken binalardan gelen sesleri gün doğunca daha çok duyduk. Susadık, acıktık, tuvalet yoktu artık. İlaçlarımız evdeydi, şarj aletlerimiz evdeydi, hatta kızımın ayağında çorap bile yoktu. Markette insanlar yiyecek, su almaya çalışıyor ama yarısı yıkılmış bir marketten nasıl alışveriş yapılabilirdi ki? Kızıma bisküvi ve su aldım. Annem beyin kanaması geçirmişti daha önce, ağlaya ağlaya ilaç aradım. Evlere bakıp ağladım. Enkaz altında kalan insanların sesini duya duya yürüdüm çocukluğumun anılarına. Sokaklar caddelerde insanların yüzündeki korkuyu ömrümün sonuna kadar unutamayacağım.

Ve 9 saat sonra olan ikinci deprem. Evlerin birbirine çarptığını gördük gözlerimizle çarptıkça yıkılmaya başladığını o toz bulutunu… O depremden tam 20 dakika sonra babamın kırık ayak parmaklarına, annemin alnının yarılmış olmasına, benim elimin kemiğe kadar kesilmiş olmasına aldırmadan çıktık yola. Evim yıkılmaz diye düşünmüştüm ben. Eşyalarımı kurtarırım en azından diyordum. Hani insan şehrin en güzel sitesinden milyonluk ev alınca güvenli olduğunu düşünür ya. Para hırsı bürümüş gözleriyle insanların hayatlarını hiçe saydıkları o yerden 104 ölü 27 yaralı çıktı, bir de 10 kayıp var. İnsanlar cenazelerini bulamadılar. Antakya Türkiye'nin en kadim kentlerinden biriydi. Büyükler hep anlatırdı da inanmazdık. Tam 7 kere yıkılmış yeniden yapılmış. İşte bu 8. yıkılışıydı… Sevdiklerimin yarısı enkaz altında kaldı. Bazılarına hâlâ ulaşılamadı. Cenaze töreni bile yapılamadı. İçim yanıyor… Birkaç ay toparlanmamıza izin ver. Yeniden geleceğiz, yeniden kuracağız, yeniden kent olacağız. Seni hiç bırakmayacağız.

Yaşayan anlatıyor: Kendi ellerimizle kazdık enkazı, devlet yoktu

MERHABALAR,

İçim çok dolu. Depremde ilk yaşadığım duygu korkuydu. Çocuklarıma, yakınlarıma, sevdiklerime bir şey olacak diye çok korktum. Ayrıca kadın olarak gerçekten mağdur olduk. Hastaların tedavi görmemesi, hamile, emziren kadınlar, genç kızlar, çocuklar pek çok sıkıntı yaşadı, yaşıyor… Binalarımız daha sağlam yapılsaydı her şey daha farklı olurdu.

Hatay'a daha doğru dürüst giden hâlâ yok. Depremi yaşadığımız günün sabahı kendimiz yaralılarımızı enkazdan çektik çıkardık, ölülerimizi kendimiz aldık. Beşinci günden sonra yardım gelmeye başladı. Tabii ilk günler çok önemli, bir de hem yağmur yağıyordu hem hava soğuktu. Kiminin akrabaları göçük altında, kimileri evlerini kazıyor, kimileri komşularının evini kazıyor, ölülerini çekebilmek için. Tüm bu yaşananlara rağmen afet sıkıntısından daha fazla, yardım sıkıntısı yaşadık. Elektrik yok, su yok, yemek yok, barınacak yer yok ve hava çok soğuk. Mahallemizde herkes kendi imkanlarıyla bir barınma yeri yaptı. Hâlâ çadır için bekleyenler var, arabada yatanlar var.

Eşim böbrek hastası olduğu için biz Ankara'ya geldik. Kim kendi memleketini bırakıp gitmek ister? Devlet, ilk etapta bir çadır kurulup diyaliz yardımı yapsaydı buraya gelmezdik. Yakınlarım, kardeşlerim, eşleri, çocukları oradalar. İki aile bir çadırda kalıyor. Elektrik, su yok. Onlar kendi imkanıyla yaşamaya çalışıyor. Hayvanlarımız da var, onlar da mağdur. Geçici tuvalet, geçici banyo yok. Üniversitede okuyan yeğenim o soğukta leğende çamaşır yıkıyordu. "Hasarsız evlerinize geçebilirsiniz" denirken devam eden depremler sonrası bir sürü kaybımız oldu. İnsanın çıldırması işten değil. Bu yokluktan, yoksulluktan kendi çabamızla çıkmak değil devletin elimizden tutup kaldırması gerekiyordu. Biz bunu göremedik.

Defne'de üç eltim ve beş kız çocuğu yeğenim var. Ben burada rahatlıkla banyo yaptığım zaman içim sızlıyor. Bir bardak çay boğazımda düğümleniyor. Saat başı telefonla görüşüyoruz. Son depremde sadece bizim mahallede 9 bina daha yerle bir oldu. O binalara e-devletten tamir edilip oturulabilir kararı gelmişti.

Babam bağıra bağıra ağlamaya başladı. Sakin ol diyoruz ama nasıl sakin olacak? Dokuz evladı var orada. Artık ağlanacak halimize gülüyoruz. Dün gece hiç uyumadık. Bir de en büyük yük kadınlarda. Deprem öldürmez sağlıksız binalar öldürür, bunu yaşayarak gördük. "Müteahhit aldı", "mühendis yaptı" denilen evler yıkıldı. Müstakil evler duruyor.

Geri dönmeyi düşünüyoruz ama zamana ihtiyaç var. Diyaliz merkezleri, hastane sorunu çözülsün gitmeyi istiyoruz. Hatay çok güzel bir yer, görmenizi çok isterdim.

Hatay'dan Ankara'ya gelen depremzede bir kadın

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Bol sohbetli, güzel sofralara hasret ama dayanışmayla güçlü: Serap

Selda KARAFAZLI
İskenderun-Hatay

İskenderun'da depremzede bir kadın Serap, öyle güzel anlatıyor ki geçmişi, gözleri parlıyor, el hareketleri değişiyor, saçını düzeltiyor. İlk resmi eşinden olan 16 yasındaki oğluyla yaşamış depremi. Evi gitmiş, oğlu ve yaşama hâlâ güzel bakan enerjisi haricinde her şeyini kaybetmiş Serap.

"Kadın olmak zor" diyor. 16 yaşındayken 52 yaşındaki evli bir adama kendi annesi tarafından gelin olarak verildiğini söylüyor. "Ben her işi yaptım. Çiftçiydik, pamuk topladım, bahçe yaptım, soğan topladım, çocuk baktım, temizlik yaptım" diyor.

Kırıkhan'da doğmuş ve 16 yaşına kadar orada yaşamış. Çocuk yaşta "evlendirilme" adı altında istismara uğraması için 52 yaşındaki bir adama ailesi tarafından verildiği zaman İskenderun yaşamı başlamış. Hiç sevmemiş imam nikahlı eşini. Sormuyorum neden diye, çünkü bırakalım sevgiyi, 16 yaşında çocukluğunu, gençliğini almış elinden.

Depremden sonra annesi ve oğlu ile birlikte Mustafa Kemal Mahallesinde kurulan çadırkente yerleşebilmiş. Oğluna bakmanın yanında, hasta annesine de bakmak zorunda kalmış. Alışık olmadığı bir yaşamda, banyo yok, su yok, temizlik yok. Annesi için de elinden geleni yapmış fakat şartlar dahilinde bakım evine yollanmasını uygun görmüş.

Annesinin Hatay Altınözü ilçesinden, tarlada bahçede temizlikte çalışmış, ana dili Arapça olan bir kadın olduğunu; babasından ayrıldıktan sonra geçimini temizlik yaparak sağladığını ve kazandıklarını biriktirip ev aldığını söylüyor. "Bütün malları bu depremde gitti" diyor ama yine de buna üzülmüyor.

Şimdi oğluyla birlikte yeni bir yaşam mücadelesi veriyor. Bu yaşam mücadelesinin içinde geçim derdi dışında da uğraşmak zorunda kaldığı dertler var. Çadırkente yerleştikleri ilk zamanları "İmkanlar o kadar kötüydü ki ped bile bulamıyorduk, regl olduğumda kendimi temizlemek için evime girmem gerekiyordu ancak oğlum eve girmemden korktuğu için ona söylemeden, gizli gizli eve gitmek zorunda kaldım. Bunu oğluma anlatamazdım çünkü kadınlar anlatamaz, önceden de söyleyemezdik, şimdi bu süreçte hiç söyleyemiyoruz" diye anlatıyor.

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

Geçmişe gidiyoruz tekrar, "Neler yaptın?" diye sorduğumda gözleri tekrar parlıyor, sesi gürleşiyor. Gururla dansözlük yaptığını söylüyor: "İlk sahneme Hatay'da çıktım ve ağlayarak indim. Buna rağmen sahnelerden vazgeçemedim."

Sahneye çıkarken neler hissettiğini merak ettiğimdeyse ilk cümlesi "O zaman genç ve güzeldim" oluyor. Hâlâ güzel olduğunun belki de farkında değil. Önceden bulunduğu ortamlardan alem diye bahseden Serap "Alem sanatçıya saygı duyardı, Şimdi hiçbir şey aynı değil" diyor.

Bir kadın olarak çadır yaşamında yaşadığı zorlukları konuşmaya döndüğümüzde ilk sıralaması banyo, tuvalet, televizyon oluyor. Eşini kaybettikten sonra seyyar esnaflığa başlamış ve üyesi olduğu firmalardan aldığı ürünleri satarak geçimini sağlamış. Bunu hâlâ çadırkentte yaşarken geçim kaynağı olarak devam ettirdiğini söylüyor. İlk satışı 8 adet duş jeli olmuş, ikincisi ise argan yağı olmuş. Geçim kaynağı olan her şeyden gururla bahsediyor ve fazlasında gözü yok.

ACIMIZ DA KAYBIMIZ DA BİR

"Mutfağım yok, yemek yapamıyorum" derken sofra kurma konusundaki hevesini anlıyorum. Özlemini çok net anlıyor insan çünkü alışmış güzel, bol sohbetli sofralara. Bize yemek yapmaktan keyif aldığını, şimdi ise bir dolabının bile kalmadığını iletiyor Serap.

Depremin ardından bana iki kadın arasında kurulan barışı da anlatıyor. Yıllarca küs olduğu komşusu ile burada iletişim kurmuş ve şimdi burada çadırkentte tekrar komşuluk yapıyorlar. Komşusundan bahsederken bir anne olarak komşunun oğlunu kaybetmesinin acısını da yaşıyor. Biz bunları konuşurken komşu kızartma yapıyor kızıyla. Bizi de davet ediyorlar. Paylaştıkça keyif alıyor herkes. "Kadının başaramayacağı hiçbir şey yoktur" diyor. Konteyner kentleri beklediğini söyleyerek bitiriyor konuşmayı çünkü mutfağını geri istiyor.

Serap'ın yanından kalkarken Figen'in sesini duyuyorum: "Sana kahve yapayım mı?" diyor. Cevabı bile beklemeden "Sade değil mi?" sorusu geliyor. "Evet sade" deyip geçiyorum çadır terasına.

Çöken hastaneler, enkazda kalan sağlık hizmetleri

Ferdane ÇAKIR
Sağlık emekçisi

Memleketin güneyinde, karanlık bir gece feryat figan beton bloklar altından sağ kalıp kurtulabilenlerin "kıyamet koptu, tufan oldu" dedikleri 'asrın felaketi' ile binlerce canımızı koyduk mezara, isimsiz-kimsesiz diye kayıtlara geçen canlarımızın yasını tutmaya bile zamanımız olmadı. Kalanların, 'ölüm kurtuluş' dedikleri depremlerin ardından yeni bir felaket başlıyordu çünkü; ayakta kalabilme savaşı. Çünkü ortada devlet yoktu, yaşamak için zorunlu olan her şey çok uzaktı. Zifiri karanlık ve dondurucu soğukta tir tir titreyen insanlar, açlık, bebeklerini nefesleriyle, eteğine sararak ısıtmaya çalışan kadınlar… Memleketin güneyinde, milyonlarca canımız bu cehennemi gördü, yaşadı. Yere göğe sığdıramadıkları 'şahlanmış' ekonomimiz yetişemedi betonların arasında kalan canlarımızı çekip çıkarmaya, bağıra bağıra, acı çekerek, soğuktan donarak gittiler bu dünyadan.

O günden bugüne, yurdun dört bir köşesinden kadınıyla, erkeğiyle, genciyle, aydınıyla, sanatçısıyla, kitle örgütleriyle halk olarak dayanışmanın en güzelini sergiledik.

Hepimizin whatsapp gruplarında paylaştığı destek çağrılarının daha cümleyi bitirmeden karşılığını bulduğunu, yaralarımızı ancak kendi kendimize sarabildiğimizi, birbirimize sıkıca sarılmanın en acil, en onarıcı ilaç olduğunu yine çok acı bir şekilde deneyimleyerek öğrendik…

O günden bugüne deprem bölgesine gönüllü gidip yaraları sarmaya çalışan sağlık emekçisi arkadaşlarımızın paylaşımları ile öğrendiğimiz her yeni bilgi bizi kahredip, "Bu kadar da olamaz, devlet bu kadar mı aciz" dedirtiyor olsa da kimlerin yanımızda olduğunu, kimlerin acıyı fırsata çevirdiğini, kimlerin görevlerini yapmayıp her zaman hazırda bulunan hakaretlerini, küfürlerini hafızalarımızın bir kenarına not ettik.

MEZARLIĞA DÖNEN HASTANELER

Ateş topu gibi her yerimizi yakıp kavuran bu acının ardından, sadece ayakta kalmaya çalışan depremzedelerin temiz içme suyuna erişim, ısınma, tuvalet, banyo, çadır gibi temel gereksinimleri karşılanamazken, kadınların günlük ped, iç çamaşırı ihtiyaçları konformuş gibi algılanıyor. Bu yaşamsal ihtiyaçların karşılanmaması beraberinde tedavisi oldukça meşakkatli olan yığınla bulaşıcı hastalığı beraberinde getiriyor…

Neredeyse adını bile unuttuğumuz uyuz hastalığı son bir yılın en yaygın görülen hastalığı iken, depremden sonra yetersiz temizlik, dengeli ve sağlıklı beslenememe gibi kötü koşullardan kaynaklı pik yapmış durumda. Özellikle çocuklarda artış gösteren bitlenme, çeşitli enfeksiyon hastalıkları keza öyle. Ağırlıklı tek tip beslenme, dinlenememe, soğuktan korunamama, yine başta çocuklarımız, orada yaşama tutunmaya çalışan herkes için çok ciddi sağlık sorunlarına yol açıyor.

İşte tam da burada, depremle birlikte, çöken sağlık sistemini gördük hep birlikte. Oysa felaket ne kadar büyük olursa olsun sağlık hizmeti sunan hastaneler, aile sağlığı merkezleri ayakta kalması gereken binalardır. Ama yıllar önce ağır hasarlı raporu verilen hastanelere yamalar yapılmış, sonuçta depremde un ufak olan ilk binalar olmuş.

Bu felaketin ardından bir kez daha gördük ki, sağlık hizmetleri sadece vitrin süslemek değildir. Koruyucu sağlık hizmetleri dediğimiz birinci basamak sağlık hizmetlerinin ne kadar yaşamsal ve zorunlu olduğu gerçeği bir kez daha kendini göstermiştir. Bırakalım enkazdan çıkarılan hastalara müdahale etmeyi, onlarca sağlık emekçisi arkadaşımızın mezarı oldu o hastaneler.

BİR DAHA YAŞANMASIN DİYE…

Evet bizim buralardan maddi manevi dayanışmamız çok kıymetli… Evet aramızda ortak bütçe ile malzeme alıp, sıcacık notlarla göndermemiz çok kıymetli… Evet gidip, kız kardeşlerimize sarılarak iyileşmemiz çok kıymetli… Fakat bunların hepsinin yanında yaşamın yeniden kurulabilmesi için bir şeyler yapmalıyız.

Yaşadığımız çaresizliği, enkaz başında çocuğunun cansız bedenini kepçe alırken koparmasın diye bekleyen annenin gözyaşlarını, kızının buz kesmiş elini bırakmayan babayı unutmamalıyız…

Bugün, yarın, ertesi gün işyerlerimizde, olduğumuz her yerde dayanışmayı nasıl örüyor isek, yaşadığımız bu felaketin bizi acıtarak, kanatarak gösterdiği her bir eksiği iyi not edelim. Tekrarlanmaması için yapalım bunu.

Hasarlı raporu verilen hastanelerin nasıl un ufak olduğunu, binlerce yeni yapılmış binayı kimlerin yaptığını, her seçim öncesi oy alma uğruna çıkarılan imar aflarını,

Kızılay'ın afet yönetiminden ziyade alım-satım işiyle haşır neşir olduğunu,

Binlerce gönüllü arama kurtarma ekibi varken, olabilecek en kötü planlama ile hiçbir yere yetişemeyen AFAD'ı,

Yeterli alet, teçhizat yok diye bırakıp gitmek zorunda kaldıkları enkazların altında bekleyen canlarımız olduğunu düşünmeyenleri,

Daha ilk gün tv'lere çıkıp 'her şey kontrolümüz altında' diye demeç veren bakanları, aksaklıkları kamuoyuyla paylaşanlara parmak sallayanları,

Bizden topladıkları deprem vergilerini,

Yani devletin kendi yurttaşına yetişememesini unutmayalım...

Ve her birimizin telefonunun fotoğraf galerilerini dolduran yüzlerce kimsesiz çocuğun akıbetini soralım, onların nerede ve nasıl bakıldıklarının takipçisi olalım.

Ve medeniyetlerin beşiği dediğimiz şehirlerimizin hafızalarımızdan silinmesine izin vermeyelim, orada yaşayanların yeniden yaşama tutunabilmesi için kurduğumuz dayanışma köprüsünü büyütelim, çoğaltalım!

İki çift terlik alabilen kadın, birini komşusuna ayırıyor

Burcu YAMAN
Adıyaman

KARAPINAR Mahallesi'ndeyiz. Çadırkentin yakınlarında, mahalle aralarında öbek öbek çadırlar kurulmuş. Kimi zaman ihtiyaç halinde eve kısa süreli girmek için ve evdeki eşyalarının çalınma korkusundan çadırları hasarlı, az hasarlı evlerin yakınına kurulu. Komşu evler komşu çadırlara dönmüş durumda. İki çift terlik alabilen bir kadın birini komşusu için ayırıyor. "Geçmiş olsun" diyoruz çadır önlerindekilere, onlar da "Hepimize" diyor. Ya bir çay ya da kısıtlı miktarda olan içme sularından ikram etmek istiyorlar. Havalar ısınmaya başladı Adıyaman'da. Birkaç çöp konteynerının yanında, üstünde battaniyeler var. Belki de yıkayamamaktan kullanılacak halde değiller.

'BİR BUÇUK YIL OLDU BU BİNA YAPILALI'

Çadır önünde oyun oynayan çocukları görüyoruz, yanlarında da Feride var. İki çadır açmışlar. Biri barınmak öteki tuvalet ihtiyaçlarını karşılamak için. Çadır açtıkları yerin arkasındaki evini gösteriyor, "Bir buçuk yıl oldu bu bina yapılalı" diyerek.

Evi için az hasarlı denmiş fakat Feride evin girilemeyecek durumda olduğunu belirtiyor. İki küçük çocuğu var "Biri 1 buçuk yaşında. İhtiyaçlarını karşılamakta zorlanıyorum. Eve girmek zorunda kalıyoruz ihtiyaçlarımızı karşılamak için" diyor.

"Çadır açtık, içine hasta tuvaleti aldık. Herhangi bir yerde seyyar tuvalet veya hasta tuvaleti verilmedi bize" diyen Feride kendi imkanlarıyla kurduklarını söylüyor burayı.

'EVİMİZİ BIRAKIP GİDEMİYORUZ'

Çocukları küçük, hem sağlıklarından endişelendiğini hem de evlerinin önünden ayrılmak istemediklerini söylüyor; "İlle de çadırkente gelin denildi. Ama bizim bütün kapılar açık, bütün eşyalarımız içeride, maalesef evimizi bırakıp da gidemiyoruz " diyor.

'BİZ BUNU HAK ETMEDİK!'

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın helallik istemesinden bahsediyorum, "Biz burada sefil bir hayat yaşıyoruz. Hiçbirimiz bunları hak etmedik. Ne çocuklarım ne ben ne burada olan herkes ne de toprak altındakiler" diyerek ileriye dair umutsuzluğunu da dile getiriyor.

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

ANTEP'TEN VAN'A GELEN DEPREMZEDE KADINLAR:

'Devletten beklentimiz çok, devleti gördüğümüz yok!'

Görseller: Canva

Helin TURGUT
Van

Antep'ten Van'a ailesiyle beraber gelen Yasemin ve Nergis yaşadıklarını anlatıyor...

Depremlerin üzerinden günler geçmeye devam ederken artçı sarsıntılar da bölgeyi sallamaya devam ediyor. Depremin ilk günlerinde insanların yaşadığı korku bugünlerde yerini endişeye bıraktı. Bölgede kalanların da şehirleri terk edenlerin de zihninde aynı soru var: Bundan sonra ne yapacağız?

Antep bu depremlerden önemli oranda etkilenen illerden ve devam eden artçıların yarattığı endişe şehirde yaşayan insanların bir kısmının şehri terk etmesine neden oluyor. Antep'ten Van'a ailesiyle beraber gelen Yasemin ve Nergis gibi. Onlar Van'a gelen diğer depremzedeler gibi KYK yurtlarında değil gönüllüler aracılığıyla buldukları evlerde kalıyorlar. Yasemin'in Van'da kaldığı ev 1+1 küçük bir yer. Depremin ilk günlerini "Çok zor günlerdi" diyerek anlatıyor: "Hem korku hem çocuklarıma bir şey olur mu endişesi... Bir anne olarak kendimi düşünmeyi bırakıp çocuklarımı, eşimi, evimi, geleceği düşünmeye başladım. Bunların yanında bir de açlık ve susuzluk, havalar soğuk zaten, soğukta kaldık. Tuvalet ihtiyacımızı giderecek yer yoktu. Depremin ilk günleri hiç kimse yoktu, aç susuz başımıza daha neler geleceğini bilmeden çaresizce oturuyorduk. Sadece meyve suyu ve kek dağıtıldı, onlar da yalnız çocuklar için. Çocuklarımı, eşimi, akrabamı teselli ediyorum ama beni teselli eden kimse yok!" diyor. İlk günler hiç çadır gelmediğini anlatan Yasemin ve ailesi evin yakınlarındaki bir kıraathanede kalmış. "Yaklaşık 1000 kişi küçücük kıraathaneye sığındık dip dibe yatıp kalkıyorduk. Eşim yağmacılar evlerimize girmesin diye evlerin önünde bekliyordu, ben ve üç çocuğum orada yalnızdık. Depremden kaçtık evet ama bu sefer kir ve mikroptan öleceğiz sandık. Biz kadınlar olarak tanımadığımız onca insan içinde kendimizi ve çocuklarımızı korumak zorunda kaldık. Etraf çok kirliydi ve bir kadın olarak hem kendim hem de çocuklarım için endişe içindeydim."

Hamile olduğunu ve korktuğunu söylerken olumsuz şartlardan ötürü de çok fazla kanamasının olduğunu ve bebeğini kaybettiğini sandığını anlatıyor. "Bu süreçte pede asla ulaşamadım, yalnız ben değil oradaki tüm kadınlar ulaşamadı. Ambulans yok, AFAD ekipleri yok, halktan başka hiç kimse yoktu. Kendi imkanlarımla hastaneye gittim. Hiçbir yardım elimize ulaşmadı, yardımı geçtik enkaz altında kalan canlarımızı kurtarmaya gelen kimse yoktu." Depremin 4. günü çadır dağıtımına başlandığını aktaran Yasemin "Birkaç gün sonra evler sağlam diye çadırları geri topladılar. Yeterli önlem yine alınmadı, tekrar deprem oldu ve sağlam denilen evler yıkıldı, insanlar enkaz altında kalıp öldüler. İnsanları ölüme gönderdiler" diyor.

'ÇAMAŞIRLARI ELDE YIKIYORUM, ÇOK YORULUYORUM'

Yasemin'e Van'a nasıl geldiklerini sorduğumuzda neyle karşılaşacaklarını bilmeden şahsi araçlarıyla kaçıp geldiklerini söylüyor. Van'da ihtiyaçlarının da yalnız gönüllüler ve halk tarafından karşılandığını şöyle anlatıyor: "Şu an yaşadığım ev, gıda, kıyafet vs. bu süreçte devletten asla yardım görmedik almadık. Bu kadar yardımsever bir halk görmedim anlatınca bile duygulanıyorum. Eve geldiğimde hiçbir şey yoktu, şu an az çok var ama yeterli değil." Depremden sonra ev içindeki iş yükünün daha çok arttığını söylerken "Çok şey eksik, örneğin çamaşır ve bulaşık makinesi. Çocuklarımın çok az kıyafeti var, yaşları küçük olduğu için sürekli kirleniyor, elde yıkamak zorunda kalıyorum, bu da beni fazlasıyla yoruyor" diyor. Ayrıca eşinin şu an çalışmadığını mecburen Antep'e dönmesi gerektiğini dile getiriyor. "Ama biz dönemeyiz çocuklarımla bir süre daha burada kalacağız. En azından bir şeyler yoluna girene kadar" derken kendini çok daha zor şartların beklediğinin de farkında. Yasemin'in üç çocuğu var ve ikisi okula başlamış, küçük kızı kaldıkları eve yakın anaokuluna yıkım kararı verildiği için okula başlayamamış. Uzak bir anaokuluna da gönderemeyeceğini söylüyor. Geleceğe yönelik ne düşündüğünü sorduğumuzda ise "İnanın biz de bilmiyoruz. Geleceğe dair hiçbir şey düşünemiyorum, ciddi bir belirsizlik içindeyiz. Kadın olarak tek gayem öncelikle çocuklarımın sağlığı ve eğitimi" diyor. Bu süreçte hiçbir şeylerinin tam olmadığını, AFAD'a kayıt yaptırmalarına rağmen hem Van'da hem de Antep'te devletten hiç yardım görmediklerini söylüyor.

13 KİŞİ AYNI EVDE, YÜKÜ KADINLARIN ÜSTÜNDE

DEPREMİN ilk dört günü Antep'te olan sonrasında Van'a gelen Nergis de çok zorluk çektiklerini anlatıyor: "Çocuklarımın psikolojisi bozuldu. Ne çadır geldi ne AFAD! Araçlarımızın içinde kaldık, aracı olmayanlar dışarıdan yıkılmış binaların önünde bekliyorlardı çünkü yapacak başka hiçbir şey yoktu". Nergis genel sorunların yanında kadın olarak yaşadığı zorluklardan da bahsediyor: "Kadınların temel ihtiyacı olan pede erişemedik ve AFAD'ın ihtiyaç listesine pedi eklemediğini görünce çok şaşırdık yani amacı anlayamadık. Bizim temel ihtiyacımız olan ped neden ihtiyaç listesinde değil diye sormak istiyorum". Ayrıca erişemediklerinin yalnız ped olmadığını dile getiriyor: "Yiyecek, içecek, barınacak yer hiçbir şey yoktu, tuvalet ihtiyacımızı giderecek alan yok. Öyle ki Van'a geldikten sonra hastaneye gittim ve vücudumda enfeksiyon olduğunu öğrendim."

Nergis ve ailesi de tıpkı Yasemin gibi şahsi aracıyla Van'a gelmiş ama eşi Antep'te kalmış. "Çocuklarım, ben, kayınvalidem, kayınpederim, görümcem ve çocukları, eltim ve çocukları toplam 13 kişi aynı evde yaşıyoruz, daha doğrusu yaşamaya çalışıyoruz. Evdeki iş yükü kadınlar için çok çok fazla arttı, her şeyimiz eksik eve sığmaya çalışıyoruz. Bu süreçte bize tek destek çıkan halk oldu. Evde çalışan kimse yok, ihtiyaçlarımızı gönüllüler ve halk karşılıyor. En önemlisi çocuklarım eğitime henüz başlamadı. Çocuklarımı okula gönderemiyorum çünkü giyecek kıyafetleri de okul ihtiyaçları da yok. Bir düzenimiz yok. Hayatımız da evlerimiz gibi yerle bir oldu! Devletten beklentimiz çok, gördüğümüz yok!"

KOCAELİ'DE KIZ KARDEŞLİK KÖPRÜSÜ

Yanımızda kimlerin olmadığını da unutmayacağız

Selda ARSLAN
Kocaeli Ekmek ve Gül Kadın Dayanışma Derneği

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Depremin ardından afet bölgesinden başka şehirlere göç, beraberinde birçok sorunu da getiriyor. Şehrimize gelen depremzedeler akrabalarının ya da arkadaşlarının yardımlarıyla yeni bir yaşam kurmaya çabalarken en sık karşılaştıkları sorun boş ev bulmak ve depremin ardından artan ev kiraları oluyor. Derme çatma gecekondulara yerleşen veya içi dışı harabe görünümlü evlere yüksek kira ödemeye mahkum bırakılan depremzedelere bir yıkım da yaşamlarını yeniden kuracakları şehirlerde yaşatılıyor. Devlet kurumlarının açıklamaları evi hasarlı olan kişilere kira yardımı yapılacağı yönünde olsa da henüz böyle bir yardım almadıklarını anlatıyor depremzedeler. Önlerine çıkarılan birçok bürokratik engeli aşabilenlerse şanslı hissediyor kendini. Hane başına 10 bin lira afet yardımı birkaç günde eriyip giderken yeni çözümlere ulaşmak için derneğimize başvuru sayısı artıyor.

KOMŞUDAN KOMŞUYA DAYANIŞMA

Maraş'tan, Kocaeli'ye göç eden Seher'in 6 ve 10 yaşında iki çocuğu var. Eşi Mehmet'in engelli olması, Seher'in hastalığı nedeniyle haftada bir hastaneye gitmek zorunda olması nedeniyle akrabaları hızlı bir şekilde yola çıkartmış aileyi. Mahalleli ev açmış, aş vermiş; elbirliği ile tüm eksikleri tamamlamış. İki gün sonra çaldık biz de kapılarını, pırıl pırıl çocuklar karşımızda. Ayşenaz annesinin hastalığını dert edinmiş kendine, nöroloji doktoru olmak istiyor. Eymen ise oyuncak peşinde. Yeni komşuları Reyhan yeni yaşamlarının kahramanı, sevgileri kadar güvenleri de oluşmuş ablalarına. İçimiz buruk olsa da onların güvende olmaları içimizi rahatlatıyor. Biz sohbet ederken telefonumuz ard arda çalıyor, "Daha gidecek çok yolumuz var" deyip, kadınların derneğimizde topladığı dayanışma paketlerini bırakıp çıkıyoruz.

Görsel: Canva

LİSANIMIZ DEĞİL AMA KONUŞTUĞUMUZ DİL AYNI

Yolumuz uzun ve ulaşmamız gereken aile oldukça fazla. Derneğimize ulaşan kişi yolumuzu bir gecekonduya yönlendiriyor; bu kez Suriyeli iki aile ile buluşuyoruz. Antakya'da enkaz altından çıkarılmış üç çocuklu Eza ve Muhammet ile yine akrabaları olan yeni evli bir çift ile bazen işaret diliyle bazen Arapça, bazen Muhammet'in tercümanlığıyla sohbetimiz başlıyor. Kadınların ürkek bakışları zaman ilerledikçe sıcacık bir gülüşe bırakıyor yerini çünkü lisanımız aynı olmasa da konuştuğumuz dil aynı bizlerin. Dayanışma duygularımızı çabucak aynı dile döküp kucaklaşıyoruz. Eza üç aylık bebeği Beşir'i kucağıma verdiğinde onu nasıl bir geleceğin beklediğini düşünüyorum. Mahalledeki insanlar gecekonduyu açmışlar bu iki aileye ama eşya bulamamışlar. Dayanışma ile tüm eşyaları akşamına temin ediyoruz. Öncelik Beşir'in beşiği oluyor hepimiz için. Gün boyu ulaştığımız herkes kendi imkanıyla araba tutup parça parça gönderiyor eksikleri. Akşamın karanlığı çöktüğünde gruplar halinde buluşuyor gecekondunun önünde mahalleli de bizlerle. Kalabalığın içinden gelen bir kadın telaşla göçmen kardeşimizin sağlık sorununu anlatıyor. Ala kardeşimiz 7 aylık gebe iken ölü doğum yapmış ve kanaması hâlâ devam ediyormuş; sağlıkçı üyelerimizle hemen irtibata geçiyoruz ve tedavisine başlanması için organize oluyoruz.

DEVLETE GÖREVLERİNİ HATIRLATMAK

Deprem bölgesinden göç eden ailelerle buluşma, en acil ihtiyaçlara çözüm üretme ama bunu yaparken de; asıl tartışmamız gerekenin devlet kurumlarının sorumlulukları olduğunu konuşuyoruz. Afet öncesi ve sonrası alınacak tüm önlemlerin ve insan sağlığının güvence altına alınmasının iktidarın ve devlet kurumların sorumluluğunda ve güvencesinde olması gerektiğini de söylememiz ve tartışmaya açmamız gerekiyor. Depremzede Mehmet' in söylediği gibi "Bugün dayanışmayla ayakta duruyoruz ve yarın yanımızda kimlerin olduğunu\olmadığını unutmayacağız."

Boynumuzda düdük taşımak zorunda mıyız?

Cemre KAVUKER
Kocaeli

17 AĞUSTOS 1999 Türkiye tarihi açısından unutulmayacak, acısını tekrar tekrar yaşatan günlerden biriydi. Ta ki 6 Şubat 2023'e kadar. Maraş merkezli depremde etkilenen 10 ilde yaşananlar, alınmayan tedbirler, "Devlet nerede?" çığlıkları, bir aydır verilmeyen çadırlar ve daha nicesini unutmayacağız. Tıpkı Kocaeli halkının 17 Ağustos'tan bugüne silemediği anıları gibi.

Depremin üzerinden geçen 24 yıla rağmen "Kocaeli depreme hazır mı?" sorusu Van, Elazığ ve İzmir depremlerinden sonra gündeme gelse de gerçeklik böyle değil. Yerel yönetimler Kocaeli'yi depreme hazır bir kent haline getirmek için küçük küçük adımlar atıyorlar çünkü (!) Mesela 17 Ağustos'ta hasar gören Fuar Apartmanının yıkımı 22 sene sonra 2021'de gerçekleşiyor.* Geçen bu kadar sürede apartman kullanılmaya devam ediliyor, ta ki valilik kararına kadar. Kocaeli halkının hayatında da bazı şeyler değişti o günden bugüne. Depreme her an her yerde yakalanma ihtimalini aklından hiç çıkaramayan bir kadın, kıyafetlerini tamamen çıkarmadan duş alıyor 24 yıldır.

HER AN HER YERDE KORKUSU

1999'dan bu yana deprem kimi zaman daha canlı kimi zaman daha sönük bir şekilde de olsa her zaman Kocaeli'nin gündeminde. Yine o depremde hasar alan, 2018'de denetlenip yıkım kararı alınan Kınay İş Merkezinin yıkımı da geçtiğimiz hafta gerçekleşti. 2023 yılında yani.** Bu yıkımlar yerel gazetelerde çokça gündem oldu. Kentte hâlâ yıkılmayan yüzlerce hasarlı bina varken neden yirmi yılı aşkın beklendiği sorusuna yanıt ise verilmiyor. Üstelik bu binalar çoğu zaman sadece kentin değil, ülkenin de gündemi haline geliyor.*** Binalara dair alınan yıkım kararları ise ya bekliyor ya da öyle bir karar zaten hiç olmamış oluyor. Birçok insan bu binalarda yaşamak zorunda bırakılıyor. Bu zorunluluğa karşı kadınların çözümü ise boyunlarında düdük taşımak artık. Bir şekilde enkaz altında kalırlarsa seslerini duyurabilmek için. Çünkü yaşadığımız bu kentte hangi binaların güvenli olduğunu bilmiyoruz.

17 Ağustos'u doğrudan yaşayan, 6 Şubat'ı da en derinden hissedenler olarak depreme dirençli kentler istiyoruz. Sokak sokak, mahalle mahalle depreme hazırlanarak, afet planları oluşturarak ancak depreme hazırlanabiliriz. Başka şehirlerle paydaşlığımız deprem acısıyla değil, mutluluklarımızla buluşsun istiyoruz.

** https://www.cagdaskocaeli.com.tr/haber/7789254/fuar-apartmani-yikiliyor*
*** https://www.bizimyaka.com/haber/14087590/izmitteki-o-bina-24-yil-sonra-yikiliyor*
**** https://demokratkocaeli.com/haber/14040306/izmitteki-bina-sosyal-medyada-gundem-oldu*

Çizilen sınırları, biçilen kaderleri aş

Kimi deprem bölgesinde yaşam kavgası veren, kimi yeniden kurduğu ufak tefek düzeni kaybedip bir yere sığınan mülteci kadınların yaşadığı zorluklar ağır ve kalıcı travmalara da neden oluyor. Mülteci kadınların tek isteği tekrar tekrar sefer bohçalarının bağlanmaması.

Laçin BARIŞ

Herkesin "O gece" diye cümlelerine başlarken kullandığı, telaffuz etmekten çekindiği 6 Şubat gecesi gerçekleşen Maraş merkezli deprem, birçok yıkıma ve can kaybına neden oldu. İskenderun'da yükselen feryatların aynısı iki adım ötesi Halep'ten de duyuldu. Tablo bizlere çizilen sınırlarla aynıydı. Türkiye'de Antakya bombalanmış gibiydi, Suriye'de Cinderes'in üzerindeki yıkıntılara yıkıntı eklenmişti. Suriye'nin kuzeyinin her yeri enkaz, her yeri yıkıntı. Ayakta duran binalar da yıkılınca göz gördükçe toprak, göz gördükçe acı. Suriye'de depremin ardından can kaybı rakamları farklı kurumlar tarafından farklı açıklansa da en az 5 bin kişinin hayatını kaybettiği biliniyor. Halep'te bir hastaneye giden İranlı muhabire doktor "Savaş, yıkım, göç, felaket memleketimizden eksik olmadı. Bizler başka yerlere yabancı olduk ama başka yerlerin yabancıları da bizim memlekette silahla volta attı. Burada yemek yok, ilaç yok. Hangi insani yardımlardan bahsediliyor" diyordu isyan ederek.

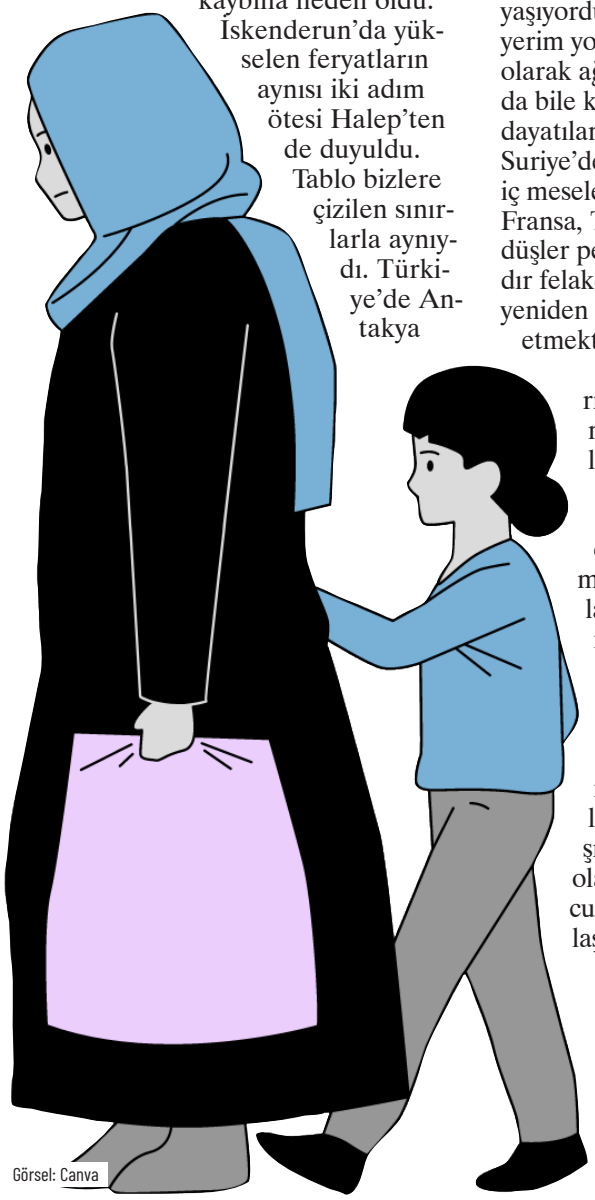

Görsel: Canva

KALACAK YERİN PEŞİNDE...

İki adım ötede yeniden hayatı kurmaya çalışan, sefer bohçasını açıp, sıfırdan bir yaşam inşa etmeye çalışan mülteciler yine felaketin içinde buldu kendi. "Bir anda her şey karardı. Bombalar yağdı sanki yine. Öyle bir ses, öyle bir yıkım. Sanki her şey durdu" diyordu depremin ikinci günü Fatma. Suriyeliydi. Antep'te yaşıyordu. Yine evi yıkılmıştı. "Kalacak yerim yok" demenin yükü sadece trajik olarak ağır değildir. Bize çizilen sınırlarda bile kalacak yerimizin olmaması, bize dayatılan hayatın sadece küçük bir resmi. Suriye'de iç savaşın başlaması sadece bir iç mesele olarak kalmadı. ABD, Rusya, Fransa, Türkiye, İran ve birçok ülke yeni düşler peşinde girdi o topraklara. 12 yıldır felaketin sürdüğü Suriye'de insanların yeniden hayatını kurmasının tek yolu göç etmekti.

Uzun yolları aşan, sınır kapılarında bekleyen, çocuklarının başına bir şey gelmesin diye tüm zorlu süreçleri tahammül eden Suriyeli kadınların hikayeleri o süreçleri anlamamıza yardımcı olur. Bu hikayelerin menşeini ve mülteciler özellikle mülteci kadınlar açısından depremden önce süren hayatı hatırlamakta fayda var.

Türkiye'de yaşayan resmi verilere göre 4 milyon mültecinin yaklaşık 2 milyonu, Antep, Maraş, Diyarbakır, Adıyaman, Malatya, Hatay, Adana illerinde yaşıyordu. Suriye ile sınır veya yakın olan bu bölgelerde yaşayan kız çocukları ve kadınların sayısı ise yaklaşık 900 bin olarak kaydedilmişti. Avrupa Birliği ve Türkiye'nin anlaşmasına göre geçici koruma veya uluslararası koruma sahibi mülteciler Avrupa Birliğinin, Türkiye'ye ödediği ödenekten yararlanabilecekti. Bu ödenek Türkiye tarafından Kızılay kartı ile her aile için 18 yaş altı her çocuğa 100-150 TL olarak belirlenmişti. Yeniden bir yaşam inşa etmenin zengin kesimler için daha kolay olduğu bu süreç, yoksul, işçi ve emekçi Suriyeliler, özellikle kadınlar için çok zor ilerliyordu.

'DAYANACAK GİBİ DEĞİLDİ'

Özellikle mülteci kadınların yeni bir dil ile Türkiye'ye uyum sağlamaları hükümet tarafından düşünülmemiş ve uygulamaya koyulmamış entegrasyon planlarıyla çok olanaklı değildi. Mülteci kadınlar savaşın yeni başladığı dönemler özellikle tekstil ve ayakkabı işlerinde çalışmaya başladılar. Türkiye'de ekonomik krizin artmasıyla ucuz iş gücü olarak görünen mülteciler, patronların en sevdiği işçiler haline geldi. Mülteci kadınların yıllar boyunca çalışırken uğradıkları ayrımcılık ve şiddet hikayelerinin haddi hesabı yok. Dil bilmediği için çeşitli suçlarla itham edilen, alacağı ücretin kat be kat altında ücret alan ve polisle tehdit edilen mülteci kadınlar git gide evlere kapanmaya başladılar. Mültecilerin yoğun olduğu mahalleri gezdiğinizde bile "Önceden çalışıyordum. Çok zordu. Dayanacak gibi değildi" cümlesini kadınlarda çokça duymanız mümkün. Krizin artması Türkiye'de işçi ve emekçilerin günden güne yoksullaşmasına neden oldu. Halkın öfkesi arttıkça asıl sorumlular, yani hükümet, düzen siyasi partileri, kâr hırsına bürünmüş patronlar adeta "Ben yapmadım o yaptı" argümanıyla mültecileri hedef haline getirdi. Yoksul halkların arasında var olan mesafe günden güne arttı. Mülteci kadınlar için ise bu yine daha fazla eve kapanmak demekti. Irkçılığa maruz kalmamak için olabildiğince izole bir hayat sürdürmeyi seçen mülteci kadınların geriye dönecek bir memleketi bile yoktu. "Geri gitsinler" dayatmalarının gerisi sadece Suriye'de kalan bir avuç topraktı.

acağız, hayatı birlikte kuracağız

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Ekonomik krizin derinleşmesiyle mülteci kadınların kendini daha ait hissettiği yerler yani Suriye sınırında olan illerde kaldığı ve eşlerinin, babalarının, kardeşlerinin İstanbul ve Ankara gibi daha büyük illerde çalışmaya gittiği bir tablo ortaya çıktı.

ÇATI BULMAK HEP BU KADAR ZOR MU?

Türkiye seçimlerinin yaklaşmasıyla harıl harıl tartışılan mülteci meselesi kin, ırkçılık ve şoven saldırıların artmasına neden oldu, ta ki 6 Şubat gecesi depremden sonra ortaya çıkan tablonun vahameti görülene kadar.

Depremden sonra kurtarma çalışmaları sürerken yardım ekiplerine dahil olan Suriyeliler, depremin birinci ve ikinci günü yardımların ulaşmasında yardım eden mülteci kadınlar "yağma ve hırsızlık" diye lanse edilen bir nefret söylemi ile büyük bir tehlikeyle karşı karşıya kaldı. AFAD ve devlet kurumlarından çadır alamayan mülteci aileler Narlı'da, Akdere'de, farklı illerde birçok ilçede poşetten yapılmış derme çatma çadırlarda kalmak zorunda kaldılar veya hasarlı binalarına geri döndüler. Özellikle deprem bölgesinden Ekmek ve Gül gruplarının aktarımına göre mülteci kadınların dil bariyeri sorunu nedeniyle yardıma ulaşamadığı, sağlık sorununu anlatamadığı durumlar çok yaygın.

Tüm bu sorunların yanı sıra depremin ardından Göç İdaresi yayınladığı bildirgede mültecilere adeta "Başınızın çaresine bakın" mesajı verdi. Bildirgeye göre depremden etkilenen ve bölgeden ayrılacak mültecilerin tahliyesi hava yolu ile sağlanmayacaktı, kendi imkânları ile ayrılamayıp tahliye edilmeyi talep eden mültecilerin bulundukları yerdeki tahliye noktalarına (Havalimanı hariç olmak üzere) gitmeleri gerekiyordu.

Ayrıca depremden etkilenen 10 ilden ayrılarak başka bir kente gelen mültecilere gittikleri illerde kamu kurum ve kuruluşlarınca konaklama imkânı sağlanamayacaktı. Söz konusu mültecilerin İstanbul ve depremden etkilenen bölgeler hariç yakınlarının bulunduğu ve başta barınma olmak üzere acil ve temel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri illere gitmeleri ve gittikleri ildeki İl Göç İdaresi Müdürlüklerine müracaat ederek 90 gün süreli yol izin belgesi almaları gerekiyordu. Sonradan bu 90 gün izin 60 güne indirildi.

Böylece depremden etkilenen mültecilerin başka bir ilde başta barınma olmak üzere ihtiyaçlarını karşılayabilecek olanaklarının bulunmaması durumunda illerini terk etmemeleri ve başlarının çaresine bakmaları söyleniyordu. Bu bildirgenin ardından İslahiye gibi farklı mülteci kamplarının boşaltıldığı ve mültecilerin çıkarılıp Türkiyeli depremzedelerin yerleştirildiği söylenmeye başladı. Öte yanda Hatay Olimpiyat Stadyumu'nda AFAD'ın kurduğu çadır kentte mültecilerin çıkartılıp kadınların kucağında çocuklarıyla sıkıştırarak otobüslere bindirildiği görüntüler ortaya çıktı. Bu görüntü üzerine neler olduğunu, mülteci kadınların nereye götürüldüğünü soran gazeteci Nida Kara'ya "cehenneme" yanıtı gelmişti. Mültecilere reva görülen hayatın özet kelimesiydi adeta Kara'nın aldığı yanıt. Görüntülerin ardından kadınların çoluk çocukla yine yollara düştüğü farklı illerde varsa akrabası yanına sığındığı bir süreç yaşandı.

SEFER BOHÇASI TEKRAR BAĞLANMASIN

İstanbul'un İkitelli mahallesinde ziyaret ettiğimiz Antep'ten gelen Suriyeli depremzede kadınlar, çadırın, yemeğin, suyun deprem bölgesinde olmamasından bahsediyorlardı. Çadır olmadığı için 3 aile toplanıp iş yeri arabasında kalıyorlardı. Kadınlar çocukların karnını doyurmak için çatısı yarılmış evde, tüp üstünde yemek yapıyorlardı. Koşullar ağırlaşınca İstanbul'a göndermişti "kocaları" onları, koşullar yaşamak için oluşana kadar.

Neşe'nin anlattıkları durumu özetliyordu: "Eşlerimizi sabahları yardım dağıtımına destek oluyordu. Bazı akrabalarımızdan da arama kurtarma da destek veriyordu. Biz alamadığımız çadırlara ekmek yardımı dağıtıyorduk. Bu zor zamanlarda ne kadar yan yana durmamız güzel olurdu. Ama olmadı. Yine ayrıştılar bizi. Yine kin arttı aramızda."

Kimi deprem bölgesinde yaşam kavgası veren, kimi yeniden kurduğu ufak tefek düzeni kaybedip bir yere sığınan kadınların yaşadığı zorluklar ağır ve kalıcı travmalara da neden oluyor. Sadece yaşanabilir bir hayatın düşü mülteci kadınlar için yeterli oluyor. Mülteci kadınlar için iki adım ötesi değil, sadece yaşamanın kendisi bile lüks hale gelen bu dönemde kadınların tek isteği tekrar tekrar sefer bohçalarının bağlanmaması.

İki adım ötemizde Hatay'da, üç adım ötemizde İdlib'de kadınların karşı karşıya kaldı şeyler aynı. Yıkım, enkaz, acı ve terkedilmişlik duygusu. "Ortadoğu gerçeği", "Coğrafya kaderdir" gibi kader rivayetleri acıyı yaşatanların ortaya koyduğu felaket tablosudur.

Halkların, kadınların, aynı acıyı paylaşanların yaralarını sarması için, birbirinden başka çaresi yoktur. Bize çizilen sınırları, bize dayatılan kaderi sadece ama sadece kenetlenerek, örgütlenerek aşmamız mümkün. Yani; asıl kurtarıcı, mülteci, yerli demeden kurduğumuz dayanışma köprüsü olacak.

Görsel: Canva

#KızKardeşlikKöprüsü ile hayatı yeniden kuruyoruz

Deprem bölgesindeki kız kardeşlerimizin yaralarını sarmak, depremde birleşen ellerimizi hayatı yeniden kurarken de hiç ayırmamak için...

İnsanca yaşanacak koşulların bir an önce sağlanması, kadınların ve çocukların barınma, beslenme, sağlık, güvenlik, eğitim, şiddete karşı korunma gibi temel ihtiyaçlarının düzenli ve sürekli olarak karşılanması için...

Kadınların ve çocukların yaşadıklarının kaydını tutmak, yaşadıklarımızı asla unutmamak, unutulmasına izin vermemek için...

Yaşanan ve muhtemel hak ihlallerini görünür kılmak, müteahhidinden en tepedeki yöneticilere sorumluların hesap vermesini, devletin görevlerini yerine getirmesini sağlamak için...

Depremzede kadınların taleplerini tüm kadınların talebi olarak sahiplendiğimizi göstermek ve sesimizi hep birlikte yükseltmek için...

Ülkenin ve dünyanın dört bir yanından kadınlar olarak bir dayanışma ağı kurduk. İl il, ilçe ilçe buluşuyor, dayanışmamızı ülkenin her yerinde güçlendiriyoruz...

Adana, Ankara, Aydın, Antep, Antalya, Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Çorlu, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir, Elazığ, Mersin, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Malatya, Muğla, Van'da Ekmek ve Gül gruplarımızla çalışmalara katılabilirsiniz.

Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği, Gülsuyu Gülensu Kadın Dayanışma Derneği, Bornova Kadın Dayanışma Derneği- BORKAD, Buca Evka1 Kadın Dayanışma Derneği – BEKEV, Dersim Yenigün Kadın Dayanışma Derneği, Tuzluçayır Kadın Dayanışma Derneği , Nar Sanat Derneği kampanyamızın bileşenleri olarak Kız Kardeşlik Köprüsü'nün dayanağı oluyor. Dernek faaliyetlerine katılarak bu dayanışmanın bir parçası olabilirsiniz.

Tüm kadınları bu kız kardeşlik köprüsüne katılmaya, hayatı hep birlikte yeniden kurmaya çağırıyoruz...

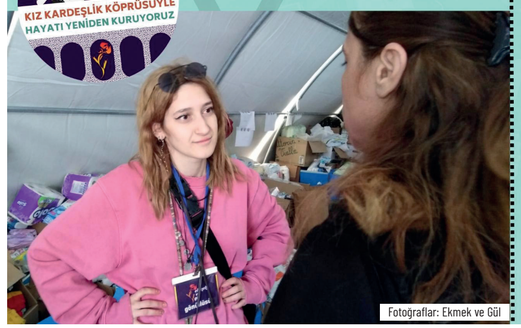

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

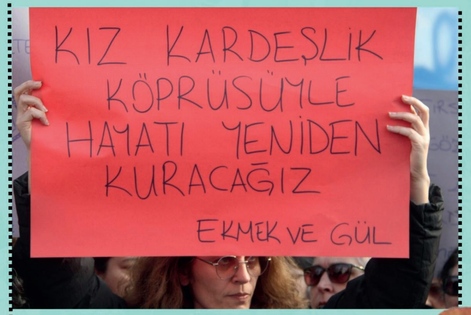

NELER YAPIYORUZ?

■ **DEPREM** bölgesindeki kadın ve çocukların temel ihtiyaçlarının karşılanması için gereken malzemeleri bölgedeki kadınlarla birlikte tespit ediyor; düzenli, sürekli, planlı bir biçimde ihtiyaç duyulan yerlere ulaşmasını sağlıyoruz.

■ Deprem bölgesinde kadınlar için danışma noktaları, sağlık ve hijyen çadırları, psikolojik destek birimleri, hukuki destek birimleri oluşturuyor, çocuklar için etkinlik çadırları, gençler için derslikler, çalışma ve sosyalleşme alanları kuruyoruz.

■ Deprem bölgesinden ayrılıp farklı kentlere giden depremzede kadın ve çocukların durumunun takipçisi oluyor, temel ihtiyaçlarının karşılanması için çalışmalar yapıyoruz.

■ Depremzede kadın ve çocukların psikososyal ihtiyaçları, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimleri için gönüllü profesyonellerle ekipler kurarak düzenli destek sunuyoruz.

■ Uluslararası kadın dayanışmasını sürekli kılmak ve olanakları seferber etmek için farklı ülkelerdeki kadın örgütleriyle ağlar kuruyoruz.

■ Deprem bölgesinde kadınların ve çocukların yaşadığı hak ihlallerinin, acil talep ve ihtiyaçlarının kayıtlarını tutuyor, yetkili kurumların bu ihlaller karşısında görevini yapması, acil talep ve ihtiyaçları gidermesi için ülke çapında ses yükseltiyoruz.

Çizim: Berivan Doğan

SEN DE BU DAYANIŞMANIN PARÇASI OL!

■ **DEPREM** bölgesinde halen ihtiyaç duyulan temel malzemelerin teminine destek olabilirsin.

■ Topladığımız malzemelerin paketlenmesine yardımcı olabilirsin.

■ Deprem bölgesinde çeşitli kentlerde kuracağımız yaşam alanlarında kadınların ve çocukların ihtiyaç duyduğu psikososyal destekler ve sağlık destekleri konusunda bölgeye düzenli olarak gidecek uzman ekiplerimize katılabilirsin. Psikolog, sosyolog, çocuk gelişimi uzmanı, rehberlik uzmanı, okul öncesi eğitmeni, drama eğitmeni, oyun terapisti, sağlık çalışanı, avukat kız kardeşlerimiz, bize 0533 209 01 78 numaralı telefondan ve QR kodu okutarak doldura-cağınız gönüllü formuyla ulaşabilirsiniz.

ADALET BAKANLIĞINA, AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞINA SESLENİYORUZ:

DEPREM bölgesinde kadınların şiddete karşı korunması için önlem alın!

Maraş ve Hatay merkezli yaşanan depremlerin ardından on binlerce bina yıkıldı, milyonlarca kişi evinden oldu, on binlerce kişi hayatını kaybetti. Depremin ardından çadıra, ekmeğe, suya bile erişmekte hâlâ büyük sorunlar var. Afetler sonrasında ise var olan eşitsizliklerin, ayrımcılıkların daha da derinleştiğini biliyoruz. Türkiye'de gerekli mekanizmaların işletilmemesi ve cezasızlık politikaları ile kadına yönelik suçlar artarken, afet sonrası kadınlara ve çocuklara yönelik şiddet suçlarında da artış yaşanması muhtemel. Deprem bölgelerinde adliyelerde savcı ya da hakimlerin bulunmadığı, bazı adliye binalarının ağır hasarlı olduğu, kolluk güçlerinin farklı işlerle uğraştığı koşullarda kadınları şiddete karşı koruyacak mekanizmaların nasıl işletileceği kocaman bir soru işareti olarak duruyor.

Depremin ardından kadınları şiddete karşı korumak üzere nasıl önlemler alacaklarına dair tek bir açıklama bile yapmayan Adalet Bakanlığına ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına çağrımızdır:

■ Çadırlarda kalan, çadırlarda kalamadığı için hasarlı evlerine dönmek zorunda kalan kadınlar için, ayrımcılığı katmerli olarak yaşayan mülteci kadınlar için şiddeti engelleyecek, önleyecek; şiddet yaşandıktan sonra da kadınları koruyacak mekanizmaları oluşturun

■ Çadır kentlerde ve depremzedelerin toplu yaşam alanlarında kadına yönelik şiddet konusunda uzman kamu görevlileri görevlendirin. Kadın örgütleriyle işbirliği yapın. Şiddetle mücadelede deneyimli kadın örgütlerinden destek alın, çalışmalarını engellemeyin

■ Ulaşılabilir hatları yaygınlaştırın, gezici personelle kadınları bilgilendirin, kadınlara erişimi kolaylaştırmak için anadilinde hizmet alabilecekleri sistem kurun

■ Afet bölgesinde şiddete uğrayan kadınların hızla ulaşabileceği yerel birimler oluşturun, kolluk güçlerinin ve adalet kurumlarının "iş yükünü" bahane ederek şiddetle karşı karşıya kalan kadınları "başlarından savmasına" izin vermeyin ve gerekli önlemleri bir an önce alın!

Kadınların eşitsizlikten kaynaklı yaşadıkları hak ihlallerinin, kadına yönelik şiddete karşı önlem alınması için mekanizmaların işler hale getirilmesinin takibi için barolara çağrımızdır: Kadın Hakları Merkezlerinden, TÜBAKKOM'dan görevlendirmelerle deprem illerinde kadınların şiddete karşı korunması için yapılması gerekenlerin, yapılmayanların inceleneceği çalışma grupları kurun! Kadınların sorunları Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından bile dile getirilmemişken daha da görünmez hale getirilmesine izin vermeyin!

Fotoğraf: Berfin Güler/Ekmek ve Gül

İSKENDERUN'DA VE ANTEP'TE LİSE VE ÜNİVERSİTE SINAVINA HAZIRLANAN ÖĞRENCİLERE ÇALIŞMA ALANI KURUYORUZ!

HER branşta öğretmen arkadaşımızın desteğine ihtiyacımız var. Öğrencilerin sınava hazırlık sürecinde vereceğiniz desteğin uzun erimli olması konusunda hassasiyet taşıyoruz.

Lütfen gönüllü formunu uzun erimli bir çalışmaya katılma olanağınız varsa doldurunuz.

Çalışma alanının fiziki alt yapısını oluşturduktan sonra tüm gönüllülerimizle online bir toplantı yaparak planı ve bölgedeki gençlerin özgün ihtiyaçlarını konuşacağız.

Bize **0533 209 01 78** numaralı telefondan ve QR kodu okutarak doldu-racağınız gönüllü formuyla ulaşabilirsiniz.

HABERDAR OLUN!

MESAİ arkadaşımızın koluna girip, sıra arkadaşımızın elini tutup, komşumuzun omzuna yaslanıp yürüyoruz. Kız kardeşliğimiz hayatı yeniden kurmaya köprü, hayatlarımızı eşit ve şiddetsiz olarak yeniden kazanmaya söz olsun!

Özlemlerimiz, taleplerimiz, biriktirdiğimiz deneyimlerimiz, sözümüz, kız kardeşliğimiz Ekmek ve Gül'de görünür oluyor. Ekmek ve Gül'ü takip edin

ekmek ve gül

www.ekmekvegul.net

/ ekmekvegul

Felaketin orta

Fotoğraf: Elif Görgü/Ekmek ve Gül

Fotoğraflar: BİRTEK-SEN

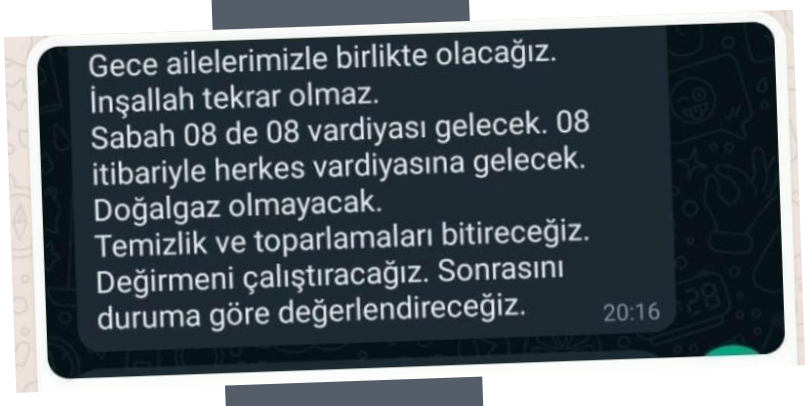

Satı BURUNUCU

6 Şubat sabahı hepimiz büyük bir acıya uyandık. Bize bu acıyı deprem değil, bir avuç patron, inşaat şirketleri, müteahhitler ve onların iktidarı yaşattı. Doğayı, insanı, kentleri bir meta aracı olarak gören sermaye sınıfı için iktidar geçen 21 yıl boyunca bütün engelleri kaldırdığı gibi, gerekli altyapıyı da hazırladı. Denetim yetkisi olan tüm kurumların, meslek örgütlerinin, üniversitelerin, bilim insanlarının etkisizleştirilmesi, imar değişiklikleri ve imar afları… Hepsi sınıfsal ve siyasal bir tercihle, bile isteye, adım adım hayata geçirildi.

Bu büyük depremin sonrasında da aynı siyasal tercih devam ediyor; en ufak eleştirel ses çıkarana gözaltı, gözdağı, baskı, dayanışmaya engel çıkarmak için hızına yetişilmeyen, bütün kurumlarıyla holdingleşmiş iktidar sahada. Bir yanda sermaye öte yanda emekçiler; sahada bir kez daha tüm çıplaklığıyla ayyuka çıkan iki sınıf arasındaki karşıtlığı şiddetle yönetmeye çalışıyor. O karşıtlık; işçiler ellerini araç yapmış can kurtarmaya çalışırken patronların elindeki büyük beton kalıplarını kaldırabilecek iş makinalarının kontaklarını açmadığında görüldü. Hiç ihtiyacımız olmayan çılgın projeler, otobanlar, santraller, azami kâr hırsı için var olan o iş makinaları, hayat kurtarmak için yoktular. Şimdilerde aldıkları hafriyat ihalelerinden sonra yeni inşaat piyasasının rantı için tam teşekkül bölgedeler.

PATRONLARIN KÂR HIRSI EVSİZLİK, BARKSIZLIK DİNLEMİYOR

Ama yetmedi; fay hatları boyunca binalar dikip, emekçilere milyonlarca lira karşılığında tabutluk satanlar, felaketin ortasında hayatta kalmış insan canı karşısında da aynı kayıtsızlık içindeler. Sermaye sınıfı ve örgütleri yıkıma uğramış işçilere her koşulda üretimi sürdürmek zorunda olan, bir makine uzantısı, bir dişli gibi bakmaya devam ediyor.

Yakınlarını, evini kaybetmiş, barınma sorunu çözülmemiş tekstil işçilerine patronlar daha depremin ilk günlerinde iş başı yapmazlarsa tazminatsız işten atılacakları tehdidiyle mesaj atmaktan utanmadılar. Malatya'daki 5.6 büyüklüğündeki deprem sırasında Chantuque tekstil işçileri fabrikaya kilitlendi, dışarı çıkmaları engellendi. Makinalar ve hammaddeler önce zarar görmesin diye fabrikadan dışarı, sonra üretim başlasın diye içeri işçilere taşıtıldı. İşçilerin hayatı patronlar için bir makine, üretilmiş tencere tava kadar bile önem taşımadığından Maraş'ta işten çıkarılma tehdidiyle giriş yasağı olmasına rağmen ağır hasarlı Sufle Metal binasına girmeye zorlandılar. Bina çöktü. Mal taşıtılanlardan biri hayatını kaybetti, 4 işçi yaralandı.

Deprem bölgesinde bütün işçiler tazminatsız atılmakla tehdit ediliyor. Depremden önce derme çatma, en kötü koşullarda barınan, şimdi çadırlara sığınmış, kendisinin ve ailesinin ihtiyaçları, can güvenliği sağlanmadığı için kâbus içinde olan Suriyeli işçiler, çalışmadıkları sürede de fabrikalarda yatırılıyor. Böylece gece gündüz patronun makinası, malı, kârı korunmuş oluyor.

SERMAYE ÖRGÜTLERİ 'EMEKÇİLERİ BARINDIRMAYIN' DİYOR

En büyük yıkımın yaşandığı illerden biri olan Adıyaman'da Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı "Organize sanayide altyapı hizmetlerinde sorun yok; elektrik, doğalgaz, su tamam," diyor bir açıklamasında. Buradan anlıyoruz ki ilk müdahale organize sanayi ve fabrikalara yapılmış. Halkın hâlâ çadır, temiz su, tuvalet, barınma sorunu bugün olmuş çözülmemişken, kız kardeşlerimiz kardan su eritirken, yoldaki şebeke suyunu tasla biriktirip kaynatıp yemeğe, bulaşığa, çamaşıra alırken… Aynı patron "İşçiler il dışına çıkmasın, çalışmak zorundayız," diyor.

Bölge patronlarının sesi deprem dışı bölgelerde eko yapıyor. Kocaeli Sanayi Odası başkanı, "Bölgeden gelen işçilere iş vermeyin," çağrısı yapıyor. Ege Plastik Sanayicileri Başkanı Şener Geçer ise "Depremzedeleri istihdam eden işletmelere işsizlik fonundan teşvik sağlansın" istiyor. Depremzedeler istihdam edilecekse maliyeti yine işçi sınıfına kesilsin, işsizlik sigortası fonu patronların yağmasına açılsın isteniyor.

SARI SENDİKALAR TEK ADAMLA TEK YÜREK

Dostu düşmanı tanımakta biraz daha ustalaştığımız bugünler aynı zamanda sendikalar açısından da ak koyunu kara koyundan ayırmanın bir vesilesi oldu. Ülkenin en çok üyeye sahip işçi ve kamu emekçisi konfederasyonları HAK-İŞ, MEMUR-SEN, TÜRK-İŞ, iktidarın ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın açıklamalarına bire bir benzer açıklamalar yapıp "başsağlığı ve şifa" mesajları yayınlamakla yetindiler. On binlerce işçi ve ailesi hayatını kaybetmişken ne rant ve sömürü düzeninin ne de iktidarın sorumluluğuna dair tek bir söz etmediler. Örgütlü oldukları işyerlerindeki işçilerin kayıplarına, onların içlerinde delegelerin de olmasına bakmaksızın, HAK-İŞ ve TÜRK-İŞ sendika genel kurul süreçlerini dualarla açarak sürdürmeye devam ettiler. Petrol-İş'in delege temsilci seçimleri de, Öz Gıda-İş, Öz İletişim-İş, Öz Orman-İş gibi sendikaların genel kurulları da bu süreçte oldubittiyle yapıldı.

Hem iktidarın hem de Kızılay, AFAD gibi kurumların itibarını kurtarmak için 'Türkiye Tek Yürek' kampanyasına katılan TÜRK-İŞ 20 milyon, MEMUR-SEN ve HAK-İŞ ise 10'ar milyon tutarında işçilerin parası olan sendika aidatlarını bağışladıklarını açıkladılar. Bu tutum sendikal bürokrasinin, sermaye sınıfı ve iktidarın yarattığı felaketin bedelini önümüzdeki

sında iki sınıf

günlerde de işçi ve emekçilere ödetme isteğine rıza gösterme işidir. Yeni vergilere, harçlara, OHAL uygulamalarına, grev yasaklarına, hak gasplarına sendikal bürokrasinin vizesidir. Böylece anladık ki, Türkiye'nin değil ama sendikal bürokrasinin yüreği patronlar ve iktidarı ile atıyor.

SİVİL TOLUMCU SENDİKAL ANLAYIŞIN UZAK TUTUMU

Kendisini patroncu sendikacılığın karşısında mücadeleci olarak tanımlayan sendikalar için de büyük bir sınav oldu deprem. DİSK, çoğu durumda yaptığı gibi bölgeye bir heyet ziyareti yaparak kamuoyuna bir rapor açıklamakla yetindi. KESK ise kurduğu dayanışma çadırları ile deprem bölgesinde dağıtımlar yapıyor. Şüphesiz ki bunlar önemsiz değil. Ancak bölgede yaşananlar karşısında esamisi okunmayacak işler. Terazinin bir kefesinde işçilerin, kamu emekçilerinin hasarlı binalarda çalışmaya zorlanması, başta sağlık emekçileri olmak üzere emekçilerin hâlâ enkaz altında kalarak hayatını kaybetmesi duruyor. Ailesini, evini kaybetmiş, içlerinde hamile ve yaralıların da olduğu emekçiler, işten atılma tehdidiyle dinlemeksizin uzun ve ağır çalışmaya zorlanıyorlar. Yine başka illerden gelerek çalışma yürüten on binlerce temizlik, su, kanal işçisi, zabıtalar, sağlıkçılar son derece kötü koşullarda kalıyor ve çalışıyor. Buna rağmen acil talepler etrafında sermaye sınıfına karşı dayanışmayla birlikte bir sınıf mücadelesi hattı çizilemiyor. Sınıf sendikacılığı bakışından yoksunluğun doğal sonucu yardımsever, dayanışmacı bir sivil toplumculuk anlayışı olarak işliyor. Üstelik, Tüm Bel-Sen Genel Başkanı gibi bazı "mücadeleci" sendika yöneticileri, sendika üyelerinin bir aylık toplu sözleşme maaşlarını bağışlayarak deprem sonrası yaratılan bağış kültürüne katkıda bulunuyor, hak arama çizgisinde bile durulamıyor. Bölgedeki işçilerin insanlık dışı çalışma ve yaşama koşulları karşısında terazinin sendikal kefesi çok hafif kalıyor.

Fotoğraf: Birkan Bulut/Evrensel

YANGIN YERİNDE SINIF SENDİKACILIĞI ÖRNEKLERİ

"Tüm emekçi halkın ve işçi sınıfımızın ihtiyacı olan nasıl bir sendikal anlayıştı?" sorusuna yanıt bu yıkımın içinden çıkmıştır aslında. Yaşadığımız felaketin kapitalizmin kaçınılmaz, doğal bir sonucu olduğu bilinciyle işçi sınıfına yaşamak için sermaye sınıfına karşı örgütlenmekten başka çözümün olmadığı çağrısını içeren bir sendikal anlayış. Acil olarak işten çıkarmaların yasaklanması, OHAL'in kaldırılması, mülteci işçilere yönelik ırkçı provokasyonların son bulması talepleri örgütlenmeliydi. Depremle birlikte mücadeleci sendikaların önemi bir kez daha ortaya çıktı.

Çoğaltmamız ve güçlendirmemiz gereken örnekler de çıkmadı değil. Gıda-İş, Ümit Özdağ ve çetelerinin sokak sokak dolaşarak başta Suriyeli işçiler olmak üzere mülteci işçilere yönelik ırkçı gerici kışkırtmasına karşı açıklamalar yaptı, örneğin.

Birleşik Tekstil İşçileri Sendikası (BİRTEK-SEN) yeni kurulmuş bir sendika olmasına ve olanaklarının sınırlılığına rağmen bölgede tek sendika gibi mücadele ediyor. İşçi ailelerini, kadınları, çocukları ihtiyaçları ile birlikte önemserken, dayanışma Suriyeli, Türk, Kürt, Arap her milliyetten işçi komiteleriyle yürütülüyor. Bölgede ölüm ve işten atma tehdidinin ikisini birden yaşatanlara karşı;

- Deprem bölgesinde işten çıkarmaların koşulsuz olarak en az 6 ay süreyle yasaklanması,
- Depremden etkilendiği için çalışamayacak durumdaki işçilerin ücretli izinli sayılması, bu süre zarfında en az asgari ücret düzeyinde kısa çalışma ödeneği ya da işsizlik ödeneğinin güvenceye alınması, işçilerin pandemideki gibi patronların insafına terk edilmemesi,
- İşten ayrılıp başka bir yere yerleşmek isteyen işçilere kıdem tazminatının ödenmesi
- OHAL'in kaldırılması talepleri için mücadele ediyor.

Tekstil üretiminin yoğun olduğu deprem bölgesinde örgütlü olan TEKSİF ve Öz İplik-İşin adı anılmıyor. Ne bölgede ne de bölge dışında örgütlü sendikalardan bir sınıf dayanışması gösterilmiyor. BİRTEK-SEN'in işçilerle yaptığı açıklamalardan sonra geri adım atmak zorunda kalan işverenler oldu. Örneğin Malatya'da işçilere işbaşı yapılmazsa tazminatsız işten çıkarılacakları tehdidini mesaj atan Mil-May patronu, BİRTEK-SEN'in işçilerle yaptığı karşı açıklaması üzerine bunun "bir iletişim kazası" olduğunu söyleyerek işten çıkarma olmayacağının sözünü vermek zorunda kaldılar.

SIRECI TEKSTIL CALISANLAIMIZIN DIKKATINE
06/02/2023 PAZARTESI ÇALIŞMA YOK YARIN
07 /02/2023 SALI GÜNÜ HERKES KENDİ
VARDIYESINE GELECEK TÜM TÜRKİYE VE
TÜM ÇALIŞANLARIMIZA ÇOK GEÇMIS OLSUN

Bu örnek bile mücadeleci sınıf sendikacılığının önemini anlatmaya yetiyor. Ne sarı sendikalar ne de sivil toplumcu, muhalefetçi sendikalar kapitalizm koşullarında sınıfa karşı sınıf tavrı için işçi sınıfının birleşme ve mücadele merkezleri olamıyor. Milyonlarca işçinin hayatını hiçe sayan, makinanın, hammaddenin dahi işçiden değerli görüldüğü bu kapitalizm koşullarında sendikalarımızı gerçek bir sınıf örgütüne dönüştürmenin aracı olarak sınıf sendikacılığı platformunun önemi ortada!

ENKAZA KOŞAN VE DAYANIŞMAYI ÖREN İŞÇİLER

Dostu düşmanı gösteren, ak koyunu kara koyundan ayıran fay hatları, sınıf sendikacılığının örgütlenme hattını da açığa çıkarmış durumda! Bugün açısından örgütlü bir sınıf müdahalesi ortaya koyamasa da aslında üretimden gelen gücüyle gerçek dayanışmayı işçiler ördü.

Maden işçileri ellerine geçen ilk poşete alelacele koydukları kişisel eşyaları, omuzlarında domuz damı yapmak için taşıdıkları meşe ağaçlarıyla gönüllü olarak yola çıktı. İnşaat işçileri, beton ve demir ustaları, itfaiye ve sağlık emekçileri, temizlik, su, kanal işçileri, iş makinaları operatörleri can kurtarmaya koştu. Senelik izinlerini alarak, saatlerce yollarda kalarak, dönüşte işten atılmayı göze alarak. Hepimizi sevince boğan pek çok mucize kurtuluş onların sayesinde oldu, akşam verdiği bağışı sabah vergi teşvikiyle geri alan patronların sayesinde değil.

DAYANIŞMAYLA AYAKTAYSAK ÖRGÜTLENEREK DEĞİŞTİREBİLİRİZ

Enkazlara ilk koşanın maden işçileri olması, herkes şok içindeyken dayanışmayı ilk örenin emekçiler olması tesadüf değil. Enkazın altında kalanlarla kurtarmaya gidenler aynı sınıfın üyesi. O yüzden örgütlenmekten söz ederken içinde bulunduğumuz her araç ve örgütün işçi sınıfı mücadelesi ile birleşmesi hayati.

Bu örgütsüz halimizle bile dayanıştığımızda neleri başarabileceğimizi hep birlikte gördük, görüyoruz. Şimdi birlikte düşünelim: Başta işyerlerinde, sendikalarda olmak üzere örgütlü olmuş olsaydık, o iş makinalarını bulundukları yerden çıkarıp bölgeye götürmez miydik? Deprem bölgesinde arama kurtarma ve bütün ihtiyaçlar karşılanana kadar iş bırakıyoruz diye elimizi şaltere atmaz mıydık? OSTİM'de varilden soba yapan işçilerin "Keşke üretimi durdurup sadece bunun için uğraşsak" sözünde olduğu gibi üretimi çadır, konteyner, tuvalet gibi en acil ihtiyaçlar için yoğunlaştırmaz mıydık?

6 Şubat depremleri ve sonrasında olanlar açığa çıkardı ki insana, vicdana, üretime, hayata, kurtarmaya, mucizeye dair ne varsa işçisi sınıfında, ölüme, kayıtsızlığa, vicdansızlığa dair her şey sermaye sınıfında ve iktidarında tüm çıplaklığı ile cisimleşmiş duruyor. Ancak sendikalarda ve sınıfımızın partisinde örgütlenmediğimiz sürece bu iyi özellikler hayatta kalmamız için yeterli olamaz.

İşte tam da bu yüzden tüm işyerlerinde 8 Mart 2023, Dünya Emekçi Kadınlar Günü, dayanışmayla kurduğumuz Kız Kardeşlik Köprülerimizi güçlendirmeye, gecesinde gündüzünde insanca, korkusuzca, güvenli yaşama mücadelemizin geliştirilmesine vesile olmalı. Bizi hayatta ve ayakta tutan birliğimizin, mücadelemizin günü 8 Mart'ımız kutlu olsun!

İŞÇİ KADINLAR DEPREMZEDE KADINLARIN YARALARINI SARIYOR:

‘Dayanışma için fabrikada iş bölümü bile yaptık’

Adile DOĞAN
Tuzla

Depremin üzerinden günler değil, haftalar kendini geride bıraktı. Tek geçen ise takvim yapraklardan yırtılan yapraklar... Onun dışında devletin yapmasını beklediğimiz her şey bizim için bir umuttan daha öteye geçmedi, geçirilmiyor. Öyle bir yerdeyiz ki kaybettiğimiz canlardan, hayatta kalanlarımıza, yaralarımızı sarmak için hep birlikte kurduğumuz dayanışma ağlarına kadar enkaz altında bırakılmaya devam ediliyoruz. Bizi ayakta tutan tek şey ise dayanışma ile kurduğumuz köprülerimiz...

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

BU KÖPRÜYÜ YIKMAK İSTEYENLER!

Depreme fabrikasında yakalanan ve hayatta kalan işçiler, sevdiklerinin yanlarına koşmak için bant başından, tezgahlarındaki stop düğmesine basmaya kalktıklarında usta başının, vardiya amirinin, fabrika patronunun “Adımını çalışma alanının bir adım ötesine atarsan, yarın bu fabrikanın kapısından giremezsin” emriyle karşı karşıya kaldılar. Fabrika dışında depreme yakalanan işçilere fabrika yönetiminin attığı mesajlarda “Yarın vardiyanızda işe gelmezseniz işten çıkarılırsınız” tehditleri vardı. Hamile kadınların zorla işe çağrılmasıyla, bu patron sisteminin en çürümüş yüzüyle karşı karşıya kaldık. Deprem bölgesine koşup giden işçiler döndüklerinde işten atıldılar. Disiplin cezalarıyla karşı karşıya kaldılar. Dönen çarkların dişlisinde, insan canının ne kadar değersiz olduğunu bir tokat gibi yüzümüze bir kez daha çarptılar.

Diğer taraftan depremin olmadığı bölgelerde yaşayan ama depremin tüm acılarını kalbinde hisseden bizler, gündüzleri çocuklarını evde yalnız bırakıp çalışmak zorunda olanlar, kıyamet de kopsa yine de üretimin başından ayrılmayanlar, “Ya ben işteyken evim çocuğumun üzerine yıkılırsa” endişesindeki işçi kadınlar... Ama şimdi dayanışma zamanıydı ve tüm dertleri bir kenara bırakıp insanların yaralarını sarmak lazımdı.

BEKLEDİK AMA GELMEDİ

“İlk gün sendikamızdan bekledik, ama ilk çağrı gelmeyince bir gün önce aldığım maaşımdan kalan 300 TL ile alışveriş yapıp kadın derneğine koştum” diyor Zeliha. Daha depremin ilk saatlerinde kadınlar tırlar dolusu eşya toplayıp, en hızlı nereye ulaştırabilirse ulaştırdı. Fakat bu yetmez. Çünkü deprem anında bile işçileri çalıştıran patronlara ve bunun karşısında ses çıkarmayan sendikalara sözümüz var. Hem asrın felaketi diyeceksin hem de işçilere çalışmaya devam diyeceksin. Bu kadarı fazla.

SENDİKALAR NEREDE?

Bir grup tekstil işçisiyle sohbetimizde soruyor işçi kadınlar: “Ya tamam bu patronlar böyle. Depremde, yangında, felakette sadece ceplerine girecek paraya ve karlarına bakıyorlar. Ya biz işçileri temsil eden sendikalar nerede? Deprem bölgesinde hamile kadının işe çağrılmasına nasıl bir şey denilmez? Üye sayıları 100 binleri aşan koca sendikalar bir açıklamada mı yapamazlar? İşçiler bu kadar mı sahipsiz, bu kadar mı çaresiz? Halbuki değil. Hepimiz tek yürek olduk, büyük bir dayanışma sağladık. Bizim fabrikada aramızda iş bölümü bile yaptık. Her birimiz bir şey alarak ulaştırmaya çalıştık desteğimizi.”

“Bir Fadime ablamız var en yoksulumuz. 3 çocuğuna tek bir maaşla bakmaya çalışıyor. Onun bile elindeki son parasını verdiğine ve küçük oğlunun tek oyuncağını başka bir depremzede çocuk için verdiğine tanık oldum” diyor aynı fabrikada çalışan arkadaşı.

SAYFALARA SIĞMAZ ÖRNEKLER

Saymakla bitiremeyeceğim sayısız dayanışma örnekleri var ki sayfalara sığmaz. Ama işçi kadınlar en önemli olanın sorgulamak olduğunu ifade ediyorlar. Günlerdir el ele yürüttüğümüz bu dayanışmanın büyümesi ve enkazı kaldırabilmemiz için biz kadın işçilerin birlikte kuracağı kız kardeşlik köprüsü burada bizler için çok önemli bir yerde durmaktadır.

‘Bir yevmiyem kız kardeşlerim için’

Mine ÇELİK
İstanbul

Görsel: Canva

Elimizden geleni yapsak da hep az olarak tarif ediyoruz. Depremin ilk saatlerinden itibaren varımızı, yoğumuzu deprem bölgelerine ulaşması için can havliyle koştursak da “Daha ne yapabiliriz?” sorusunu bütün öfkemizle birbirimize sorar haldeyiz. Bu dayanışmayı bulunduğumuz her yerde daha da büyültmek için de bütün öfkemizle yan yana gelişlerimizin yeni bir adımını atmaya başladık.

Haftanın altı günü 3 vardiya çalıştığımız fabrikalarda, pazar günü soluğu kadın derneğimizde aldık. “Depremzede kardeşlerimizin yaralarını sarmakla birlikte yaşananların bizde bıraktığı üzüntüyü, öfkeyi, ‘Yeter!’ çığlığımızı ne yapmalıyız?” sorusuna “Kız kardeşlik köprüsüyle hayatı yeniden kuruyoruz” diye cevap veriyoruz.

ÖFKEMİZ…

Öfkemiz işçileri deprem anında fabrikasından sevdiklerini kurtarmak için koşmalarına engel olan patronlara. Onları fabrikadan çıktıkları an işten atmayla tehdit eden patronlara. Biz işçileri yaşarken de ölürken de enkaz altında bırakan iktidara. Tutuşan ellerimizi küle çevirmek isteyen bu düzenin ta kendisine...

Metalden, tekstile yan yana geldiğimiz kadınlar olarak sendikalarımızın depremin ilk gününden bu yana sürdürmüş olduğu dayanışmadaki zayıflığı artık bir yana, nasıl olur da sendikalarımız deprem bölgesinde enkazdaki işçileri, canıyla cananıyla edilen tehditlere tek bir söz söylemez? Bu ne iş kolu gözetir ne dil ne de din ayrımı gözetebilir. Devlet nerede? Peki “Biz işçilerin temsilcisiyiz” diyen sendikalarımız nerede?

Sohbetimizde fabrikalardaki depreme dair süren tartışmalar ile birlikte sayı baskısının gene bugünlerde artan örneklerini, işçiler arasındaki rekabeti tetikleyen Ali Cengiz oyunlarını konuşurken; biz işçiler olarak bu dayanışmayı nasıl büyüteceğimizi ve fabrikalarda birlikte yaralarımızı nasıl saracağımızı konuştuk. Yan yana oldukça da iktidarın da sendikaların da dize geleceği tuğlaları örmek için kararımız var dedik ve söylüyoruz!

Ekmek ve Gül dergisinin çağrısıyla başlatılan “Kız Kardeşlik Köprüsüyle Hayatı Yeniden Kuruyoruz” çalışmasını bizler de kendi fabrikalarımızda “1 yevmiyeni kız kardeşlerimiz için bağışla” diyerek yola koyulduk ve Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği ile birlikte deprem bölgelerindeki hamile kadınlar, kız kardeşlerimiz için kolları sıvadık. Biz işçilerin canımız pahasına çalıştığımız fabrikalardan, oturmaktan başka çaremiz olmadığı yoksul emekçi semtlerindeki evlerimize kadar yaşamı yeniden kurmak üzere sorumluluğumuz var. Ve bu sorumluluğumuz karşısında daha güçlü birliktelikler için yan yana gelme zorunluluğumuz...

8 Mart’a doğru giderken de biz işçi kadınlar emeğin ve sömürünün olmadığı, eşit, özgür ve güvenli bir yaşam için yaralarımızı birlikte sarmaya ve mücadele etmeye en çok sarıldığımız bu dönemi tarih sahnesine yazmak zorundayız.

YAZAKİ İŞÇİSİ SORUYOR:

Yıllardır bizden kesilen vergilerimizi nerelerde yediniz?

Gemlik Yazaki fabrikasından işçiler başlattığımız Kız Kardeşlik Köprüsü kampanyasına katılıp ellerinden gelen tüm imkanlarla seferber oldular. Soruyorlar: Bütün bunları biz düşünüp yapıyoruz da devlet neden yapmıyor? O kadar vergilerimizi kesiyorlar, bu paralar nereye gidiyor?

Merhabalar, ben Gemlik serbest bölgede araba kablosu üreten Yazaki fabrikasında çalışan işçi bir kadın arkadaşınızım. Depremin olduğu sabah saat 6:20'de işe gitmek için kalktım, bir taraftan kahvaltı yaparken bir taraftan da haberlere bakıyordum. Haberlerde ilk önce 11 ilde büyük bir deprem olduğunu söylüyordu ve binaların yıkılışı insanların çığlık seslerini gördüm. Yediklerim boğazımda kaldı, yutkunamadım.

Televizyona bakarken, ölümler çaresizlikler çırpınışlar izlerken dahi bile kanın donuyor. Gördüklerim karşısında kızımı evde tek başına bırakıp işe gitmek istemedim. Bir yan- dan da gideyim belki fabrikada izin verirler diye düşündüm. Fakat nerede öyle bir düşünce! Belki çalışan işçiler için de o bölgede ailesi olan vardır, belki yardım için gitmek isteyenler olur. Bizleri o üzüntü, panik ve korku içinde çalıştırdılar, aklımızı kendimizi bir türlü işe veremedik. Çalışan herkes suskun, üzgün, kimseden ses çıkmıyor. Aklım hem deprem yerinde ve gördüklerimde. Bir taraftan kızım evde yalnız, korkar endişesiyle vardiyayı zor bitirdim. Evde haberleri izledikçe insanların çaresizliğini gördükçe, hem üzülüp hem öfkelendim.

Devletin büyüklüğünü, itibarını bin odalı saraylarla, özel uçağın varlığıyla övenler ortalıkta gözükmüyordu. Deprem yerinde nerede o büyük devlet? Yoktu. Yine biz bizeydik, kendi vatandaşlarımız ve yurt dışından yabancılar gelip yardım ediyorlardı.

İki gün sonra çıkıp 3 ay OHAL ilan ediyorlar, milli yas ilan ediyorlar ama çalışanlara bir gün izin vermiyorlar. O üzüntü ve o korkular içinde ben ve işçi arkadaşlarım gidip çalışmak zorunda kaldık. Bu felakette kızımla depremde yalnız bırakılan halk için, deprem bölgesinde insanlar için neler yapabileceğimizi düşünürken çevremde arkadaşlarımızın yardım topladığını gördük. Elimden geldiğince kızım ve ben de bir parçası olduk. Mahalleye gelen depremzede aileye arkadaşımla evden tabak, kıyafet, gıda ayarladık.

Ekmek ve Gül'ün başlatmış olduğu Kız Kardeşlik Köprüsü'ne bizim de bir katkımız olsun istedik ve bu dayanışmaya dahil olduk. Bir kadın olarak, kadınların bu zor koşulda sağlık açısından ulaşmayacağı çok şey var ve bu kampanya bu yönüyle de anlamlı olmuş. Bizim de bir katkımız olsun diye, arkadaşlarımla çocuklar ve kadınlar için hijyen, giyecek ürünler aldık. Bütün bunları benim gibi işçi kadınlar düşünüp yapıyoruz da devlet neden yapmıyor? O kadar vergilerimizi kesiyorlar, bu paralar nereye gidiyor?

Anladık ki bu devlet bizim ne dirimize ne de ölülerimize sahip çıkıyor... Yıllardır bizden kesilen vergilerimizi nerelerde yediniz? "Duble yollar yaptık" dediniz; yaptığınız yollar, havaalanı çöktü.

Hani sürekli vatan sevgisi diyenler vardı sizin vatan sevginiz bu mu? Bir kez daha anladık ki bu ülkenin bilim insanlarına ihtiyacı var ama bu devlet buna da düşman. Depremzedeler için saraylara, otellere depremzedeleri yerleştirmek yerine yavrularımızın okumak için kaldığı yurtları kapatıyorlar. Belki birçoğunun ailesi depremde hayatını kaybetti gidecek yeri yok. Birçok olanaksızlığa rağmen benim gibi çocuğunu dar gelirle okutmak için çaba gösteren insanlar var ve bizim çocuklarımızın geleceğini de çalıyorlar.

Seçimler kesinlikle olmalı, artık yeter. Bunca yıldır kanımızı emdiler. Bizler geleceğimiz, emeğimiz ve hayatımız için bu ülkeyi baskı ve zorbalıkla yönetenlerden hesap sormalıyız.

Yazaki'de çalışan bir kadın işçi
BURSA

KADIN İŞÇİLER DEPREMİ TARTIŞIYOR:

'Halk seferber oldu, devlet ortada yok'

Günseli UĞUR
İzmir

İzmir'de sağlık ve belediye işçisi kadınlar deprem yaralarını sarmak için işçilerin emekçilerin yaptığını yapamayan, depremi bile ranta çeviren tek adam rejimi ve devlete tepkililer. İşyerlerinde büyük bir dayanışma örneği sergileyen işçiler, "Ne ölümler umurunda ne kalanlar, onca oteller, satılık lüks daireler, saraylar varken çocuklarımızın eline poşet verip yurttan çıkardılar" diye tepki gösteriyorlar.

HASTANENİN SAĞLIK İŞÇİLERİ OLARAK SEFERBER OLDUK

Songül-Dokuz Eylül Hastanesi'nde temizlik işçisi: Depremi ilk duyduğumda dünyanın başıma yıkıldığını hissettim. Sonra kendime geldim ve oturup ağlamamızın depremzedelere bir faydası olmadığına karar verdim. Ne yapmamız gerektiğini düşündüm. Biz onların yaralarına nasıl merhem olabiliriz dedim. Bunun için onlara acil olarak sıcak tutacak kıyafet, ayakkabı, battaniye sağlamalıydık. Dokuz Eylül Üniversite Hastanesi sağlık işçileri olarak seferber olduk. Keşke elimizden daha fazlası gelseydi. Ama sadece biz değil herkes seferber oldu. Halk depreme karşı tek yürek oldu ama devlet yoktu. Dayanışma güzel de, devlet halkı için olsaydı keşke, bunlar olmasın diye tedbir alınırdı.

NE ÖLÜMLER UMURLARINDA NE KALANLAR

Perihan-İzmir Büyükşehir Belediyesi süpürge işçisi: Bunca kaybedilen canların hesabını kim verecek? Ben çalmadım kimsenin hayatını, ben kıymadım kimsenin canına. Fakat çok üzgünüm, canım yanıyor. Bu müteahhitlere izni ben vermedim. Baştakiler verdi. Ne ölümler umurlarında ne kalanlar. Yıllardır eğitimi yok etmeye çalışıyorlardı. Deprem oldu okullar kapandı, pandemi oldu okullar tatil, sel oldu okullar tatil, kar yağdı okullar tatil… Kızım İstanbul'da üniversite öğrenicisi, gece 22.00'de eline çöp torbası verip "Toparlanın hemen boşaltın" deyip yurttan çıkardılar. Onca oteller, saraylar, satılık lüks daireler varken madem OHAL çıkardılar o otellere, evlere el koysalardı. Bir de akşam haberlerde depremzede insanların enkaz altından çıkan para altın vs. sahipleri kendilerini kanıtlayamazsa devlet hazinesine verilecekmiş. Az çaldılar, yediler bir de onlara göz koydular. Sen kimin parasına el koyuyorsun! O paralar depremzedelere harcanmalı.

ÇOCUKLARIMIZIN YAKA PAÇA SOKAĞA ATILMASINA KARŞIYIM

Saadet-İzmir Büyükşehir Belediyesi süpürge işçisi: Halk olarak kenetlendik elimizden gelen tüm gayretimizle yaralara merhem olmaya çalıştık. Fakat devletin aldığı bir kararla üniversitede okuyan çocuklarımızın eğitimini uzaktan eğitime çevirip ve yurtta kalan öğrencilerimizi yaka paça sokağa atmasına şiddetle karşı çıkıyorum. Dünya kadar lojman ve otel var, bunları tesis etmek varken eğitim gören ve zar zor yurt bulup düzenini kuran çocuklarımızın geleceğiyle oynanmasını sindiremiyoruz.

Elif-İzmir Büyükşehir Belediyesi süpürge işçisi: Devletin üniversite öğrencilerini sokağa atmaktan başka alternatifi de olmalıydı, neden ilk önce eğitim engelleniyor? O çocukların da geleceklerini çalmamalıyız.

Kaybetmekten korkacağımız yarınlar için…

Yaren
İzmir Ekonomi Üniversitesi

Sözlerime hepimize geçmiş olsun ve başımız sağ olsun diyerek başlamak istiyorum. Kendim de depremi bizzat Adana'da yaşamış birisi olarak hem kendi eleştirilerimi hem de bir anımı paylaşmak istiyorum.

Bana geçtiğimiz sene gelip "Kadınlara hangi mücadele ve dayanışmayı örnek vermek istersin?" diye sorsalardı aklıma ilk İran'daki kadın mücadelesi gelirdi. Bu yıl son 20 günde kendi ülkemden de görüyorum ki kadın mücadelesi, dayanışması burada da var. İktidar tarafından destek görmeyen depremzede kadınlarla büyük bir dayanışma gösterildi. Biz de ne güzel bir dayanışma ağı kurabiliyoruz bunu gördüm. Depremde başörtüsü olmadığı için enkazdan çıkmak istemeyen kadınlar, ped istemeye utanan kadınlar, erkek gazetecilerle konuşamayan kadınlar vardı. Bu gösterdi ki toplum baskısı kadınlar için depremde bile devam ediyor.

Bunlarla karşılaşmak bununla nasıl mücadele edeceğimizi düşünmeye itti beni. Tüm bunların aramızdaki dayanışmayla aşılacağına inanıyorum, sırtımızı birbirimize yasladığımızda daha da güçlenerek çıkacağız bu süreçlerden. Bizim gücümüzü göz ardı edenlere karşılık bizler dayanışmamızla birlikte canımızı hiçe sayarak rant uğruna kötü binalarda bizi yaşamaya mahkum eden bu düzeni değiştireceğiz.

Deprem anında yaşadığım hem komik hem de bize hayatlarımızın ne derece beklentisiz, umutsuz olduğunu gösteren bir olayı anlatmak istiyorum. Deprem olduğunu anladığımda çok endişelendim ve hemen anneannemlerin yanına koştum. "Anneanne hadi aşağıya inelim" diye bağırdım. Anneannem hiç oralı olmadı ve "Ne olacak kızım…" dedi. Binanın yıkılabileceğini anlatmaya çalışsam da "Sen montunu giy, in" karşılığını verdi. Onları bırakıp inemedim, onlarla beklemeye başladım ama benim için korkutucuydu. Anneannem ise deprem bitince balkondan aşağıda birikmiş insanlara seslenerek "Bir şeye ihtiyacınız var mı?" dedi sadece. İkinci depremde ise anneannem omlet yapıyordu. Yine onları indirmeye denedim. İnmediler. Deprem bitip ben sığındığım yerden çıkınca baktım ki anneannem hâlâ omlet yapıyor.

Bunu anlattığımda komik geliyor, ancak gösteriyor ki hayatlarımız kaybetmekten korkacağımız bir durumda değil. Yarını heyecanla, umutla beklemiyoruz. İşte dayanışmaya ve değiştirmeye bu denli ihtiyacımız var, yarın bekleyecek güzel bir gün olsun bizim için diye…

Depremzede kadınları kim güvende hissettirecek?

Ebru ÇELİK
Van

ASLINDA böyle acı bir durumda söze nereden başlanır bilmiyorum. Vuran zelzele yetmezmiş gibi evlerimizin, hayatlarımızın, hayallerimizin, en önemlisi de canlarımızın derdine düştük. Bir de böylesi bir afette kadın olmaktan utanır olduk. Evet, 2011'de gerçekleşen Van depremini yaşayan biri olarak böyle düşünüyorum. O depremden bu depreme ne değişti? Gelişip, önlem aldık mı? 6 Şubat'ta meydana gelen Malatya, Adıyaman, Hatay gibi illeri etkileyen depremde gördüğüm kadarıyla biz 2011 Van depreminden bu yana hiç yol kat etmemişiz. O günden bugüne değişen ne mi? Daha fazla can kaybı…

Kadınlarınsa depremlerde en çok zorlananlar olduğuna gerek Van depremini yaşayarak gerekse şubat ayında yaşanan depremlerde deneyimleyerek gördük. Destek ekip olarak bazı çalışmalarda bulunduğum için kendi gözlerimle şahit oldum. Bu depremler sonrasında kadınların tuvalet ihtiyacını gidereceği alan yoktu. Hijyen konusuna gelirsek kadınların stresten, korkudan kanamaları oluyor. Sonuçta bu durdurabileceğimiz bir durum da değil. Kadınlar kanamaları olduğunda pede ulaşamıyorlar. İç çamaşırı desen o da yok! Üstelik kadınlar bugün bile bu temel ihtiyaçlarını isterken utanıyorlar. Bunların yanında bir de çocukları varsa onlarla ilgilenmek, onları teselli etmek ve güvende hissettirmek zorunda kalıyorlar. Peki tüm bunlara kadınların ihtiyacı yok mu? Depremzede kadınları kim iyileştirecek, kim gerçekten onlara güvende olduklarını hissettirecek?

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

Çocuk istismarını meşrulaştırmayı aklınızdan bile geçirmeyin!

DEPREMDE ailesini kaybeden çocuklara yönelik etkili, denetimli bir takip mekanizması kurulamaması maalesef gündemimizde. Çok sayıda çocuğun apar topar deprem bölgelerinden alındığı, tarikat ve cemaat evlerine teslim edildiği iddiaları bile var. Bir yandan da Diyanetin "Depremzede çocuklar evlat edinilebilir mi?" sorusuna verdiği ve tepkiler sonrası internet sayfalarından sildiği yanıtları var. Silinen bu yanıtlarda evlatlığın mirasçı olma hakkı bulunmadığı, evlat edinen ile evlatlık arasında evlenme engeli doğmayacağı ifadeleri vardı.

Ekmek ve Gül grubundan kadınlarla bu konuyu konuştuğumuzda bu açıklamanın tamamen çocuk istismarının yolunu açtığını fikrini ortaya koyduk. "Yok artık, buna dur demek lazım her anlamda enkaz altındayız" tepkisi veren kadınlar "Nasıl bir zihniyet bu", "Uçkur zihniyeti", vb. ifadelerle bunun kabul edilemez olduğunu söyledi. "Hukuken de ahlaken de evlatlıkla evlenilemez. Evlatlık alınan, evlât edinenin tabii ki mirasçısıdır" diyenlerle birlikte avukat arkadaşımız "Kayıtlarda çocuğun biyolojik ailesi de görünür ama evlatlık evlat edinenin kütüğüne işlenir ve onun soyadını alır, biyolojik çocuktan bir farkı yoktur" karşılığını verdi. Evlatlık ile koruyucu aile olma durumunun birbirinden farkını da anlatan avukat arkadaşımız "Evlatlık ilişkisi kurulmuşsa o artık sizin çocuğunuz, her türlü sorumluluk size ait, kimse gelip çocuğu geri alıyorum diyemez. Koruyucu aile olduğunuzda, çocuğun her türlü giderini devlet karşılar, çocuğun ailesi geri almak isterse ya da evlatlık isteyen biri çıkarsa çocuğu alabilirler, çünkü hukuken sizin çocuğunuz değildir" dedi. Sonuç olarak bu zihniyete karşı her türlü mücadeleden vazgeçmeyeceğimizi söyledik.

Ekmek ve Gül okuru bir kadın // İZMİR

Gökyüzü hepimize umut olsun

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

İsyan ÖZKAN
Bakırköy-İstanbul

Türkiye 6 Şubat sabahı itibarıyla korkunç bir depremle karşı karşıya kaldı. Art arda iki çok şiddetli deprem yıkımının yaşandığı 10 kentteki yurttaşların bir kısmı korkunç binaların (şehirleşmenin) altında oracıkta can verdi, bir kısmı göçük altında yaşam mücadelesi verirken bir kısmı da yeryüzünde yaşadıkları afetin travmalarıyla yüz yüze kaldı.

Gerekli vazifeyi çıkarmayan devlet ve iktidar depremin olduğu günden itibaren sınıfta kalmıştı. O 10 şehrin dışında haberi duyan herkes canhıraş yardım etmek duygusuyla ellerinde avuçlarında ne varsa deprem bölgesine gönderme çabası içine girdiler. Biz de Emek Partisi Bakırköy ilçesi olarak ilk elden neler yapabileceğimizi planlamaya başlamıştık. Çok hızlı bir şekilde kim elinde ne var ne yok getirdi ve toparlayıp çarçabuk deprem bölgelerine gönderdik. Bir sonraki yardımımız planlı programlı bir proje olsun istedik. Tabii ki depremden hayvanlar, bitkiler, kadınlar, erkekler ve çocuklar fazlasıyla etkilenmişti, herkese yardım etmek gerekiyordu ama biz devlet değildik ve sadece işçisi, emekçisi, memuru ve küçük çaplı işletme sahipleri yani her meslekten her koldan yardım etmek isteyen bütün gönüllü dostlarımızla "Gökyüzü Çocuk Çadırı"nı kurmaya karar verdik. Çadırları Antep Nar Sanat Derneğinin olduğu yere kuracaktık. Bu kararı alırken üzerine düşünüp çocuklar için alacağımız her malzemenin onlara doğru şekilde ulaşması ve işinin ehli kişiler tarafından da çocuklara faydalı hale getirilmesinin çok önemli olduğuna kanaat getirdik. Bu durumda artık hedefimiz belliydi ve çocuklarımız için dört elle işe koyulduk. Çünkü çocuklarımızın yaşadıkları travmayı göz ardı edemezdik, evet kıyafetleri olmalıydı soğuktan korunmak için ve yiyecekleri olmalıydı yaşamak için ama bütün bunların yanı sıra en önemli şeylerden biri de onların ruhuna dokunmaktı ve bunun için sağlam bir ekip kurmaya karar verdik. En güzel tarafı da hepimiz her şeyi yapmaya hazırdık.

Ekibimizde her meslekten arkadaşımız vardı ama konu çocuk olunca eğitimci, çocuk gelişimci ve psikolog özellikle olmalı diye düşündük. Çocukların ihtiyaç listesini çıkardık, listemizi her bir arkadaşımız sosyal medyada ve gruplarda paylaştı. Çevremizdeki birçok insanı bu proje heyecanlandırmıştı. Çok güzel dönüşler aldık, çok çabuk bir şekilde toplanma alanına oyuncaklar, boya kalemleri, bebek bezleri, mamalar, kırtasiye malzemeleri gelmeye başladı. Kadınlı erkekli herkes bir şey getiriyordu ama kadınların bu süreci daha fazla sahiplendiğine şahit olduk. Gerek el emekleriyle gerek parayla aldıkları ürünleri özenle getirdiler. Etrafındaki her kadını katmayı kendilerine görev edindiler. Çevremizdeki herkes bu kampanya için maddi yardımda bulundu. Erkek arkadaşlarımız da çadırlardan masalara kadar alınacak her şey için hem kaliteli hem ucuz alacakları yerleri özenle seçip pazar araştırması yapıp daha çok çocuğa ulaştırmak üzere malzemeleri aldılar. Ama en güzeli de çocukların kendi arkadaşları için en sevdikleri oyuncakları paketleyip üzerlerine notlar iliştirmesiydi. Çocuklar kampanyaya hem umut oldular hem de destek. Bir haftalık sistematik ve örgütlü çalışmamızın sonunda çocuklarımıza iki çadır ve tam teşekküllü bir oyun, sanat ve öğretici alanı yaratmış olduk. Hep birlikte her şeyi istifledik, paketledik ve koliledik. Son olarak da tıra yükleyip yola çıkmasını sağladık. Çok içimize sinen bir dayanışma oldu. Dayanışmaya katılan bütün arkadaşlarımız için hem uyumlu hem de öğretici bir proje oldu. Yeryüzü çocuklarımıza korku ve acı getirdi ama gökyüzü hepimize umut olsun istedik. Bu projenin birçok kişiye örnek olacağını bilmek bizim mükafatımız olacaktı. Dayanışma duygusunun bize güç verdiğini hep birlikte hissettik. Dayanışma yaşatır. Bizimle olan herkesin eline, emeğine sağlık.

Kadından kadına uzanan ellerle yeniden kurulan hayat

YAŞAMIN içinden geçerken biz kadınların çektiği güçlükler, zorluklar ve çocuklarını tek başına büyütürken zorlanan kadınların hikayeleri hiç bitmiyor.

6 Şubat sabahı uyandığımda Facebook'ta dolaşırken ilk gördüğüm haber "Geçmiş olsun Kahramanmaraş" oldu. Haberin içeriğini öğrenmek için hemen haber sayfasını girdim. Çok acı bir haber. Sadece Kahramanmaraş olduğunu sandığım deprem on ili yerle bir etmişti.

Hava çok soğuktu, ölüm ve yaşam arasında gidip gelen insanların çaresizliği ve hiçbir şey yapamamak, o kadar acıydı ki... Tek yürek olmayı çalıştık. Evindeki eşyasını verenler, minicik çocuklarımızın kocaman yürekleriyle getirdikleri oyuncaklar... Daha sayamadığımız duygu yüklü anlar yaşadık. Hepimizin tek dileği, tüm yardımların deprem bölgesine acil ulaştırılmasıydı.

Açlık, susuzluk, barınma, ısınma sorunları baş göstermiş, sevdikleri, hiçbir şeyleri kalmamıştı. Depremzedelerin illere tahliyeleri başladı. Aydın'a gelen depremzedelerin Aydın Kapalı Spor Salonunda kayıtları vardı. Onların acılarını hafifletmek, moral vermek için yanlarına gitmiştim.

Genç bir kadının yanına gittim ve "Aydın'a hoş geldiniz" dedim. "Benim kimsem yok, yalnızım" diye cevap verdi. Sarıldım. "Öyle şey mi olur ben varım, yalnız değilsin" dedim. Sonra korka korka ailesini sordum. "Eşimden ayrılalı sekiz yıl oldu. Oğlum üç aylıktı ayrıldığımızda. 13 yaşında bir kızım var bir de."

Evimiz, yurdumuz varken yaşadığımız zorluklar aklıma geldi. Yaşadıkları deprem korkusunu, travmaları atlatmak hiç kolay değildi. Evden çıkarken çocuklarını alabilmiş, telefonunu bile alamamıştı. Çocuklarımla başlattığımız zincirde, önce telefon işini hallettik. O kadar güzel yürekli insanlar vardı ki zincirin bir parçası oldu. Evini, çocukların okullarını hallettik. Biz kendimizi dahi zor geçindiren insanlarız ama onların acılarını ufacık da olsa hafifletebiliyorsak ne mutlu bize...

Biz kadınlar dayanışmamızı sürdüreceğiz. Çürük binaların canlarımıza mezar olmasına, enkaz altında kurtarın diyenlerin çığlıklarına engel olacağız. Gelecek kaygısı yaşayan kadınlarımıza destek ve dayanışmayı sürdürmeye devam edeceğiz. Dayanışma yaşatır.

Çocuklarını yalnız büyüten bir kadın
AYDIN

Nasıl saracağız bu yaraları?

Fotoğraflar: DHA

Bir eğitim emekçisi
Keçiören-Ankara

Deprem sonrası en çok göç alan illerden biri Ankara. Keçiören'den bir eğitim emekçisi her yerde gündemin deprem olduğunu söylerken bu yaraları nasıl saracağımızın da cevabını veriyor.

Uzunca bir süreden sonra okullarımız açıldı. Depremin acısı daha çok tazeyken, yaşanan büyük yıkımda insanlarımızı kaybettiğimiz bir sürecin ardından okullara gittik. O kadar öfkeli, o kadar üzgündüm ki… Ama bir yandan da dayanışması vardı halkın, bu çaresizliğe biraz olsun umut olan.

Eğitimin başladığı ilk günler için çocuklara vereceğimiz psikososyal destek için onlara nasıl yaklaşmamız gerektiğini anlatan bir metin gönderildi. Öğrencilerimizin duyguları o kadar karmaşık ki, çocuklar güvensiz tedirgin, üzgün ve mutsuz. Okulumuzda şu ana kadar henüz deprem bölgesinden gelen öğrenci yok. İlçedeki okullarda epey öğrenci olduğunu söyledi arkadaşlar. Ancak evlerinde depremzede olan çok aile var. Özellikle doğu ve güneydoğudan göç etmiş ailelerin çoğunun evinde depremzede akrabaları, yakınları var. Okulumuzda kayıp yakınları olan çocuklarımız da var. Çocuklar kendilerini ifade ediyorlar ama güvenlerini kaybetmiş durumdalar. Kendi evleri ile ilgili depreme karşı kaygıları var. "Hocam bizim evin altından su çıkıyor, çok uğraştı babam ama gelip kontrol etmiyorlar" diyen bir çocuk bunu anlatırken "Bir deprem olsa bizim ev yıkılır. Başka ne yapabiliriz, gidecek yerimiz yok ki" sözleriyle anlatıyor tedirginliğini. Ayrıca bu tedirginliği ifade eden tek bir çocuk değil, çocukların tamamı benzer kaygıları ifade ediyorlar.

Öğrenciler deprem yardımlarının toplanmasında, paketlenmesine kadar dayanışmanın pek çok aşamasında çalışmış, hemen hepsi deprem kampanyasına ekonomik olarak da katkı sunmuş. Mahallelerde camilerin, muhtarların yardım topladığını söylüyorlar. Çoğu belediyelerin yardımlarını paketlemede destek olmuşlar. Öğrencilerle 2. dönem pikniğe ve geziye gitmek için birer kumbara oluşturmuştuk. Her öğrencinin bir kumbarası vardı. Her gün 1 lira atacaklardı. Böylece o gün ailelerine yük olmayacaklardı. Biriktirdikleri parayla bu ihtiyaçlarını karşılayacaklardı. Kumbaradaki paralarını da bağışlamışlar.

ÖĞRENCİSİNDEN ÖĞRETMENİNE GÜNDEM HER YERDE DEPREM

Öğretmenler odasındaki sohbetlerde de gündem tamamen deprem. Öğretmen arkadaşlarımın büyük bir bölümü zaten okuldaki bağış kampanyasına destek olmuş, yiyecek yardımı yapmış halen de gelen yardım taleplerine güçlerince yardım etmeye çalıştıklarını ifade ediyor, ancak depremin ve kurtarma çalışmalarının yetersizliğinin canlarını çok acıttığını ve güvenlerini tamamen yitirdiklerini ifade ediyorlar. Kadın öğretmen arkadaşlar özellikle kadınların yaşadığı sıkıntıları derinden hissettiklerini bunun için kadın pedi, iç çamaşırı yolladığını anlattı. Birçok arkadaş evlerinde depremzede olduğunu ya da bölgeden gelen akrabalarına ev bulup onları yerleştirdiklerini, ancak ev kiralarının ateş pahalısı olduğunu anlattı. "Buna nasıl çare bulacağız? Ne onların gücü yeter ne devletin verdiği ne de biz buna yetebiliriz. Bir daha oraya geri dönmeleri de mümkün değil" diyen bir kadın arkadaş evlerinde deprem bölgesinden gelen akrabalarının olduğunu, 4-5 yaşındaki kız çocuğunun annesinin bacağının arasından hiç çıkmadığını ve sürekli ağladığını dile getirdi.

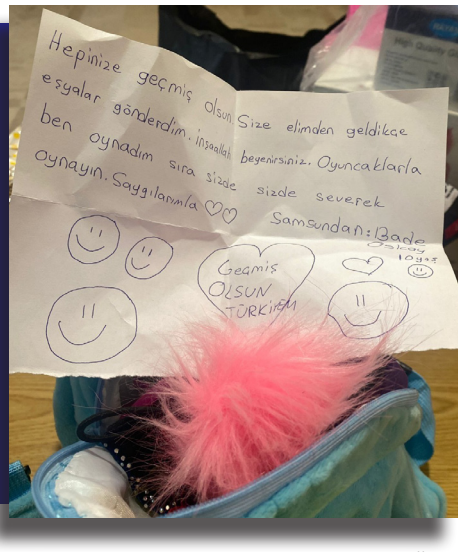

'BİRBİRİMİZDEN VAZGEÇMEDİKÇE AYAĞA KALKMA ŞANSIMIZ OLUR'

Bir başka arkadaşın da evinde deprem bölgesinden gelen akrabası var. "O kadar zor ki. Gözüne bakamıyorsun. Özellikle kadınlar çok zor durumda. Geleceği olan güvenini kaybetmiş, evini kaybetmiş. Pijamasıyla geldi. Ayağında terlikle… Buna şükür canınızı bir şey olmamış diyoruz. Öyle boş bakıyor" oluyor sözleri. Hemen hemen her teneffüs öğretmenler odasında zamanında arama kurtarma çalışmalarının yapılamaması, insanların enkaz altında donarak ya da açlıktan hayatlarını kaybettikleri konuşuluyor. Sürekli depremde hayatını kaybedenlerin hikayeleri anlatılıyor. "Öyle ki televizyona yapıştık" diyor bir başka arkadaş. Bir diğeri dayanışmanın nasıl kendine iyi geldiğini, bu süreci nasıl atlatabileceğimizi anlatıyor: "Ben açamıyorum hocam, dayanamıyorum. Yardım yerlerinde çalışmaya gittim, yoksa bu acıya nasıl dayanır insan. Birbirimize dayanmaktan, birbirimize yuva olmaktan vazgeçmedikçe, birbirimize ses verip, sesimize ses kattıkça ayağa kalkma şansımız olur."

Evimiz, sığındığımız, güvendiğimiz... Şimdi neresi?

Fotoğraflar: Elif Görgü/Ekmek ve Gül

"Öyleyse ev de dünyada olma durumunun, insan varoluşunun diğer bir kanıtıdır ya da tersi bir önermeyle evsizlik ya da evin kaybedilişi korkusu da bir yok oluşa, kişisel uzamın yitimine karşılık gelir."

Gaston Bachelard, Mekanın Poetikası

Filiz GÜR*

Geçenlerde derslerden birinde "Babüssaade" ifadesi geçince gençleri aklımdaki konuda konuşturmak için bu kelimenin ne anlama geldiğini sormuştum. "Saadete, mutluluğa açılan bir kapı sizin için hangi kapıdır?" minvalde bizi tarih dersinin boğuntulu kesinliğinden alıp ruhsallığımızın titrek sınırlarına bırakan bir soruyla devam ettim.

"Öğretmenim, odamın kapısıdır" dedi birkaç öğrenci. Evin kapısından da içeride bir kapı. Onlara evlerinin içinde bir mahremiyet sağlayan ikinci bir deri.

Teneffüs zili çaldığında onlara özgürlüklerini verebilecek kapıyı işaret ederek "Peki, bu kapı hakkında ne düşünüyorsunuz?" dedim. Onları bahçeden, koridordan ve dış dünyadan ayıran tahta parçasına bakarak olumsuz anlamda başlarını salladılar. Dışarıda bir fırtınanın hüküm sürmesi durumunda kapıya bakışlarının değişip değişmeyeceğini sordum. Evlerinin kapısının bitmek bilmeyen ebeveyn kavgalarına, ekonomik yoksunluğa ya da güzel kokulu yemeklerin piştiği sıcak bir mekâna açılması durumlarının kapıya bakışlarını değiştirip değiştirmediğini sordum.

Aynı dili konuştukları ve ortak bir hafızaya sahip insanların olduğu bir ülkenin gümrük kapısıyla, karınlarının doyduğu, güvende hissettikleri uzak ve yabancı bir ülkedeki evin kapısı onlara hangi boyutta bir saadeti müjdeliyordu? Bizi evlerimize, içinde yaşadığımız dünyaya bağlayan o ince iplikler hakkında konuştuk.

Fransız bir psikanalist Didier Anzieu, deriyi kişinin ruhsallığını kaplayan bir zarfa benzetir. Evi de bu bağlamda ruhsallığımızı dış dünyanın aşındırıcılığına karşı muhafaza eden daha kalın bir kabuğa benzetebilir miydik?

BABAMIZIN BİZE LAYIK GÖRDÜĞÜ YUVA!

Şubat soğuğunun hepimizi evsiz bıraktığı bir depremden sonra yazıyorum bunları. Maddi anlamda sığınaklarını, evlerini yitiren yüz binlerce insanla birlikte "ev" diye bellediğimiz bu ülkede evsiz kaldık. Güvenlik duygumuz, sabitimiz, gelecek tasavvurumuz hepsi yerle yeksan oldu. Yeniden içeri girmenin yolu sığınaksız kalan insanlarla birlikte birbirimizin kalplerine sığınmaktı. Bizi bu büyük evin içine yeniden sığdıracak yegâne şeyin paylaşmak olduğunu, dışarıda titreyen insanlar olduğu müddetçe hiçbir kalın battaniyenin bizi üşümekten korumayacağını deneyimledik. Belki bir gün gideriz ihtimalini yaşattığımız onca güzelliğin bir kalemde yitirilmesi bir yanda, tam da o gerçekliğin içinde yaşayan insanların tüm sabitlerini aynı anda yitirmelerinin dehşeti diğer yanda. İçimize ekranlardan dolan acıyı, bunca yası taşıyacak bir kalp yok dünyada. Gidip bir taş, bir moloz kaldırmadan, bir çadır kurmadan, bir çocuğu gece boyunca kucağında sallamadan, bir bardağa bir kepçe çorba boşaltmadan, kasları acıyana kadar saatlerce koli taşımadan, uykusuzluktan gözleri yana yana nöbet tutmadan, oradakilerle aynı anda donmadan rahatlayamayan insanlar, diğerlerine ev olurken, ev dediğimiz çatıyı hepimizin başına yıkan donmuş, hissiz, sahiplenmeyen ve böğürmek dışında bir ünlem ünlemeden hepimizi sığındığımız bu ülkede sahipsiz bırakanların yarattığı artçı ruhsal depremler de oldu.

Evimizde miydik? Sığınmış mıydık? Güvende miydik?

Devlete niye baba diyorduk biz?

Çocukluğum, her yıl başkasına taşındığımız kiralık evlerde geçti. Babam müzmin evsizdi. Arada oturduğumuz evlerde bizi terk eder, birkaç ay dış dünyada, kim bilir nerede nasıl yaşar ama hava soğur soğumaz yeniden yanımıza dönerdi. Genelde bizi taşıdığı virane evlerin ya duvarları yarık ya çatısı delik bir şekilde tıpkı benim bize yakıştırdığım bir kusurlulukta olurdu. Yağmur, kar ve rüzgâr üstümüzden geçer, içerde huzursuzluğun rüzgârı ayrıca eser, yalnızca ve yalnızca iyi ısındığımız ve güzel bir şeyler yiyebildiğimiz zamanlarda kendimizi "evde" hissederdik. Yine de bilirdim ki kardeşlerim ve annemle birlikte üstümüzde gerilmiş bu çatı bizi bilmediğimiz çok şeyden de korurdu. Bundan bir şekilde emindim. Belki o çatının altındaki annemin varlığı, bu sabit bile bir güvenlik duygusuyla bizi dünyaya bağlıyordu.

Şimdi tüm sabitlerini yitirmiş bu insanlara bakmak, aslında hiçbir zaman gerçekten kendime ait bir evim olmamasına rağmen her şeyini yitirmiş bir insan gibi hissettiriyor bana.

İngiliz bir sanatçı Donald Rodney, tedavi gördüğü hastanede, kendi derisinden operasyonlarla çıkarılmış derilerden minyatür derme çatma bir ev yapmış. In The House Of My Father adını verdiği, avucunda tuttuğu ve babasına ithaf ettiği bu minyatür deriden ev, oldukça kırılgan. Düşürse ya da hasbelkader avucunu kapasa tuz buz olacak. Kendini koruyamayan bu hastalıklı deriden ev, yuva mıdır? Buradan bakarsam babamın evinin içi benim için yuva mıdır? Son yaşadıklarımızın hepimize gösterdiği üzere devlet babamızın bize sunduğu bu ev, bize yuva mıdır?

Her bir taşını düzgün yerleştirmediğimiz sürece kendimizi içinde güvende hissedeceğimiz bir ev inşa edebilir miyiz? Öğretmeniyle, müteahhidiyle, esnafıyla, çiftçisiyle, işçisiyle, annesiyle, babasıyla, tüm sıfatlardan münezzeh bir insan olma haliyle bu yuvanın bir taşını biz koyacağız. O taş, hepimizi koruyacak sonra.

Ve sonra kapının önünde ya da arkasında olmamız değiştirmeyecek saadetimizi.

filizy63@gmail.com

Halkımızın acısı birleşen ellerle karşınızda duracak

Elif SANCI
Tuzluçayır Kadınları Dayanışma Derneği

Depremin olduğu günün sabahı… Hepimizin yüreği depremin olduğu şehirlerde. Duyduğumuz şey acı, en çok da öfke…

Bu öfke ve acı bizi bir an önce dayanışma için evimizden çıkarıp sokağa döktü. Yolda dernekten Tülay, ardından Fatma ile karşılaşıp derneğin yolunu tuttuk. Daha derneğin kapısına ulaşmadan aklımızda "Ne yapabiliriz" sorusuna onlarca yanıt bulduk. Bizden önce gelenler de vardı, onlar da evde duramamış, derneğin yolunu tutmuşlardı. Hemen toplanıp kolları sıvadık ilk günden. Üşürlerdi oradakiler çünkü. En soğuk günlerde yakalanmışlardı depreme.

İlk işimiz derneğin tüm üyelerine ulaşarak ihtiyaç malzemelerini toplamaktı. Onlar da komşularına, iş arkadaşlarına ulaştı. Halka halka derneğimiz etrafında dayanışma örülmesi için muhteşem bir çaba vardı. Mahalleliye yaptığımız çağrı sonucunda, ilk günün akşamında, battaniyeler gönderildi. Devlet seyrediyordu daha o sırada. 20 yıl boyunca gırtlağımıza kadar vergi alan, öfkemizi en çok kabartan soru şuydu, "On binlerce insanımızın ölümüne sebep olan deprem ve ihmaller zincirinde devlet neredeydi?"

1. gün, 2. gün, 3. gün... 15. gün… 27. gün…

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

Onların aksine bizler, evlerimizdeki tek battaniyeyi, birleşen ellerimizle, yüreğimizle, bir gün bile bekleyecek zamanımız yok diyerek, ulaştırdık Hatay'a, Maraş' a, Malatya'ya. Birinci günden bu yazının hazırlandığı güne kadar olan çabamız, dayanışmamız, sözümüz hiç bitmedi. Şimdi bu dayanışmayı Türkiye'nin dört bir yanında ördüğümüz kız kardeşlik köprüsüyle güçlendiriyoruz.

Şu an Mamak ilçesine, depremden kaynaklı yoğun bir göç var. Deprem bölgelerinden gelenlere, kiralık evden, buzdolabına, çatal-kaşığından, yorganına kadar dayanışma ile başlarını sokacakları bir ev kurmaya çalışıyoruz. Yan yana geliyoruz, asla yalnız olmadıklarını söylüyoruz. Evinden, okulundan, arkadaşlarından ayrılan çocukların yaşadıkları travmaların etkilerini azaltmak için etkinlikler düzenliyoruz.

Dün depremi yaşadık acılı ve öfkeliydik. Bugün ise bunların hesabını soracak ve sormak için örgütlenecek kadar doluyuz.

Bir gün sözümüz, haykırışlarımız bitecek. Halklarımızın yaşadığı acılar, birleşen ellerle beraber karşınızda duracak.

İktidar OHAL, halk 'Dayanışma seferberliği' dedi

Adalet AYTEN
Mamak Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Şube Sekreteri

6 ŞUBAT 2023 Pazartesi sabaha karşı 04.17'te 10 ilimizi etkileyen deprem maalesef ki günün ağarması ile birlikte ağır bilançosunu kara bir bulut gibi Türkiye'ye yaymaya başladı.

Mamak Pir Sultan Abdal Kültür Derneği olarak biz de 10 ilde koordineli olarak incelemeler yaparak hem arama kurtarma çalışmalarında yer aldık hem de depremzedelerin gıda, giyecek barınma gibi ihtiyaçlarını gidermek için bu bölgelerde bulunan şubelerimiz ve cem evlerimizle ortak çalışmalar yaptık. Depremin birkaç gün sonrası ise artık bulundukları toprakların onlara güven vermeyeceğini düşünerek farklı coğrafyalara ve kentlere göç başladı. Şimdi hem gelenler hem de karşılayan bizler için yeni bir zorluk başladı.

Ankara'nın yoksul ilçelerinden Mamak yine dayanışma geleneğiyle Malatya, Hatay, Gaziantep, Diyarbakır, Şanlıurfa, Adana, Adıyaman, Osmaniye, Kilis gibi illerden gelen misafirlerini en iyi şekilde ağırlamaya hazırdı. Bizler de şubemizde vatandaşların evlerinden getirdiği giyim, mutfak araç gereç, koltuk, yatak, battaniye gibi ihtiyaç duyulan hazırlıklarımızı yaptık. Telefon, tablet, bilgisayar ve televizyon yerini kıyafet ayırma, yardım kolisi dağıtma, kiralık ev arama ya da kendi evlerinde ağırlamaya bıraktı gençlerde...

Tuzluçayır'ın güzel yürekli gençleri hiç tanımadan çok taşıdılar omuzlarında kendilerinden ağır yükleri. Hatay'dan gelen Rabia'ya psikolojik destek sağlamaya çalıştık, Maraş'tan gelen Hasan'a evlat, Adıyaman'dan gelen Ayşe Öğretmen'e anne olduk kimi zaman... Sofralar kurduk, lokmalar pay ettik acılarını ve korkularını unutsunlar diye. En koyu sohbette "Sepette katladığım çamaşırlar da kaldı" diye istem dışı ağladı Hatice. Ya da bulaşık makinesindeki boşalmamış kap kacaklara...

İktidar OHAL dese de kitle örgütleri, dernekler, sendikalar tam anlamı ile dayanışma seferberliği ilan etti bu süreçte. Varlığımız güç verdi depremzedelere. İyi insanlar var olduğu sürece üstesinden gelemeyeceğimiz hiçbir şey yok. Yaşasın dayanışmamız, yaşasın birliğimiz...

Genç kadınlar için online eğitim ne demek?

İrem TAÇYILDIZ
ODTÜ

Online eğitim, üniversite öğrencileri için verimsizliğe işaret ederken üniversite okuyan kadınlar için yalnızca verimsiz bir eğitim hayatına işaret etmekle kalmıyor. Aynı zamanda baskı ve şiddet dolu, özgürlükten yoksun bir yaşama da işaret ediyor.

Meydana gelen iki büyük deprem sonrası yaşatan iktidarın müdahalesi değil halkın dayanışması oldu. Bu dayanışmanın bir parçası olan üniversiteli kadınlar da bulundukları alanda dayanışmayı büyütmeye devam ediyor. ODTÜ'deki kadınlar ODTÜ Mezunlar Derneği'nde örgütlenen yardım kampanyasının içinde aktif olarak yer alıyor, ODTÜ Öğrencileri olarak deprem bölgelerine giden ekibin içinde yer almaktan geri durmuyor. İktidar ise tutuk kaldığı bu yıkım sonucunda müdahalede gecikmesine rağmen, üniversitelilerin ve genç kadınların yaratılan yıkım karşısında kurdukları birlikteliklere müdahale noktasında oldukça hızlı hareket etti. Bu mücadeleyi köreltmek, öğrencilerin bir araya gelmesinin de önüne geçmek adına ilk olarak hedef aldığı yer eğitim oldu. YÖK, öğrenciler tarafından eğitim hakkına bir saldırı olarak nitelendirilen online eğitim kararını açıkladı.

KADINLARA DAHA ÇOK BASKI

Online eğitim kararıyla beraber yurtların bir kısmının kapanması ile üniversiteli kadınlara aile evine dönmekten başka bir seçenek bırakılmıyor. Pandemi döneminde de deneyimlediğimiz gibi, aile evine dönen üniversiteli kadınlar kendine ait bir alan bulmakta zorlanıyor, özgür bir yaşam sürmek için mücadele vermek zorunda kalıyor, kendi hayatı üzerindeki hakimiyetinin yerini ailesinin tahakkümü alıyor. Dışarı çıkmak için izin almak zorunda olmak, çıktığında ne yaptığının ve kimle olduğun gibi sorularla sürekli sorgulanmak, istediği saatte eve dönememek, dilediği vakitte istediği şeyi yapamamak bu tahakkümün yansımaları olarak karşımıza çıkıyor.

Toplumun kadına yüklediği roller de bu tahakkümü besliyor. Ev halkına hizmet etmek, ev içi işleri gerçekleştirmek, varsa kardeşlerine bakmak gibi işler kadına yükleniyor. Kampüsünden evine dönen üniversiteli kadınlar, ev içi işlerin yükünü sırtlanmaya mecbur bırakılıyor. Evin yemeği, kardeşlerinin bakımı, çayın ne zaman getirileceği gibi konular ondan sorulur hale geliyor. Bu koşullar altında ders çalışmaya, online ders girmeye vakit bulunamadığı zamanlar oluyor. Bırakın ders çalışmayı, bir kitap okuyup bir dizi izlemeye veya sosyal medyada gezinmeye dahi vakit olmuyor.

Kadınların çoğunun evinde yalnız kalabileceği bir özel alanı bulunmuyor. Özel bir görüşme gerçekleştirmek ya da hijyen açısından gerekli bir işlemi gerçekleştirmek için ev içinde bir mücadele gerekli hale geliyor.

Ancak online eğitim üniversiteli kadınlar için yalnızca baskı değil şiddet anlamına da geliyor. Üniversiteli kadınlar psikolojik şiddetle karşılaşabiliyor ya da aile evi içerisinde yaşamasıyla beraber ihtiyaçları için maddi olarak aileye daha da bağımlı hale gelen üniversiteli kadınlar ekonomik şiddete de maruz kalıyor.

DEPREMZEDE ÖĞRENCİLER EĞİTİM HAKKINDAN MAHRUM

Online eğitimde öğrencilerin bu ihtiyaçlarının ne denli temin edildiği denetlenmiyor. Öğrenciler maddi yetersizlikler nedeniyle ekipman sağlayamıyor, bu nedenle derslere giremediği, eğitimden geri kaldığı bir durum gözlemleniyor. Depremzede öğrencilerin birçoğunun halen daha çadırlarda ısınamadan yaşadığı, online eğitim için gerekli ihtiyaçlarının giderilemediği bir durum görülüyor. Deprem bölgesinden ayrılan üniversiteli öğrenciler için ise barınabildikleri bir alan olsa dahi ekipmanlara ulaşmakta zorlanıyorlar. Online eğitim için gerekli olan materyaller bir yana dursun deprem bölgesinde hijyen, güvenlik gibi temel ihtiyaçlar dahi devlet tarafından karşılanmıyor.

Eğitim hakkının yanı sıra hayatlarına devam edebileceği, arkadaşlarıyla bir araya geldiği sosyal bir alan olan üniversitelerden uzak kalması sosyal yaşamdan uzak kalması ve böylece hayata adapte olmasının da zorlaşması anlamına geliyor. İktidar, bu denli büyük bir yıkımın yarattığı koşulların da bir yandan sürüklediği o depresif ve çaresizlik halini online eğitim kararıyla birlikte kendi eliyle örgütlemekten geri durmuyor.

Yurtlar kadınların baskı ve şiddet gördüğü alanlar olarak karşımıza çıksa da aile içi şiddet ve baskıya karşı tercih edilebilir hale geliyor. Aile evindeki baskı ve şiddetle beraber sürekli denetim nedeniyle diken üstünde yaşamak zorunda kalan üniversiteli kadınlar giriş saatinin en geç 22:00 olduğu, şort giymenin yasak sayıldığı, kimi zaman çamaşırlarını asmamaları noktasında uyarı aldıkları KYK yurtlarına dönmeyi yeğliyorlar.

Ancak üniversiteli kadınlar baskı ve şiddet koşullarını yalnızca ev içerisinde deneyimlemiyor. Yurtlarda, bölümlerde, kampüslerde, yaşamın her alanında benzer koşullar kadınların yaşamına eşlik ediyor. Ancak bunun karşısında aynı bölümde okuyan, aynı yurtta kalan kadınlar kolaylıkla bir araya gelebiliyor, yaşadığı sorunları paylaşıyor, bu sorunlara karşı neler yapabileceğini hep beraber tartışabiliyor. Yurtlarda da baskı ve şiddet söz konusu olsa da oda arkadaşıyla bunun karşısında dayanışabileceği bir zemin yaratılabiliyor.

KADINLAR MÜCADELEDEN GERİ DURMADI, DURMUYOR

Online eğitim koşullarında kadınlar online olarak bir araya gelip mücadele etmeyi de deneyimledi. Online dönemde kadın toplulukların yaptığı etkinlikler kadınların bir araya gelmesini sağladı, evdeki koşulların karşısında kadınlara bir nefes oldu. Üniversitelerde bu karara karşı kadınların buluştuğu basın açıklamaları düzenlendi. Koşullar ne olursa olsun, kadınlar baskı ve şiddetin karşısında mücadele etmekten geri durmadı, durmuyor.

Online eğitimin kadınlar üzerinde yarattığı etkilerle mücadele etmenin yollarını bulmuş olan üniversiteli kadınlar, bu etkilerin tamamıyla ortadan kalktığı, özgür bir yaşam sürebilmenin mümkün olabildiği, sıra arkadaşlarıyla bir araya gelip böylesine bir afetin karşısında beraber mücadele edebilme imkanlarının olduğu yüz yüze eğitim talep ediyor. ODTÜ'de bölümlerinde yüz yüze eğitim için alınan toplantılarda, üniversite toplulukların başlattığı yüz yüze talebini dile getiren kampanyada, hocalarla yapılan görüşmelerde yüz yüze eğitim talebini yükseltmeye devam ediyor.

Görsel: Canva

Genç kadınların aile baskısı ve hükümet kararnameleriyle imtihanı

Üniversiteyi kazandı, "Kadınsın gerek yok" diye göndermediler. Bir yıl mücadele etti, sonunda okumak için kaydını yaptırdı, KYK yurduna yerleşti, 3 yıllık eğitiminin yarısını online yapmak zorunda kaldı. Tercihleri yüzünden ailesiyle yaşadığı çatışma derinleşince bütün bağlarını kopardı. KYK yurtlarını boşaltma kararı alınca iktidar sokakta kalma tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Ege Üniversitesi'nden Sözdar'ın üniversite okumak ve iyi bir eğitim almak için tek başına verdiği mücadele dönüp dolaşıp "kutsal aile" ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine takılıyor. Sözdar'dan dinleyelim yaşadıklarını…

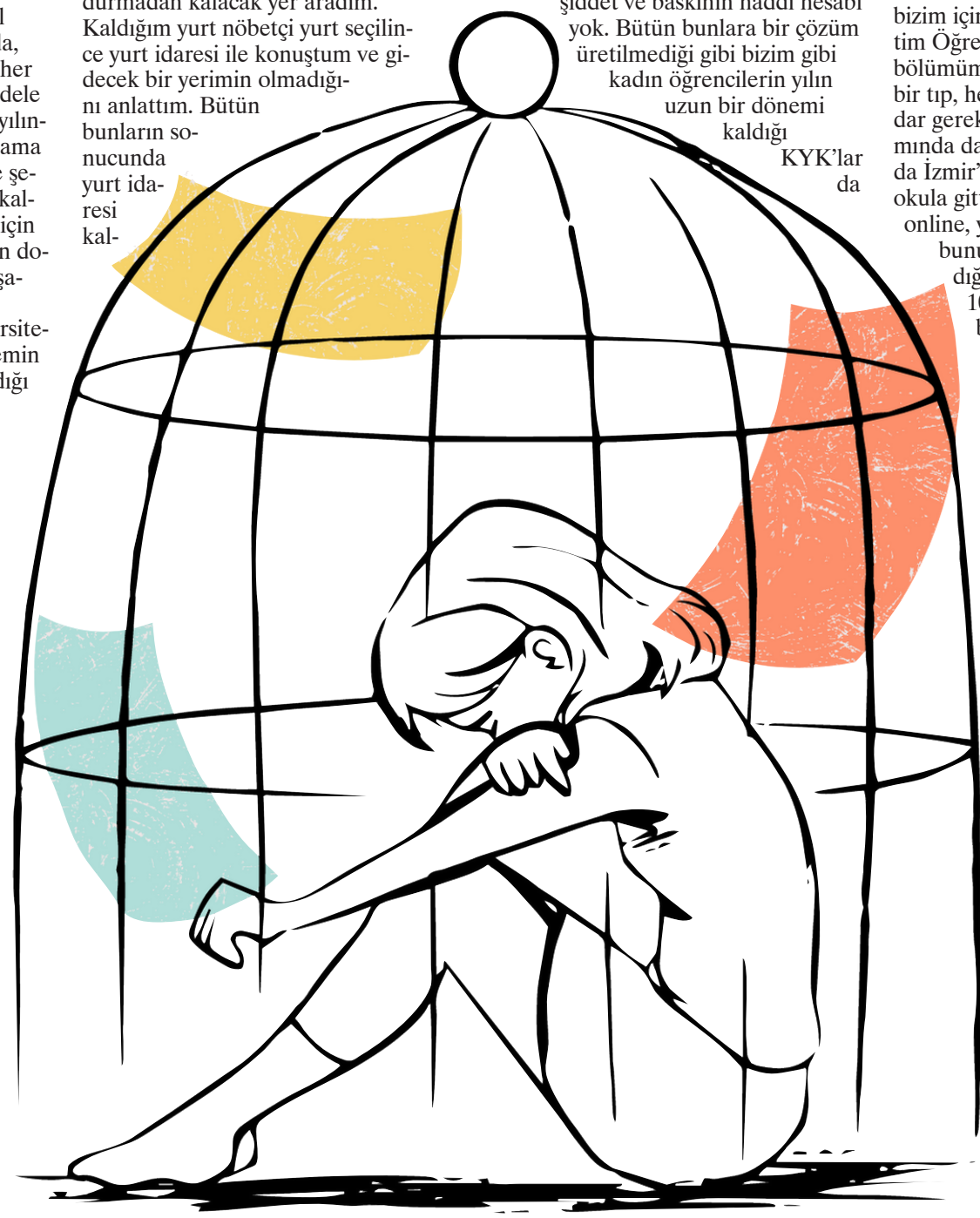

GİDECEK YERİMİZ OLUP OLMADIĞINI DÜŞÜNEN YOK

Merhaba sevgili Ekmek ve Gül okurları. Bir kadın olarak dünyada, özellikle de Türkiye'de yaşamak, her kadın gibi benim de sürekli mücadele içinde olmamı gerektiriyor. 2019 yılında üniversiteyi derece ile kazanmama rağmen 2020 yılında ancak online şekilde derslere başlamak zorunda kaldım. Ailemin sırf kadın olduğum için okula göndermek istememesinden dolayı her anlamıyla bir kayıp yıl yaşadım.

Uzun uğraşlarım sonucu üniversiteye gelebildim. Buraya gelince ailemin daha 11 yaşında iken zorla taktırdığı başörtüsünü çıkardım. Aile ve din baskısı ile mahrum kaldığım her şeyi burada yaşamaya başladım. Çünkü ailenizin yanında siz ailenizin istediği kişi oluyorsunuz. 2022 yazında ailemin yoğun psikolojik şiddet ve baskılarının ardından, yaz sonu İzmir'e gelince onlarla görüşmeyi bıraktım. Amacım okul devam ettiği sürece yurtta kalmak ve yazın da bir yerde geçici süreliğine kalıp çalışmaktı.

Ama hepimizi derinden sarsan deprem felaketinden sonra Cumhurbaşkanı'nın "KYK yurtlarını boşaltıyoruz, online eğitime geçiyoruz" demesi ile birlikte bir anda kendimi dışarıda buldum. Her yıl depozitosunu ödediğimiz ve her ay düzenli bir şekilde yurt ücretini ödediğimiz halde bir anda bize "Yurttan çıkın" denildi. Yurtlar biz öğrenciler için bile elverişli değilken yurtlara depremzede aileler yerleştirildi. Üstelik odalarda ranza sistemi ve odalar 6 kişilik olmasına rağmen. Onun dışında biz öğrenciler "Evimize gitmek istiyor muyuz?" ya da "Gidecek yerimiz var mı?" gibi sorunlarımız görmezden gelindi. Bu yüzden yaklaşık iki hafta boyunca stresli ve kaygılı bir şekilde durmadan kalacak yer aradım. Kaldığım yurt nöbetçi yurt seçilince yurt idaresi ile konuştum ve gidecek bir yerimin olmadığını anlattım. Bütün bunların sonucunda yurt idaresi kalmam için izin verdi. Ama benim gibi bir sürü kadın eve dönmek zorunda kaldı. Uğradıkları psikolojik şiddet ve baskının haddi hesabı yok. Bütün bunlara bir çözüm üretilmediği gibi bizim gibi kadın öğrencilerin yılın uzun bir dönemi kaldığı KYK'lar da birden boşaltıldı.

3 YILIN YARISI ONLİNE!

Okulların online eğitime geçmesi bizim için daha kötü oldu. Özel Eğitim Öğretmenliği okuyorum. Benim bölümüm için yüz yüze eğitim en az bir tıp, hemşirelik ve diş hekimliği kadar gerekli. Biz birinci sınıfın tamamında da online okuduk. İkinci sınıfta da İzmir'de olmamıza rağmen çok az okula gittik çünkü dersler yüzde 40 online, yüzde 60 yüz yüze işlendi ama bunun inisiyatifi hocalara bırakıldığı için bazı hocalarımız yüzde 100 online işledi. İkinci sınıfın bahar döneminde aldığımız gözlem dersi sayesinde ilk defa özel eğitim okullarına gittik, orada hepimiz şunu fark ettik; iki yıl boyunca öğrenemediğimiz bütün teorik bilgileri uygulamalı gözlem dersi sayesinde çok daha iyi öğrenebiliyoruz.

Şu an 3. sınıfız ve bahar döneminde kurum deneyimi dersimiz vardı. Ancak online geçildiği için biz bu dersi uygulamalı olarak yapamayacağız. Kurum deneyimi ve staj bizim için kritik önemdeyken üniversitelerin online eğitime geçmesi tam bir facia. 3 yıldır okuduğum üniversitenin yarısı online eğitim ile geçti. Bütün bunların etkisini mezun olup herhangi bir okula atandıktan sonra çok net bir şekilde göreceğiz. Birçok arkadaşımız kendini yetersiz hissettiği için mesleği bırakabilir. O yüzden bir kere daha söylüyoruz ONLİNE EĞİTİM İSTEMİYORUZ.

Sözdar
Ege Üniversitesi/İZMİR

İzmir depremini yaşayan sağlık işçileri depremzedeler için yan yana

İzmir depremini yaşayan biz kadınlar bu dayanışmayı en iyi anlar, anlatır deyip dayanışmanın sürekli ve organize şekilde olması için ne yapmalı onu tartışıyoruz.

6 Şubat sabahı erken saatlerden itibaren işyeri sendika mesaj gruplarında yazışmalar başladı. Yaşanan felaketten dolayı derin üzüntü içinde olan kadın sağlık işçileri birbirlerine aile ve yakın çevrelerini sormakla yetinmiyor, ne yapabileceklerini soruyorlardı. İşçiler sürekli "Bizlerin yapabileceği bir durum olur ise haber edin arkadaşlar" diyordu. Kelimenin tam anlamıyla elinde avucunda ne varsa paylaşmaya hazırdı herkes. Uyumaktan uyanmaktan, "Üşüdüm" deyip ısıtıcıya yakın oturmaktan, "Acıktım, susadım" demekten utanmaya başlamıştı insanlar.

"Dayanışmaya ihtiyaç var. Arkadaşlar hep beraber bunu da atlayacağız" deyip harekete geçtik. "Deprem bölgesine acilen kan bağışı lazım" dedik, "Ailesine ulaşmayan arkadaşlarımız var ise her türlü desteğe hazırız" dedik, rektörlüğün yardım malzemelerini afet alanına götürmek için araç kaldıracağı duyurusuyla "Rektörlüğe teslim etmek üzere acilen kadın pedi, çocuk bezi, battaniye, ısıtıcı gibi ürünleri sendika odasında toplayalım" dedik. Çok miktarda malzeme toplandı, dayanışmayla acımızı hafifletmeye çalışsak da her geçen dakika felaketin büyüklüğünü yeniden yeniden izliyorduk.

OKUL ÇOCUKLARINA KİM BAKACAK?

Sonra başka bir haber geldi. Türkiye geneli 13 Şubat'a kadar tüm okullar tatil, son dakika! Şimdi yandık, dedik, bizim okul çocuklarına kim bakacak? Üç yıldır pandemiyle başlayan okul tatilleri, uzaktan dersler derken zaten eğitim diye bir dertleri kalmadığını da anladık.

Çocuklara bakmak için izin isteyenlere cevaben resmi bir duyuru yayınlandı: "Hizmet aksamaması doğrultusunda 10 yaş altı çocuğu bulunan arkadaşlar kuruma başvuru yapılabilir." "Hizmet aksamaması doğrultusu" dendiği an olumsuz yanıt alacağımız aşikârdır zaten.

Yıkılan on binlerce bina, geç kalınan arama kurtarma çalışmaları, soğuktan donarak ölen insanlar, bulunamayan çocuklar, ölü bedenleri çıkarılan canlar varken dilimiz demeye varmıyor ama mağduruz işte, çocukların başında duracak kimse yok ki… Senelik izinler de durduruldu.

Devlet yine yönetemediği bir krizde, bizleri üzüntülerimizle, yoksunluklarımızla, acılarımızla, olanaksızlıklarımızla aciz bırakıyor. Diyorlar ki "Suriyeliler hırsızlık yapıyor." 99 depreminde enkaz altından görünen parmaklarından yüzükleri çalanlar da mı mülteciydi? Bizim aklımızla oynamasınlar, aptal yerine koymasınlar. Özellikle Hatay'da kaç çeşit millet var kim bilir, enkaz onları ayırdı mı ki biz ayıralım?

GÜVENSİZLİK VE ÖFKE

"Allahın dediği olurmuş, kader planıymış" diyorlar, neden afet planı diye bir şey var o zaman? "Bu başımızdakiler var ya enkazdakileri çıkarmayıp onlara oy da kullandırır" diyen var. Olur mu olur! Depremin ardından hepimizin hissettiği duygu ÖFKE! Güvensizlik…

İzmir depremini yaşayan biz kadınlar bu dayanışmayı en iyi anlar, anlatır deyip dayanışmanın sürekli ve organize şekilde olması için ne yapmalı onu tartışıyoruz. Çocuklara sadece temel ihtiyaçlarını değil, oyuncaklarını ve şeker çikolata da yollayalım diyoruz. Çocuklar şeker de yiyebilsinler diye.

Birbirimize nasıl güç oluruz, taleplerimizi nasıl görünür kılarız konuşuyoruz, çalışmalar yürütüyoruz. Birbirimizden başka çaremiz yok biliyoruz.

Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi'nde çalışan bir sağlık işçisi
İZMİR

Aile evinde baskı altına alınmamak için de yüz yüze eğitim

Cemre KAVUKER
Kocaeli

Yaklaşık bir aydır ülkece yaşamaya ve yaşatmaya çalıştığımız günlerden geçiyoruz. Depremin gerçekleştiği günden bugüne yapılan ve yapılmayan her şeyi hafızamıza kazıdık. İktidar yaptığı açıklamalarla, bölgede ilan ettiği OHAL'le, aldığı uzaktan eğitim kararıyla ve daha pek çok şeyle depreme ne kadar da hazır olmadığını göstermiş oldu. Özellikle eğitimin üniversitelerde online hale getirilmesi, tıpkı 3 sene önce yaşadığımız gibi belirsizlikler ve sorunları da beraberinde getirdi, getiriyor ve getirecek.

Yan yana gelmenin daha iyi geleceği, sosyal bir alanda olmanın iyileşmeyi hızlandıracağı bu süreçte apar topar bir halde online eğitim kararı alındı. Online eğitim hem erişim açısından hem de nitelik açısından sorunlu bir sistem. Online derse girebilmek için yeterli ekipmanın olmaması başlı başına bir sorun. Özellikle deprem bölgesinde online eğitim koşullarının sürede sağlanması mümkün gözükmüyor. Bu durum o bölgede yaşayıp başka şehirlerde eğitim gören pek çok genç açısından eşitsizliğe neden olacak.

Tek problem online eğitim için gerekli koşullara ulaşamamak da değil. Depremzedelerin hayatını bir nebze normale döndürebilmenin de önüne geçiliyor. Kampüs hayatına dönüp, kampüs içerisinde arkadaşlarıyla birlikte yaralarını sarmanın da önüne geçiliyor.

Deprem sonrasında hayatını yeniden kurma sürecinde en çok pay yine kadınların. Günü tok bir şekilde bitirme, çocukların sürece uyumunu sağlama, yaşamı normale döndürme işleri kadınların omuzlarında. Genç kadınlar da ailedeki diğer kadınlarla bu yükü kaldırmaya çalışıyorlar.

Deprem bölgesi dışındaki illerde de online eğitimin genç kadınlar üzerindeki etkilerini pandemi döneminde de deneyimlemiştik. Aile evine dönen genç kadınlar evin iş yükünü omuzlanıyor, ev işleri ile dersleri arasında bazen seçim yapmak zorunda kalıyor. Ders saatlerinin gün içine yayıldığı ve evde kalma süresi arttığı için psikolojik bir yük olarak omuzlara yükleniyor. Evde ailenin yaşam kurallarına uyma zorunluluğu, birçok hareketin kısıtlanması da eklenince bağımsız hareket etme alanı giderek kısıtlanıyor. Evde, "evin kızı"ndan ve "evin oğlu"ndan beklenenler de farklılaşıyor. Sadece anne-babanın değil, kardeşin de beklentilerini karşılama zorunluluğu oluyor. Eğer ki genç kadın ailenin beklediği profile giremiyorsa şiddet ortaya çıkıyor. Bu şiddet kimi zaman fiziksel, kimi zaman ekonomik, kimi zaman da psikolojik oluyor. Kendi yaşam tarzını oluşturduğu üniversiteden ona biçilen rolü yerine getirmesi gereken bir yaşama geçme zorunluluğunu getiriyor.

Özünde online eğitim ile sadece eğitimin nerede nasıl yapıldığı değişmiyor. Topyekûn gençliğin, özellikle de genç kadınların hayatları değişiyor. Genç kadınlar yaşamlarını özgürce kurabilmek için de yüz yüze eğitim talebinden vazgeçmemeliler.

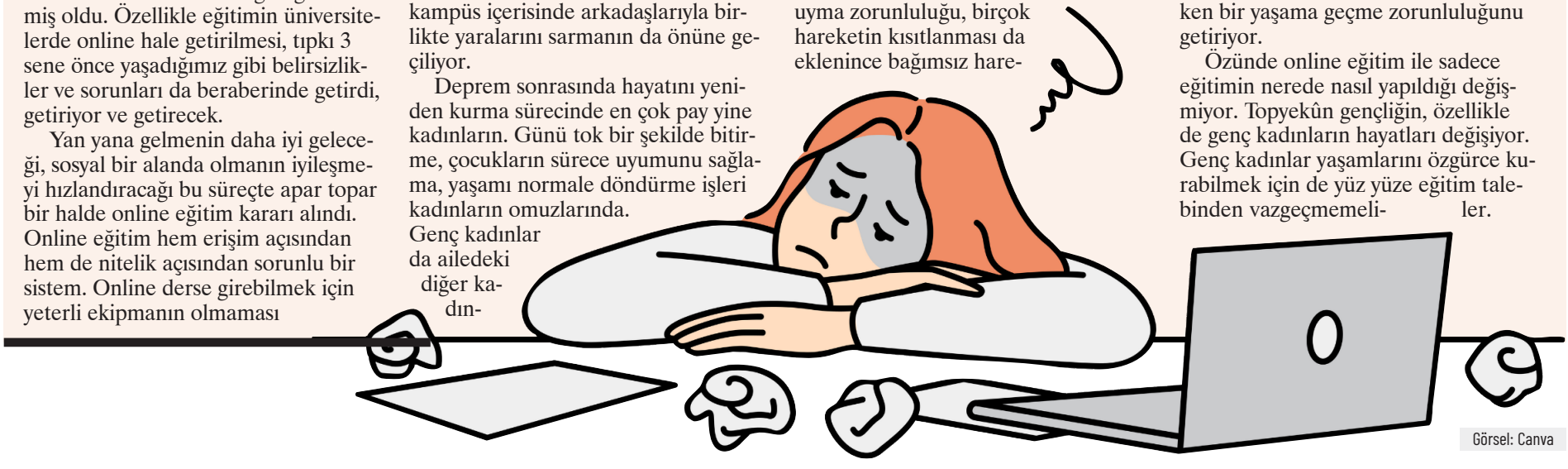

Görsel: Canva

DEPREM KOŞULLARINDA IKI KAT RISK: Üreme sistemi enfeksiyonları

Ebe Hazal KARA

Çadır kentlerin ya da kalacak yeri olmadığı için mecburen girilen evlerin arasında kadınların ağzından aynı cümleler yayılmaya başladı: "Idrar yaparken yanma hissediyorum. Çok fazla vajinal akıntım var. Vajinamda kaşıntı başladı…"

Üreme sistemi enfeksiyonları kadınların yaşamları boyunca en sık karşılaştığı sağlık sorunlarındandır. Bütünlüğünün çeşitli mikroorganizmalar ile bozulması sonucunda üreme sisteminde enfeksiyon ortaya çıkar. Hayati tehdit oluşturmasa da bu enfeksiyonlar kadınlar için günlük yaşamı zorlaştıran sorunlara neden olur. Üreme sistemi enfeksiyonları normal şartlarda kadınların sık karşılaştığı bir sorunken afetler sonrasında ortaya çıkan, uzun ve yoğun yaşanan stres, kötü çevre koşulları, beslenme bozukluğu, yetersiz hijyen gibi faktörler kadınların bu enfeksiyonla karşılaşma riskini artırır. Tüm risk faktörleri normal vajen florasının bozulmasına neden olur. Bu da kadınları enfeksiyona daha açık hale getirir.

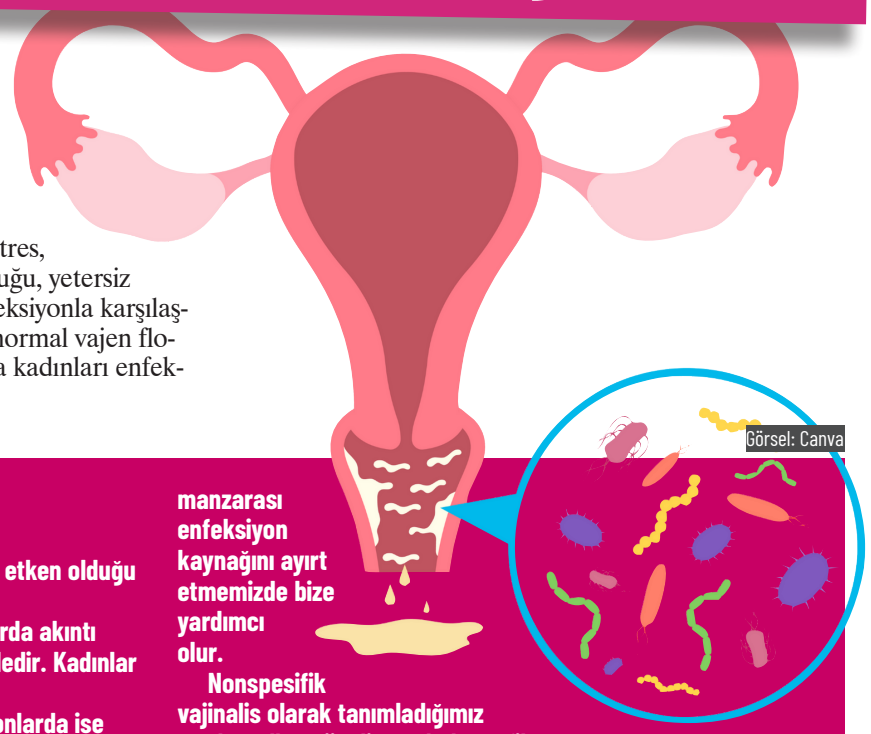

Görsel: Canva

NORMAL AKINTI NASIL OLUR?

Kadınların düzenli olarak vajinal akıntı olur. Bu akıntının özelliği ve miktarı kadınların psikolojik, fizyolojik ve patolojik durumuna göre değişiklik gösterebilir. Normal bir vajinal akıntı kokusuz, renksiz, kansız ve asidiktir. Akıntının rengi beyazdır ve genellikle külotta sarı bazen de soluk kahverengi leke bırakır. Normal vajinal akıntı kaşıntıya ya da tahrişe neden olmaz. Ayrıca sürekli ped koymayı gerektirmez. Ancak menstruasyon öncesinde ya da gebelik sırasında bu akıntının miktarı artabilir. Yine ilk adetten önce ve menopozu takiben vajinal akıntı miktarı fazlalaşabilir.

ANORMAL VAJİNAL AKINTI NASIL OLUR?

Üreme sistemi enfeksiyonu geçirip geçirmediğimize dair bize en açık bilgiyi veren vajinal akıntıdır. Vajinal akıntının rengi, kokusu, miktarı yukarıda saydıklarımızdan farklıysa örneğin rengi yeşilimsi-sarı, kokusu kötüyse, vulvada tahrişe neden oluyorsa veya kaşıntı varsa bunlar bize enfeksiyonu düşündürmelidir. Kadınların yaşamları boyunca sık karşılaştığı vajinal enfeksiyonlarda akıntı bol miktarda, anormal renkte ve anormal kokudadır.

BELİRTİLERİ NELERDİR?

Vajinal enfeksiyonlara neden olan birden fazla etken olduğu için belirtiler de değişiklik gösterir.

Kandida albikansın neden olduğu enfeksiyonlarda akıntı beyaz süt kesiğine benzer ve peynirimsi görüntüdedir. Kadınlar kaşıntıdan şikayetçi olurlar.

Trikomonas vajinalisin neden olduğu enfeksiyonlarda ise akıntının rengi sarımtrak yeşilimsidir. Akıntı köpüklü, kötü kokulu ve bol miktardadır. Vajendeki kırmızı noktalı çilek manzarası enfeksiyon kaynağını ayırt etmemizde bize yardımcı olur.

Nonspesifik vajinalis olarak tanımladığımız gardnerella vajinalis ya da hemafilus vajinalis gibi organizmalarla enfekte olan vajende akıntı grimsi, beyaz, homojen, az miktardadır ve balık gibi kötü kokar.

Fotoğraf: MA

DÜZENLİ BESLENEMEMEK, STRES, KÖTÜ ÇEVRE KOŞULLARI...

Genetik, fizyolojik, sosyal ve çevresel faktörler enfeksiyonun gelişmesinde önemli etkenlerdir. Yeterli ve düzenli beslenememek vücutta protein-kalori yetmezliğine neden olur. Bu durumdaki kadınlarda enfeksiyon hızı yükselmektedir. Yoğun ve uzun yaşanan stresin de enfeksiyon hızını artırdığı bilinmektedir. Bunların yanında düşük sosyo-ekonomik statü, kötü çevre koşulları ile ilgili olarak da enfeksiyon hızı artar. Depremzede kadınlar bu enfeksiyonu tetikleyen durumların tümüyle yaklaşık bir aydır karşı karşıyalar. O yüzden depremzede kadınlar arasında, kötü kokulu akıntı, vajende kaşıntı gibi şikayetleri bu kadar sık duyuyoruz.

NELER YAPABİLİRSİNİZ?

Başta depremzedeler olmak üzere tüm kadınlar korunmak için neler yapabilir, bakalım:

* Vücutta en çok temizliğe ihtiyacı olan yer ellerimiz. Bu yüzden ellerin özellikle tuvalet sonrası su ve sabunla yıkanmasına özen göstermeliyiz.

*Her tuvalet sonrası önce vulva sonra anal bölge temizlenecek şekilde önden arkaya doğru temizlenmeli ve kurulanmalıdır. Her tuvalet sonrası genital bölgenin yıkanması şart değildir. Ancak ıslak bırakılmaması önemlidir.

*Genital bölgenin temizliğinde ıslak mendil kullanılmamalıdır. Alerjik reaksiyonlara neden olabilir.

*İdrar yolu enfeksiyonuna neden olacağı için idrar uzun süre tutulmamalıdır.

* Normal şartlarda pedlerin günde en az 3-4 kez değiştirilmesi gerekmektedir. Pedler nedeniyle vulvanın sürekli ıslak kalması, kötü koşullar, stres, beslenme bozukluğu gibi etkenlerle birleşince vücut enfeksiyonlara açık hale gelir.

Bu öneriler kadınlar açısından normal şartlarda uygulanabilir önerilerken deprem bölgesinde yaşanan zorluklar nedeniyle oldukça zor uygulanabilir hale geldi. Pamuklu ve sıkmayan iç çamaşırı bir yana bazı kadınlar 10 gün boyunca iç çamaşırını değiştiremedi. Pedin sık değiştirilmesi şöyle dursun ilk günler pede ulaşamayan kadınlar arasında hasarlı binalara girmek zorunda kalanlar oldu. Su yokluğu hâlâ birçok bölgede en önemli sorunların başında geliyor. Tuvalet eksikliği de haftalar geçmesine rağmen çözülemedi. Tüm bunların yanında enfeksiyon geçiren kadınların sağlık hizmetlerine ulaşamaması sorunları katmerli hale getiriyor.

YETKİLİLER KADINLARIN İHTİYAÇLARINI KARŞILASIN!

Kadınların alacağı bireysel önlemlerden önce yetkililerin çözmesi gereken daha önemli sorunlar var. Bu sorunlar çözülmedikçe kadınlar sağlıklı bir ortama kavuşamayacak. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

***Su sorunu kalıcı olarak çözülmelidir**

***Tuvalet eksiği olan yerlere yeterli miktarda seyyar tuvalet temin edilmelidir.**

***Afet bölgesinde yaşayan kadınların üzerinde fazladan yük haline gelen çamaşır yıkama sorununa karşı ortak çamaşırhaneler kurulmalıdır**

***Öncelikle kadınların ve çocukların sağlıklı beslenmesinin önündeki sorunlar çözüme kavuşturulmalıdır**

***Hijyen ürünlerine ulaşım daha kolay ve sürekli hale getirilmelidir**

***Enfeksiyonlar açısından en çok tehdit altında olan kadın ve çocuklar için sağlık hizmetlerine ve ilaca ulaşım daha kolay olmalıdır. Bunun için sağlık çadırlarının ve sahra hastanelerinin sayısı artırılmalı. Buralara iş yükü gözetilerek yeterli sayıda hekim ve sağlık çalışanı görevlendirilmeli, ekipman ve ilaç eksiği giderilmelidir.**

Kaynaklar:
*Prof. Dr. Lale TAŞKIN, Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği.Ankara, 2012.
*TTB Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu

Yaşamak istiyorsak yapılacak şey ortada: Örgütlü dayanışma

Yaşamak için de kaygı duymayacağımız bir gelecek hayalimiz için de artık örgütlü olmaktan başka çaremiz yok. En çok da bugünlerde bunu en derinden hissediyorum…

Burcu GÜLAÇTI
Bursa

Kahramanmaraş merkezli depremde ülkemiz büyük bir faciayla yüzleşti. On binlerce insanımızı, şehirlerimizi, tarihimizi, anılarımızı kaybettik. Bir insanın yaşamaması gereken her şeyi son 1 ayda yaşadı bu ülkenin insanları.

Enkaz altından gelen yardım çığlıklarına cevap verememenin çaresizliğini yaşadı. Diyanet insanlar enkaz altındayken sela okudu. Günlerce enkazın başında ölü bedenleri almak için bekledi bu insanlar. Aldığında ise cenazesini koyacak bir kefen dahi bulamadı. Devlet bu insanları bir çadıra, temiz suya, bir sıcak çorbaya muhtaç bıraktı. Yardım götürmediler, götürene engel oldular.

Ne yazık ki bu facianın sebebi doğal afet değildi. Bu da canımızın daha çok yanmasına sebep oluyor. Çünkü bu insanlar göz göre göre katledildi. Bu şehirler göz göre göre yıkıldı. Bilim insanlarının tüm uyarılarına rağmen tek bir önlem alınmadı. Yapım usulüne uygun binalar dimdik ayakta dururken, büyük meblağlarla alınan evler, insanlarımıza mezar oldu. Hayatlarımız kapitalizmin rant düzenine teslim edildi.

Depremler sadece ülkemizde değil, dünyanın pek çok ülkesinde gerçekleşiyor. Ancak tarihimiz boyunca depremlerden hiç ders almadık. Her deprem unutulmayacak felaketlerin yaşanmasına neden oldu. Bilim ile depremin yaratacağı zararlar önlenebilecekken, iktidarlar bu vampir inşaat düzenini büyütmeyi seçti. İmar rantıyla, kâr hırsıyla, ihale komisyonuyla, rüşvetiyle, insan hayatını hiçe sayarak ayakta duran Türkiye'nin sermaye düzeni yüzünden ülkemizde doğa kaynaklı afetler felakete dönüştü, dönüşüyor.

ELLERİNİZİ ÇOCUKLARIN ÜZERİNDEN ÇEKİN

Aradan haftalar geçmesine rağmen, yardımlar sahiplerine ulaşmadı. Çadır yok, temiz su yok, tuvalet yok, duş yok, herkesin ulaşabileceği bir yemek sistemi yok. Utanmazlıkta burada kalmayıp Diyanet evlat edinecekleri çocuklarla evlenebileceğini söylediler. Bir çocuğun yalnız kaldığına mı yanarsın yoksa bir çocuk için böyle fikirlerin açığa çıkmasına mı? Aynı zamanda tarikat, cemaat yurtlarına verilen çocuklarla ilgili haberler de çıkıyor. "6 yaşında çocuk evlenebilir" diyen bir zihniyete çocuk emanet edilmez. Bu çocukların derhâl onlardan alınması lazım, onlar için güvenli olan tek yer devletin kurumları olmalı. Çocuklarımızdan ellerinizi çekin!

BİR DİRENÇ VE DAYANIŞMA ÇALIŞMASI: KIZ KARDEŞLİK KÖPRÜSÜ

Bu dönemde konuştuğum tüm kadınlar hep aynı cümleleri kurdular, "Bizim başımıza gelirse ne yaparız?" Gelecek kaygısı, barınma problemi yaşamaya dair kaygılarımız daha da artmaya başladı. Bu süreçte devlet yapması gerekenleri yapmadığı için kendimizden verdik. Belki verdiğimiz eşyalar sıfır değildi, ama insanların yaralarını iyileştirebilmek, ihtiyaçlarını bir nebze karşılamak için ufak bir destekti. Deprem bölgesinde değiliz belki ama elimizden geldiğince kadınların yanlarında olmaya çalışıyoruz. Yarın biz de o çadırlarda o koşullarda olabiliriz. Ve biliyoruz ki böylesi bir çürümüş sistem ancak bizim örgütlü dayanışmamız ile düzelecek.

İşte tam da böylesi bir süreçte Ekmek ve Gül'ün başlattığı "Kız Kardeşlik Köprüsü" kadınların her zaman gösterdiği direnç ve dayanışma çalışmasıdır. Depremde birleşen ellerimizi hiç ayırmamak için, daha sıkı tutmak için atılmış bir adımdır. Bu süreçte elimden geldiğince her yardımın içinde olmaya çalıştım. Çalıştık… Duramazdım, durmamalıyız da… Çünkü durmak daha fazla kaygı ve üzüntüydü. Durmadan bir şeyler yapmamız gerekiyordu. Dayanışmayı büyütmemiz gerekiyordu ki soracağımız hesaplarla birlikte başka bir dünya mümkün hayalimiz de bitmesin… Tam da bu yüzden bu kampanya kadınların ihtiyaçlarını ve dayanışmayı büyütmek için çok önemli bir yerde duruyor.

Deprem bölgelerine giden arkadaşlarımızın gözlemlerini aktarırken, depremzede bir kadının sütyeni olmadığı için yardım almaya gitmeye utandığını anlatmıştı. İşte tam da bu sebepten kadın dayanışması çok önemli… Niye utanıyor demeden önce oradaki kadınların koşullarını iyileştirmemiz gerekiyor. Böylesi bir felakette ayrıca kadınların ve çocukların en temel ihtiyaçlarını düzenli ve sürekli sağlamaya daha fazla hijyen kitlerine ihtiyaçlarımız var.

Depremzede kadınların ve çocukların taleplerini tüm kadınların talepleri olarak sahiplendiğimizi göstermek ve sesimizi hep birlikte yükselt-

Görseller: Canva

mek için tüm kadınların "Kız Kardeşlik Köprüsüne" katılmaya, hayatı hep birlikte yeniden kurmaya çağırıyorum, bu ağı daha da genişletmeliyiz…

Devlet insanları yalnız bırakmışken diğer tarafta ekmek parasını deprem bölgesine gönderen, yardım kolileyen, enkazdan insan çıkartan emekçi halk dayanışmanın ne kadar hayati olduğu gösterdi. Depremzedelerin yarasını sarmasına yardım etti. Düzenin yetersizlikleri o kadar ortada ki örgütlü yapılar bu dönemde asıl görevi üstlendiler ve ellerinden geleni yaptılar. İşte bu yüzden örgütlü bir halk güçtür. Örgütlü kadınlar güçtür. Eğer bu çürümüşlüğü bu kokuşmuş sistemi değiştirmek istiyorsak bugünde yarında yan yana olacağız. Örgütlü olacağız ki yarın aynı şeyler bizim başımıza geldiğinde tekrar aynı duyguları, tekrar aynı kayıpları, tekrar aynı felaketleri yaşamayalım. Yaşamak için de, kaygı duymayacağımız bir gelecek hayalimiz için de artık örgütlü olmaktan başka çaremiz yok. En çok da bugünlerde bunu en derinden hissediyorum…

Tüm kadınlara çağrımız var!

Deprem bölgesindeki kız kardeşlerimizin yaralarını sarmak için tüm kadınları Kız Kardeşlik Köprüsüne katılmaya, hayatı hep birlikte yeniden kurmaya çağırıyoruz...

من أجل مداواة جراح أخواتنا في منطقة الزلزال ، ندعو جميع النساء للانضمام إلى جسر الأخوة وإعادة بناء الحياة معًا ...

Em hemû jinan vedixwînin pira xwişkayetiyê û jinûve-avadankirina jiyanê ji bo ku em derdên xwişkên xwe yên li deverên erdhejê derman bikin...

ekmek ve gül

www.ekmekvegul.net

/ ekmekvegul